കിരണാവലി.

ഗ്രന്ഥകർത്താ

കവിതിലകൻ, ഉള്ളൂർ എസ്. പരമേശ്വരയ്യർ

എം. ഏ., ബി. എൽ., എം. ആർ. എസ്. എ

പ്രകാശകൻ,

കുളക്കുന്നത്തു രാമൻ മേനോൻ

ബി. വി. ബുക്ക്ഡിപ്പോ.

തിരുവനന്തപുരം.

ഒന്നാംപതിപ്പ്—കാപ്പി ൧൦൦൦.

"കമലാലയ" പ്രസ്സ്—തിരുവനന്തപുരം

1100.

[വില രൂപ ൧.

കി ര ണാ വ ലി

ഗ്രന്ഥകർത്താ

കവിതിലകൻ, ഉള്ളൂർ എസ്. പരമേശ്വരയ്യർ

എം. എ., ബി. എൽ., എം. ആർ. എസ്. എ

[പ്രകാശനാവകാശം ഗ്രന്ഥകർത്താവിനു]

പ്രകാശകൻ,

കുളക്കുന്നത്തു രാമൻ മേനോൻ

ബി. വി. ബുക്കുഡിപ്പോ

തിരുവനന്തപുരം.

ഒന്നാംപതിപ്പ്—കാപ്പി ൧൦൦൦.

“കമലാലയ” പ്രസ്സ്—തിരുവനന്തപുരം.

൧൧൦൧.

[വില രൂപ ൧.

മുഖവുര.

ഞാൻ പലേ മാസികപ്പുസ്തകങ്ങളിലായി അപ്പോഴപ്പോൾ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തീട്ടുള്ളതും, പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുവാനയച്ചിട്ടുള്ളതുമായ ലഘുകൃതികളിൽ പതിനഞ്ചെണ്ണം ഒന്നിച്ചുചേർത്ത് 'കിരണാവലി' എന്ന പേരിൽ ഒരു പുസ്തകമാക്കി ഇതാ സഹൃദയസമക്ഷം അവതരിപ്പിച്ചുകൊള്ളുന്നു. ഇവയിൽ ശ്രീമൂലനക്ഷത്രമാല, ഭാരതീയപ്രാർത്ഥന, കാവ്യപ്രമോദം ഈ മൂന്നു കൃതികളും യശശ്ശരീരനായ എന്റെ പ്രാണസ്നേഹിതൻ പന്തളത്തു കേരളവർമ്മത്തമ്പുരാൻ ജീവിച്ചിരുന്ന കാലത്തുതന്നെ രചിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളവയും കവനകൌമുദിയിൽ പ്രകാശിതങ്ങളുമാണ്. അവിടത്തെ അപ്രതീക്ഷിതമായ ദേഹവിയോഗത്തെ ആസ്പദമാക്കി എഴുതീട്ടുള്ള ഒരു വിലാപകൃതിയാണ് 'സൗഹൃദപുഷ്പം.' അത് അക്കാലത്തു ഭാഷാപോഷിണിയിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിരുന്നു. ശേഷമുള്ള പതിനൊന്നു കൃതികളിൽ 'കപിലവാസ്തുവിലെ കർമ്മയോഗി' സമദർശിക്കും, 'ഒരു വീരമാതാവ്' ഉത്തരായണം, 'വിചാരധാര' മിതവാദിക്കും അയച്ചിരുന്നതു് ഇനിയും പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിക്കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. ബാക്കി ഏഴു കൃതികളും, കവനകൌമുദി, ആത്മപോഷിണി, ലക്ഷ്മീഭായി, കൈരളി, സാഹിത്യചന്ദ്രിക, ഭാഷാപോഷിണി, ശാരദ ഈ മാസികകൾ വഴിയായി കൈരളിയ്ക്ക് അടുത്തകാലത്തു പരിചയപ്പെടുവാൻ സംഗതിവന്നിട്ടുള്ളവയാണ്. ഈമാതിരി ഇനിയും മാസികകൾ വഴിയായി വെളിക്കുവന്നിട്ടുള്ള എന്റെ ഇതര ലഘുകാവ്യങ്ങളെ ശേഖരിച്ചു് ഒന്നോ രണ്ടോ പുസ്തകങ്ങളാക്കി പ്രസിദ്ധീകരിക്കണമെന്ന് എനിക്കുദ്ദേശമുണ്ട്.

തിരുവനന്തപുരം.
4—10—24.

ഉള്ളൂർ എസ്. പരമേശ്വരയ്യർ.

വിഷയവിവരം.

കിരണാവലി.

൧. ശ്രീമൂലനക്ഷത്രമാല.

— (൧) —

ശ്രീപത്മനാഭചരണാംബുജമുഗ്ദ്ധമന്നിൽ-
ക്കാപട്യമററു കുതുകി കലിതാദരാവാം
സന്താപത്തിലും സുകൃതിയായ് വിലസുന്ന മൂല-
ഭൂപാലകൻ ഭുവനമംഗലതാരദീപം. ൧

സത്യത്തോടുള്ള രതി, സാധുജനാനുകമ്പ,
കൃത്യത്തിൽ നിഷ്ഠ, പ്രകടതര ദൈവഭക്തി,
അത്യന്തമാം വിനയ,മാനതയും തുടങ്ങി-
സ്തുത്യർഹമായ സദ്ഗുണം പലതും കലർന്നോൻ; ൨

കാലാനുകൂലനയമൊന്നുമതീകരിച്ചു
വേലാവിലംഘി ക്ഷേമം പ്രജകൾക്കു നല്കി
ചേലാർന്നിടുന്നൊരു തന്നുടെ നാട്ടതിന്നി-
നാലാഴികൾക്കുമിടയിൽ പുകഴേകിടുന്നോൻ; ൩

ഭൂലോകപാലയശമേറിയ ചക്രവർത്തി
പാരത്തിലുള്ള പ്രജകളിൽ പ്രമാണമായും
വാരാളുമുന്നതിയിൽ വൈരമുദിച്ചിടാതെ
ധീരാഗ്രഗൻ; കവിപുംഗവലാളനൈകൻ; ൪

സാമത്തിൽ വച്ചു മമതില്ല; വിപൽഗണത്തിൻ-
കൊമ്പുള്ള ഭീതി കലരുകിലതിലില്ല;
കാമത്തെ വിട്ടു കരളിൽക്കലയാമണഞ്ഞോൻ-
ൻപേറുന്ന ഭക്തി പൊഴിയും കരുണാധന്യൻ; ൫

പേരിനുവേണ്ടിയൊരു കൃത്രിമചര്യയില്ല;
ശ്രീപ്രശംസയിലശേഷമപേക്ഷയില്ല;
പാരിൽ പരന്ന നിരപായ പരാർത്ഥ്യകർമ്മം
നേരിട്ടു ചെയ്യുന്ന നിരീഹരിലദ്വിതീയൻ; ൯

ആനന്ദമഹാരാജ്യപാലിതസമയത്തിൽ
തൻനൽപ്രജാവലി പിരിച്ച ധനത്തിനാലെ
“അന്നം മരിപ്പതിനില്ലെന്ന”തെന്നമാറു-
മുന്നാളുമൊരുമ ചെയ്യാത്തമാനശീലൻ; ൰

സദ്വ്യാപാരവ്യാപാരമയത്തിനിത്യ-
മദ്യാദികത്തിനൊരു തൽപ്രജകൾക്കുവേണ്ടി
ഉദ്യാപ്തി നേടി പരിഷ്കൃതിയെ നേടിടുന്ന
വിദ്യാലയങ്ങളതചിന്ത്യപാലിത്തനാഥൻ; ൰൧

ധർമ്മത്തിനാരുമപേക്ഷ; ധരിച്ചു പുണ്യ-
കർമ്മങ്ങളിൽ വിലസുന്ന ഫലപ്രകാണ്ഡം;
ശർമ്മത്തിനായ് വിളങ്ങി സകലർക്കുമെന്നു-
മർമ്മത്തിനും മഹിതനാകു; മഹീതലപൻ. ൰൨

(കുളകം)

ഈ നല്ല രാജ്യപരിപാലനപ്രണയൻ
മാനാംബരത്തിലുയരും ധരാധിപനെത്താൽ
ഞാനാം കവികളിതാ കളവല്ല കണ്ണി-
ലാനന്ദബാഷ്പമറിയാതെ നിറയ്ക്കുമേകം. ൰൩

ശ്രീമൂലതിരുനാൾമഹിമയെഴുതുന്ന
നാമാക്ഷരങ്ങൾ ചെവിയിൽ കടക്കുംക്ഷണത്തിൽ
ഈ മാനവർ മുഴുവനുമുളവായുന്മേഷം
രോമാഞ്ചകഞ്ചുകിതകായ് പൂർണ്ണകായം. ൰൪

പുത്രൻ പുരാതനമഹീപതിമാലികയിലവ-
രെത്രയും മുമ്പിനോട്ട തെളിയുമാമ്മാനം
ഇത്രയും ഞാൻ സമമെന്നു വിശേഷിതത്തി-
വിത്തം പുരാണമുള്ള വിശ്രുതവിശേഷവൃത്തം. ൰൫

ഏതാനുതാകിലി ലാഘവമൊന്ന തിരിവായുണ്ടാകയാൻ
ശേഷാതപത്രമകറ്റവൻ പുറമെ നടപ്പൂ;
ശ്രീതാവുമപ്പുകഴൊലി ശുഭ്രയശസ്സി-
പ്പൂതാശയൻ പുത്രകനിഭമെന്ന ശ്രീമാന്യം! ൰൩

ഹന്ത താത! പാർത്തിങ്ങനെയിന്ന നിൻ്റുണ്ണിതാ-
മെന്താണമ്മനെന്നാരാഞ്ഞിടുവതിന്ന കാരണം?”
മാതാവു തൻമടിയിൽ വച്ചു കിടാവാമവ-
നോതാമെ വത്സലിതവാസനപ്പുഞ്ചിരിക്കൊണ്ടാൻ. ൰൪

ശ്രീരാമനെന്നതേ കല്പിതനാം പുത്രന്റെ
പേരാകയാലിമ്മുറ്റിൽ സൗരഭ്യപൂർണ്ണി
യാരാലുമോ'ജയരാമ'നിതെന്ന കീർത്തി-
മീരാജമൗലി നാമമീതിലാസപാത്രം. ൰൫

വാരാകരം ഗുണപൂർണ്ണത്തിന്നു, രാമമൂല-
ശ്രീരാമചന്ദ്രനിരുപമാനന്ദമാം ദേവ,
സീതാഭ്യുദയവരമരുളി കൃപാലിതൻ-
പാരാവാരശ്രീമാപദത്തിൽ വിളങ്ങിടുന്നു. ൰൬

ഹന്താമിതപ്രഭയുമേന്തി വാണിട്ടപ്പം
സന്താനമിപ്പൂഴ്‌ത്തു മൂന്നുലോകപാദത്താൽ
ചെന്താരിക ജനമന്ത്രി വിളങ്ങിടുന്ന
ചിന്താതിവർത്തിയ വിഭവം മന്ത്രികേശനായി. ൰൭

വാചാമഗോചരമഹാതപമാകെയിതു-
രാചാര്യൻ തൻ ജനനിയമതൊത്ത വാണിട്ടപ്പോൾ
ധീചാതുരീവൈഭവമിയലിടുന്ന തൊട്ടു
നീചാരിതാർത്ഥതയുമേകൻ നിതാന്തമായി. ൰൮

എന്താണിതെന്ന കഥ പേരു ഗ്രഹിച്ചതെപ്പോ-
ളെന്തായി നിൻ്റെ പേർ? നീയതു മുപ്പതാണ്ടിൽ
ഹന്താജിതാഭ്രമരിലുണ്ടാവിലെ നേടിയല്ലോ;
നിൻതാളിൽ ചെയ്യു സുകൃതം നിബോധിസമമ്മേ! ൰൯

അത്യുന്നതപ്പദമേ നേടിയശേഷലോക-
സ്സത്യപ്രദമായ് വിലസുമിസ്സുജനൈകമന്ത്രം
“പ്രത്യക്ഷമായ പരദൈവത”മെന്നവാക്യം
പ്രത്യക്ഷമാം പ്രതിപദം പരമാർത്ഥമല്ലോ. ൨൦

കൊട്ടാരവും കുടിലുമൊപ്പമനസ്സുപൈതി-
ത്തിട്ടായ് വിളക്കിട്ടുമൊഴിഞ്ഞിതമേതിവിടപ്പുറം
പട്ടായിരുന്ന പഴപല്ലവമൂഴ്ന്മൻ പ-
ത്തത്ഥാത്താം തിരുവോണപ്പുലരെത്തുവന്നു. ൨൧

ദ്രാവിഡക്കൊള്ളു മലയാളികൾ വിസ്മരിച്ചു-
പോവാതെയോതിടുന്ന വിഷുവും തിരുവോണനാളും;
ആ വാമനന്റെ ചതിയിൽക്കനിയാതൊരിന്നി-
ക്കുമ്പാവനന്റെ തിരുനാമമഹാന്റെ പ്രസാദം. ൨൨

ഹിന്ദുക്കൾ, ക്രിസ്ത്യർ, മഹമ്മദർ, ജൂതർ, ജൈ-
നെന്നുള്ള ഭേദമതിനാലെ നമ്മൾ തമ്മിൽ?
മുന്നേ ഭക്തിയൊരിന്ത്യദ്യാപനന്റൊരുത്തെ-
മെന്നും പരിപ്പതിനു നമ്മളൊരുക്കമല്ലീ? ൨൩

എന്താണു മറ്റൊരുവഴിയെപ്പറ്റാം? എവരന്യർ
മാതാപിതാക്കൾ? കുലദൈവമൊരു വേറെ?
എന്താണമെന്നു പറവാനറിയുന്നവോ നാം?
ഭ്രാതാക്കളേ! സകലവും തിരുമേനിയല്ലേ? ൨൪

മൂലസ്ഥമൂല മുടിമന്നൻ മുറയ്ക്കു വാഴ്ക-
മൂലം പറക തെളിയാം; എളിയോർ നമുക്കോ
മൂലം മൃതൽസ്ഥിതിവരെച്ചെറുപൈതലൊന്നും
മൂലക്ഷമാപതിയുടെ മുതലുള്ളതല്ലോ! ൨൫

സാഹിത്യനാഥിൽ വൈരമാം കലകളെയന്യൽ-
സ്വാമികൾ ഒന്നിൽ ചരിത്രം തനാടിയൊട്ടാൽ
കാമിച്ചുപോരു കനിവോടു വളർത്ത വഞ്ചി-
ഭൂമിക്ക മക്കൾ വെറുതെ പുകളിന്നമാത്രം! ൨൬

ധാരാളമാം മഹിമയും സുഖവും കലർന്നി-
ശ്രീരാമവർമ്മനൃവരൻ ചിരകാലമേവം
പാരാളുവാൻ പരമപൂരുഷ! പത്മനാഭ!
പാരാതെ നിൻപദയുഗം പണിയുന്നു ഞങ്ങൾ. ൨൫

൨. ഉൽബോധനം.

ജീവിതപ്പോരിലൊന്നാമതല്ലാത്ത
ഭൈരവാസ്യക്കനാമെന്റെ പുത്രനേ!
എന്തു മേൽ വേണമെന്നറിയാതെ
ഹന്ത! നീ നില്പതെന്താണെടോ?
പോരും തളർന്നു! പോരും തളർന്നു!
പൂർവ്വമൈത്രേയസ്മർത്തവ്യമോ!
താരിക മെയ്യിലണിഞ്ഞു കൊണ്ടാതെ,
പൂമെയ്യും വിൽപ്പൊന്നും വിട്ടീടാതെ,
നമ്പിളി തരാതെ, പിന്തിരിയാതെ,
നാട്ടില്ലതെല്ലും വാഴ്ത്തപ്പെടാതെ,
ധീരനായ് മുന്നോട്ടു പോകിക തിങ്കൾ നീ
പോരുക! പോരുക! പുത്രനാണേ!

വൈരിയും തോറ്റിട്ടു പോർക്കളത്തിൽപ്പോന്നാൽ
പോരും; ഇതിനാളീ നാളല്ല.
എന്തിനായ് വേണ്ടി നീയെങ്ങനെ പോർചെയ്യു?
ചിന്തിച്ചീടേണമീ ഞങ്ങളും.
നന്മയ്ക്കു വേണ്ടി നീ നേർവഴിയിൽനിന്നു
ധർമ്മയുദ്ധം ചെയ്തു തോറ്റുപോയാൽ
പോകട്ടെ! അതു തോൽവിതന്നെ ജയമെന്നു
ലോകർ കീർത്തിയിൽസ്തുതിക്കും.
കാലമതിരിപ്പിൽ ഓരോ തിരിവുഴിയിൽ
മേലുകീഴങ്ങിനെ കീഴ് മേലാകെ
മേനികത്തിൻ കുറവല്ല തെല്ലും
വീഴ്ചയാറിൻ പിഴയുമല്ല.
വീഴുകിൽ വീഴട്ടെ; മാറിടത്തിൽ കുറെ-
ച്ചോര പുരണ്ടാൽ പുരണ്ടിടട്ടെ.

വീണതെല്ലാം കിടക്കകളായ്, ചെറു
പാണിതൻതൂവാൽ തുടയ്ക്കുകയോ
ചെയ്യാലെയുള്ളൂ. കാറ്റിലെഴുന്നോരു
ചെല്ലുക മുന്നോട്ടു ധീരനായേ!
കാണുന്നീലേ നീയരപ്പുമലകളെൻ-
കോണിനാൽ നിന്നിലയുറ്റുനോക്കി
ഇക്കൈയിൽ കല്പകമാലയുമായ് വന്നു
നില്പൂ ജയമലർമങ്കയാളെ?
പാലസാരത്തനിപ്പുഞ്ചിരി തഞ്ചിന
തേനൊലിവായ് മലരൊട്ടുകൂടി
നിന്നെയെല്ലാം പാർക്കില്ല നില്പൂ മ-
ന്നിന്നൽക്കൊടി മറഞ്ഞീടും മുമ്പേ
ചേലിൽ സാദരൻ സമക്ഷത്തു ചെല്ലുകിൽ
മാലയിട്ടീടുമാ മാനിനിയാം.
ഉദ്യോഗപ്രമാണി! നിൻ മാറിലെച്ചേറാകും
മാറ്റുമടക്കറിക്കുട്ടായ് മാനം.
തണ്ണിമിഴിക്കോണിനിന്നിപ്പുറാ-
ന്തനലർത്തുള്ളലാം തള്ളാരല്ലേ!
കർത്തവ്യമൂഢനായ് കൈകെട്ടി നിൽക്കൊല്ലേ!
കല്യാണവേള കഴിഞ്ഞുപോമേ!

സന്തതമാർക്കും പകിടയോരോമട്ടിൽ
പന്തിരണ്ടാകയില്ലാകവേണ!
വെൺചായം മാത്രം വരച്ചേറാത്ത ചിത്രത്തിൽ
വൻചായമേറ്റുന്ന മാറ്റുമുള്ളൂ?
ഭൂവിൽ പ്രസിദ്ധരാം പൂർവികന്മാരുടെ
ജീവിതത്തുവെള്ളത്താളുകളിൽ
ദൈവം കറുത്ത മഷിയാൽ ചിലേടം തു-
ക്കൈവിളക്കോട്ടും കഴിക്കുമലം
അത്താളുകൾതൊട്ടുവരപ്പവ നമ്മൾക്ക
നിത്യപാരായണാർഹങ്ങളായി.
പിന്നോട്ടു കാലൊന്നു വയ്ക്കേണ്ടതായ് വന്നാൽ
മുന്നോട്ടേയ്ക്കൂന്നതു കുതിച്ചുചാടാൻ
ആയായ് പ്രയോജകമാക്കേണം നാമെങ്കിൽ
ദൈവം വിജയം മുകളിൽ വച്ചുപോകും.

മെയ്യിലെ മേദസ്സകം വിയർപ്പൂറ്റ
വെൺമുത്തുമാലയായ്പ്പൂണ്ടുകൊൾവാൻ
ആശിച്ചു നീണ്ടു നിവർന്ന തൻകൈക്കരംകൊ–
ണ്ടായതമെല്ലാം പണിയെടുപ്പോൻ
അണ്ഡകടാഹത്തിലേതൊരു വിഘ്നത്ത–
ക്കണ്ടാൽ ഭയപ്പെട്ടൊഴിഞ്ഞുമാറും?
വിഘ്നമേ! വാ! വാ! വിഷത്തീ വമിപ്പതിൽ
വ്യഗ്രമാം കാളിയപന്നഗമേ!
നിൻമസ്തകങ്ങളിൽ നൃത്തം ചവിട്ടുവാ–
നിന്മർത്ത്യഡിംഭരിലേകൻ മോദം.
പ്രത്യൂഹമാലിന്യമാം പാരാവാരത്തിനൊ–
ട്ടപ്പുറമുണ്ടാകും പ്രഭാവമില്ലേ?
നാഡിയിലൂടെസ്സരിക്കുന്ന രക്തത്തെ
നാണം കെടാതെ പുലർത്തുവോനേ!
അമ്മയ്ക്കു താരുണ്യനാശത്തിനായ് മാത്രം
ജന്മമെടുക്കാത്ത സത്പുത്രനേ!
താരുണ്യശ്രീമാനേ! നിന്നെക്കണ്ടൊരെൻ ഉള്ളം
മാറും തടസ്ഥമേ മന്ദിപ്പുള്ളൂ.
വിഘ്നാമിശ്രിതമാം വീരപ്പോരാൻ മല്ല–
ഗ്രസ്തമാം മാർത്താണ്ഡബിംബത്തോടും
കർക്കടകത്തിലെക്കാർമുകിൽമാലകൾ
തിക്കിത്തിരക്കും ഗഗനത്തോടും
നേരാംവിധാനതാസന്ധാനകലയോ
വാരൊളിവാഴ്ചയ്ക്കുവത്തൊന്നു വേറെ.
കച്ചിയ തങ്കത്തകിടൊളി നിന–
ക്കാർജിക്കും വിഘ്നം വിതിലോപാത്യൻ
സാത്വികസമ്രാട്ടായ് നിന്നെ വാഴിക്കുവാൻ
പെറ്റും നാമ്മും ഹിരണ്യഗർഭ!

അന്ധതമോമയമാം പാന്ഥരും രോഗിയും
ഹന്ത! നടക്കും നെടുവഴിയിൽ
കണ്ടകമില്ല, പാനീർപ്പൂവുമില്ല,
ഭക്തികയില്ല, മധുവുമില്ല.

അവരുടെ കാല്പാടും നാമറിയുന്നില;
നമ്മുടെ കാല്പാടും അവനമാതം.
ഇത്തനമെയെത്ര പാതയെ വെട്ടുവാൻ
മേലിനി നമ്മളാകിന്നിടുന്നു.
ആരോഗ്യം കൊഴുന്ന കൈകാലുകൾ ദൈവം
ക്രൂരോട്ട തന്നതിനെങ്ങനെ നാം
നിഷ്കൃതി കാട്ടുന്ന ലോകർ സഞ്ചാര-
സൌഖ്യം വളർത്താൻ ശ്രമിച്ചിടാതെയാൽ?
പാഴരണ്യത്തിൽ പതിക്കട്ടെ; പാദങ്ങൾ
പാഷാണംകൊണ്ടു മുറിഞ്ഞിടട്ടെ;
കണ്ടാം കഴിയും നിറയട്ടെ; മദ്ധ്യത്തിൽ
വന്യമൃഗങ്ങളലറിടട്ടെ;
അന്ധകരണം തിരിച്ചുവിടും വഴി-
യന്തരമെന്നിയെ നാം ഇരുന്നാൽ
എത്തിടും [illegible] ദിക്കിൽ; നവമായോ-
രന്തമല്ലാത്ത [illegible].
ഒട്ടുക നി[illegible] നിർമ്മകൈ തന്നും പൊക്കി-
പ്പൊട്ടിപ്പൊളിയുമീ പ്രാകാരം;
[illegible]
നഷ്ടാവാവധിയിൽ നിന്നു പൊങ്ങും.
നിർമ്മാണം തീർന്നു [illegible]
പിന്നീടൊന്ന് [illegible]
[illegible] മിന്നിടും
മന്ദിരത്തിൽ കല്പകാലത്തോളം.
മാറ്റിക്കളയെന്നൊന്നില്ല; കല്ലയടി-
യുകളിൽ നടപ്പാൻ വന്നവരാൽ
[illegible] തെളിപ്പും
സന്താനപുഷ്പം വിതറുവാനും
പട്ടുപാവാട വിരിപ്പതും കണ്ടിടാ-
മെന്നതിനിതൊരതൃപ്തിയില്ല.
സ്വർഗം മർത്ത്യർ കർമ്മമായ് മാറിടാം;
സങ്കല്പകല്പിതമല്ലീ സർവം?
സ്വാതന്ത്ര്യ[illegible]
[illegible], മറ്റുവേണ്ട!

ഈപ്രപഞ്ചപ്പാൽ സമുദ്രം കടയുവാൻ
കെല്പിൽ മുതിർന്നീടുമെൻ യുവാവേ!
മംഗലാത്മാവേ! നീയിപ്പിന്നം കണ്ടതു
പൊങ്ങീടുമേതും കാകോളവും.
പാഴ്പ്പുക മുന്നിൽപ്പരത്താതെ താഴ്ത്തു
പാവകന്മാരെന്തേ സമുല്ലസിപ്പൂ?
കൈകഴച്ചുകൊണ്ടും കടയുക മേല്ക്കുമേ-
ലോരോ പദാർത്ഥങ്ങളും കൈവരട്ടേ;
ആന, കുതിര, പശു, മണിതൊട്ടുള്ള
മാനിതസാധനപങ്ക്തിയേയും
കോമളത്താമരപ്പൂമടവാരെയും
നീ മഥിതാബ്ധവൻ കൈക്കലാക്കാം.
ആയവകൊണ്ടു മതിവരൊല്ലേ! വെറും
മായയെ രൂപമായ്ക്കൈക്കൊണ്ടോരല്ല.
വീണ്ടുംകടയട്ടേ! വീണ്ടുംകടയട്ടേ!
നീണ്ടുള്ള നിൻ കൈകൾ സ്സമുദ്രം!
അപ്പാളത്തിൽനിന്നുയരുവതായ് കാണാ-
മത്യുത്തമമാമൊരമൃതകുംഭം!
സംസൃതിനാശനമാകുമതാർജ്ജിച്ചു
സംതൃപ്തി നേടാവൂ സോദര! നീ!
കൈകഴച്ചും തീരാം മെയ്യുഴച്ചും തീരാ-
മക്ഷോഭമുഗ്രയത്നം.
ആഫലകർമ്മാവാം നീയാ രസായനം-
മാകണ്ഠമാസ്വദിച്ചന്ത്യനാളിൽ
ആയുഷ്മാനാമെൻ സഖാവേ! പരബ്രഹ്മ-
സായുജ്യമാളുക! ശാന്താത്മാവേ!

൩. ഓമനേ! നീയുറങ്ങ്!

ഓമനേ, നീയുറങ്ങെൻമിഴിവണ്ടിനോ-
ളൂമലർത്തേൻകുഴമ്പെൻറ തങ്കം!
ആടിയും പാടിയും ചാടിയുമോടിയും
വാടിയും വീട്ടം മുഖരമാക്കി

വാടി വിയർത്ത മുഖാംബുജമോടെന്നെ-
ത്തേടി നീയന്തിയിൽ വന്നനേരം
നിൻകവിൾത്തടങ്ങളെ [illegible]ക്കൽപ്പിടിയുമാ-
യെൻകണ്ണിലുണ്ണി! ഞാനെന്തുവച്ചു!
നീരാറിപ്പുന്നിമതിപ്പോളമേവങ്ങി
പാറിക്കളിക്കുന്ന കുറുനിരകൾ
കോതിപ്പുറകോട്ടൊതുക്കി വെൺമുത്തൊളി-
സ്വേദബിന്ദുക്കൾ തുടച്ചു മാറ്റി
ആരോമൽക്കൈപ്പൂതലോ! ഞാനന്നു നിന്നെയെൻ
മാറോടണച്ചു പുണർന്നു നിന്നു!
അൻപാർന്നു വെള്ളിത്തളികയിൽ ഞാൻ നൽകും
പൈമ്പാൽപ്പൊടിയരിച്ചോറെൻ കുട്ടൻ
പാർവ്വണത്തിങ്കളിൻ തങ്കമുഖത്തൊരു
ഗീർവ്വാണബാലൻ നുകരുംപോലെ
ഉണ്ണുമായ്ക്കിടന്നുറങ്ങുകയായ് പൂവൽ-
പ്പട്ടുമേലാപ്പണിത്തൊട്ടിലിതിൽ.
വാനിൽക്കതിരൊളി വീശിത്തിളങ്ങീടും
നക്ഷത്രത്തിൻ ശരിപകർപ്പ്!
അണിപ്പൊൻചെപ്പിനകത്തു വിലസീടും
മാണിക്യക്കല്ലിനൊപ്പിടപ്പ്!
    ഓമനേ, നീയുറങ്ങെൻഗിരിവാഴ്‌വിന-
    ത്തൂമലർത്തേൻകുഴമ്പെന്റെ തങ്കം!

II

    അങ്കക്കിണ്ണം നീരൊഴുക്കുന്നൊരു കുങ്ക-
ത്തിങ്കളിടും വിധമെൻ മകനേ!
ചെങ്കതിരോനെയെടുത്തു സായംകാലം
വങ്കടലിലിട്ടു മുക്കിടുന്നു.
ഉൾപ്പടിഞ്ഞാറായ് വാനത്തു മന്ദമായ്
ചോരച്ചുവപ്പും കലർന്ന കാന്തി
ആർക്കനാം സ്വാമിയെയോടിക്കും [illegible]
വസ്ത്രം വെളിക്കൊട്ടിൽ ദീപ്തിയാവാം.

പാരം കൈലാസിൽ പാരെ പാർക്കുവാൻ
പോരും കരിമുകിൽ വണ്ടിയിന്നിതാ
താഴോട്ടു കപ്പി കമഴ്ത്തിയൊഴിക്കുന്നു
ആയാട്ടു കാട്ടുന്ന പൈമ്പാലതേതാം.
ഓമനപ്പൂവാർന്ന തുംഗശൃംഗങ്ങളിൽത്തട്ടേററ
ശീമക്കുഴലപ്പന്തെന്നപോലെ
മാനത്തു പൊങ്ങിന പൌർണ്ണമാസിത്തിങ്കൾ
വാനവബാലർ കരകന്ദുകമാക്കി.
ഞായിറ്റിവെൺകതിരാർന്ന കപ്പടത്താ-
ലൻപിലിരവാം കുമാംഗനായും
അങ്ങടിയിങ്കൽ കിടത്തിയീലോകത്തെ-
യമ്മിഞ്ഞ നൽകിയുറക്കിടുന്നു.
വിൺപുഴതന്നന്തരീമണലപ്പുറം വാ-
ഴ്പ്പുയർക്കിടാങ്ങൾ കളിക്കുംപോലെ
അന്തമില്ലാതുള്ള താരങ്ങൾ തെൾത്തമ-
ലന്തരിക്ഷത്തിൽ വിളങ്ങിടുന്നു.
ഓമനിപ്പൂന്തളിർത്തല്പം തിങ്ങാതീ-
യാൺപെൺകിളികളെപ്പുൽകലൊടേ!
തൻചിറകിന്നുമാം പീപ്പി പിടിച്ചൂതി
നിൻചെവിപ്പിന്നാം വളർത്തിടുന്നു.
ചെന്തെങ്ങിൻപൂങ്കൊന്നാൽ തല്ലിക്കൊണ്ടൊന്നിതാ-
പ്രേമതുഴപ്പൂവ്‘മായ’ പോലെ
നിങ്ങണിത്താരൊളിമേനിച്ചുടപ്പു തൻ
പൊൻകൈകവിളറിയാൻപ്പോകിടുന്നു.
മംഗല്യാലങ്കാരവാടാവിളക്കായ് പ-
ണ്ടെൻഗൃഹമാളുമൊന്മീതിതിന്നോ!
നിൻനിഴലിൻപടി കാണുമ്പോൾ ഞാൻ കണ്ണുമി-
പ്പൊന്നിൻവിലവിളക്കിതികത്തിൽ.
നന്ദനനേ! മനോനന്ദനനേ! നല്ല
നന്ദനാരാമനവമലരേ!

ഓമനേ, നിയുറക്കെൻമിഴിപ്പൂങ്കിണ-
ത്തുമലർത്തെൻകുഴലെന്റെ തങ്കം!

III

താമരവല്ലിയെപ്പാതിപ്പിഞ്ചിതരംമിഴി-
യോമനേ! ചിന്തിയുറങ്ങീടും നീ
പാവയും പീപ്പിയും പമ്പരവും പന്തും-
പാവങ്ങൾ—ചുറ്റും കിടപ്പതൊന്നും
കാണുന്നീലല്ലോ; കറയററ നിൻ പുറം-
പ്രാണങ്ങളല്ലീയിവററകെല്ലാം?
മുല്ലപ്പൂമൊട്ടൊളിപ്പല്ലിൻകണങ്ങൾ
മെല്ലവേ മെല്ലെ വെളിക്കു കാട്ടി
ചെല്ലച്ചെറുചിരിക്കൊണ്ടൊരാൽ തത്തം നീ
ചൊല്ലിത്തരുന്നു ഞാൻ വിഡ്ഢിതന്നെ!
അയ്യോ! ഈ ഉമകളിപ്പണങ്ങളെന്തെല്ലാമോ? നി-
ന്നായത്താനന്ദമൂറകളെന്തോ?
നിദ്രയാം തൊട്ടിയൻ വാത്സല്യപൂർണ്ണമാം
മടിപ്പാൽക്കടത്താലോലത്തിൽ
തങ്ങളുടെ ചിന്തിപ്പാൻപോലുമശക്യമാം
മംഗളമല്ലോ നിനക്കിന്നം.
വാനത്തുനിന്നു വന്ദിയാരോ
വാനവതാനിനിമേലിൻനേരം
ചിങ്ങക്കുളിർക്കതിർക്കൈകൊണ്ടുവഴിയായ് വ-
ന്നൊന്നർകനെതേ! നിന്മെയ് തലോടി നിൽപ്പൂ.
സ്വപ്നമനോജ്ഞമായ്ച്ചില പാട്ടുക-
ളുമ്മാൻകിടയ്ക്കോരമിഴിമാർ പാടി
മെല്ലവെ പീയൂഷധാര പൊഴിപ്പൂ നിൻ
ചെല്ലക്കതാക്കെ ചെവിയിണയിൽ.
വിണ്ണവർകോനുടെ പള്ളിവില്ലിൽപ്പെട്ടം
വർണ്ണങ്ങൾകൊണ്ടും കിളിച്ചുണ്ടുകൾ
കല്പകപ്പൂക്കളാൽകെട്ടിക്കളിപ്പാനെ-
ന്നപ്പുറമൽകന്യാവധുക്കൾ.
പാലാഴിമേലററ സ്വർഗ്ഗീയം [illegible]പശിനെ-
ച്ചാലേ കറന്ന ചുടുമരപ്പാൽ
അപ്പുലർകാളിയുറച്ചു തയിർ കട-
ഞ്ഞപ്പാമടുത്തതാം വെണ്ണയുമായ്

മംഗല്യഗാത്രിമാരാമവർ നൽകന്യ-
കളെൻകൺമണിക്കു കുളിപ്പിച്ചുകൊൾവാൻ.
വാരാശിമേഖലത്തുള്ളാളരാം;
നാരായണസ്വാമിയാകണമുണ്ണൻ;
ദേവതമാരാകും തോഴിമാർ; ഭാനു-
പ്പൂവൽമെയ്ത്താരങ്ങളെല്ലാം വയസ്യർ;
ഇവ്വണ്ണമുള്ളൊരാൽ പോഷിതമാകും നിൻ
കൈവല്യസ്വപ്നസുഷുപ്തിസൗഖ്യം
എൻപാഴ്മരപ്പാട്ടെന്തിന്നു കണിപ്പൂ?
നിൻമടിയിൽ നീയുറങ്ങെന്റെ തങ്കം!
എന്നാസന്നദൃഷ്ടികൾക്കെത്രയോ ദൂരമാ-
ണിമ്മാന്യഗാർഹികഭോഗങ്ങളും.
ഐശ്വര്യസ്വാതന്ത്ര്യമാവൃതനാം നിൻ-
കണ്ണീർപ്പരപ്പുള്ള ഞാനെയപ്പൂ!
എന്തധികാരമെൻ നാവിന്നതോതുവാൻ!
ഹന്ത! ഞാൻ മണ്ണിലെ മണ്ണുമാത്രം!
ത്രൈലോക്യശില്പി ഹിരണ്യഗർഭൻ തന്റെ
ചെവ്വുറ്റ സൃഷ്ടിസൗധത്തിൽ നിന്നും
പൂതനായ് വന്നു പുറത്തിറങ്ങും തങ്ക-
പ്പൂത്താരമാരൊരാളിവിടെ ഹാ!
ചേറുമഴുക്കും ചെറുപ്പും പുരളാത്ത
പാതകളില്ലിവിടത്തുള്ളമേ!
പൊഴുകും പൊന്നരികളിലിന്റെ
താഴത്തെത്തട്ടിൽക്കിടക്കമെന്നെ
നീയതു വെൺമുത്തിന്നന്നമ.
ശ്രീയാർന്ന ശുക്തികയാക്കി ദൈവം.
തന്ത്രവിധിയറിയാത്ത ഞാൻ നിൻ പൂജ-
യന്ത്രകരണത്താൽ മാത്രം ചെയ്യാം.
എന്മകനേ! നിൻ വിശ്രമസംസർഗ്ഗത്താൽ
നന്മയെനിക്ക വളർന്നിടട്ടെ.
സ്വർഗ്ഗമായ് സ്വാപത്തിൽ മിന്നും നിന്നാ-
സ്യാരവിന്ദത്തെക്കണ്ടു ചാരിതാർത്ഥ്യം [നന്-
ദോഷമെനിക്കിന്നതേനോ സൽഗുണമാം
താരകളുമ്മമായ് ത്തീർന്നിടട്ടെ.

കൈക്കൊള്ളുകൊൽ ദൂരത്തുവച്ചോരു രാജാവേ!
വാത്സല്യക്കാരത്താരസ്വർകോരനേ!
ഭീകരശക്തി വെടിഞ്ഞ കുമാരനേ!
യോഗമഹാനന്ദ ലോകഗുരോ!
ആരാമമേ! നിന്നെപ്പോലൊരു മൈപതലി-
ബ്ഭാരതഭൂമിയിൽപ്പണ്ടൊരിക്കൽ
കാന്തികളിൽക്കതിർക്കറ്റയുതിർത്തിട്ടും
പൂന്തിങ്കൾക്കൂട്ടനായ് വാനിലേറി.
നിന്നിൽ നിലീനമാം പ്രാഭവമോർക്കുമ്പോൾ
നിന്നോടുമെന്നെയും ഞാൻ മറപ്പൂ.
കാമനേ, നീയുറക്കുമെൻമിഴിവണ്ടിണ-
ത്തുമലർത്തേൻകുഴമ്പെന്റെ തങ്കം!

(0)

൪. കബീർദാസൻ.

പുണ്യവാന്മാരാം മുണ്ടു? നാലണയ്ക്കാണെങ്കിലും
കൊണ്ടുകൊള്ളുവിൻ, നാററുപ്പിള്ളി കൂടുതൽ വേണ്ട".
ഈവാസത്യമാമുള്ള സൂക്തിയോനീമട്ടോതി
മുന്നാളുപനാരമതാ മുസ്ലിമിൻ ചെറുബാലൻ
കാശിതൻ പണ്യവീഥികൾത്തുമുഷ്കലികളെ-
പ്പാരിതപീയൂഷങ്ങളാക്കുവാൻ പ്രയത്നിപ്പൂ.
കാപട്യം കൊണ്ടല്ലാതെ കൈക്കാര്യമില്ലാത്തൊരം-
പ്പാപത്തിൻ പൂന്തോട്ടമാം പട്ടണപ്പാഴ്ച്ചന്തയിൽ
സത്യവാക്കാരോതുവാൻ? ഓതിയാലാർ കേൾക്കുവാൻ?
ഗർഭനേരസ്സിലോ ഗന്ധർവ്വഗീതോല്ലാസം?
നാലണയ്ക്കാരി കട്ട നാറനാരൻതീലയ്ക്കു?
ബാല! നീയെന്തനുമന്നെപ്പുറപ്പാൻ നടക്കുന്നു?
ഒന്നെന്നതാം; പോകിക്കിനിയും നീ കൈനൊന്ന
ത്തിനെന്നപ്പുറത്തെന്നാൻ മോഷ്ടിപ്പു വിററ പാറു.
ഇവരൊരാവിധം ഫണ്യവാൺനാരകങ്ങളം
ഇടാനാമപ്പോലൻതൻ സുകുമാരമാം ഖണ്ഡത്തിൽ

മേൽക്കുമേലാത്തു കുതിത്തിറങ്ങിത്തുടങ്ങിനാർ
മോഷ്കന്മാൻ മുലപ്പാലായ് ഭുജിച്ചു പണ്യാജീവർ.
വിശ്വപാവനിയായ ജാഹ്നവിതൻ തീരത്തിൽ,
വിശ്വനാഥസ്വാമിതൻ ദിവ്യസന്നിധാനത്തിൽ,
സത്യമേവമോ സാധ്വീ! നിനക്ക രക്ഷാവിധാനം
പ്രത്യക്ഷശൂന്യമെന്നോ? പാതകമേ പാതകം!

ബാലനാം പരിതപ്തമാനസൻ ചുട്ടുബാഷ്പം
ചാലവേ തൻകൈകൊണ്ടു നനയുംവിധം തൂകി,
മത്യന്തരത്തിലോർത്താൻ: "ദൈവമേ ഹാ! ദൈവമേ!
സത്യവാക്കൊളുന്നൊനിച്ചൂതയിൽ തനിക്കേകൻ!!
ആലിതം കുലിക്കമായ് നന്നാം ഞാൻ കാൽതൃപസ്സു
മെലിതിൽക്കണ്ടിലമെ ചോദിപ്പാനമൊന്നുള്ളൂ.
ഇപ്പുച്ചറരിതിൽപ്പരമില്ല ഞാൻ കൈക്കൊപ്പമെ-
ന്നല്പനമ്മമാ,ക്കവല്ലഭസ്ധ്യാപരന്തോഷർ.
നാലണയിലതമട്ടിൽ ഞാനാക്ക നൽകീടുവാൻ
നാളെയും സർവ്വലോകനാഥനങ്ങിരിപ്പീലേ?
പിതനായകനിതാക്കെന്നാമതെന്റെ പുസ്തികലിയും,
നിന്നെ ഞാൻ വെടിയില്ല; നിൻ മെയ്യും സത്യത്തെയും."
എന്നവനോർത്തു വീണ്ടുമെഴുന്നോരാവസ്ത്രം തൻ-
പൊന്നണിക്കരങ്ങളിൽപ്പിടിച്ചു വിൽക്കുവാൻ നിന്നാൻ;
നേരമന്തിയാവാറാ,യതുമാ മുണ്ടുവാങ്ങാൻ
ചാരത്തു വരുന്നമി,ല്ലെന്തൊരു ദുർദ്ദശ!
ആ വസ്ത്രമൂല്യംകൊണ്ടു കമ്പളം വാങ്ങിവേണ-
മാവശ്യം കഴിയുവാൻ തനിക്കും പിതാക്കൾക്കും!
മുറവുമപ്പോഴേക്കൊരു മുസൽമാൻ ഫക്കീരാണ്
ചെറവുമെ ശങ്കവിട്ടെപ്പുറവബാലനോടോതി:
'അപ്പനേ! തങ്കക്കട്ടേ! ദൈവത്തെയോർത്തിട്ടൊരു-
വില്പനയുള്ള മുണ്ടു വെറുതേ നൽകേണമേ!
ശീതബാധിതനാമിദ്ദേഹമോടൊരുമ്പെട്ട-
മെങ്ങുപാർശ്വത്തിൽ ചെന്നാൽ നിൽക്കാനാം ഫലപ്പെടും?
നിന്നാണെ മടിക്കണ്ട; നീയെനിക്കീവസ്ത്രം
തന്നാലേ മതിയാകൂ! താമസിപ്പതെന്തുള്ളൂ!?

നാലണ നിനക്കേകും നന്മയാൽത്തിട്ടം ദൈവം;
ബാല! നീ ശങ്കിക്കേണ്ട! പോവുമുണ്ടിങ്ങിട്ടേക്കൂ!"
അദ്ധ്വാനം താൻ ചെയ്യുകിലപ്പുറമമ്മയ്ക്കും-
ന്നത്താഴമില്ലാതെ പോം; വയസ്സുചെന്നോരവർ;
ശക്തമുണ്ടാവാൻ പണി മാനം താൻ ചെയ്യാഞ്ഞതാലി-
യാത്മസങ്കടഘനധാരയിൽപ്പെട്ടീടവേ
ഹന്താ! തിമാത്രം ബാലനാകാൻ തൻ മാനസം
ചിന്താമോലാത്തുരമായ് തീർന്നതിലെന്തത്ഭുതം?
"പാതി വസ്ത്രം ഞാൻ തരാമെന്നല്ലോപ്പം; മറ്റേ-
പ്പാതിവിറ്റരിയാണിയമ്മയെയേല്പിക്കണം;
അത്താഴപ്പട്ടിണിക്ക ഞാൻ അല്പനേരക്കെത്തി
മത്താത്തമാത്താക്കൾക്ക മാറ്റമേകിയേപോവൂ.
ഏകപുത്രൻ ഞാനവർക്കെൻ പ്രത്യാഗതിനോക്കി-
ച്ചോകമാറാതെ വാഴ്‌വു ദുഃഖമാനസരവർ."

എന്നവൻ തൻ വാക്ക കേട്ടേയമനോക്രൂധനായ്
പിന്നെയും ചൊല്ലീടിനാൻ പിതൃസന്നിഭൻ ഫക്കീർ:
"പാതിമുണ്ടിനാവശ്യം പ്രാർത്ഥിപ്പൂ; നൽകണെങ്കിൽ
നീതികൾപ്പും നൽകണം നിൻ മുണ്ട മുഴുവനായ്;
അല്ലെങ്കിൽ നിന്റെയർത്ഥമാനമങ്ങിരിക്കട്ടെ:
നല്ലകുട്ടികളുണ്ടോ വേറെയും? നോക്കട്ടെ ഞാൻ."
എന്നോതിയിപ്പൂജ്യം ഗമിന്നാനായ് വടി കുത്തി
മുന്നോട്ട പോയീടുവാൻ മുതിർന്നു സ്ഥവിരനെ.
വീണ്ടും വന്ദനം ചെയ്തു ചൊല്ലിനാനബ്ബാലകൻ:
"പൂണ്ടകൊൾകയെവേണ്ടു മമ വസ്ത്രം മഹാത്മാവേ!
ഇന്നത്തെ വാണിജ്യത്തിലെനിക്ക സിദ്ധിച്ചതാ-
ണിന്നതലാഭത്താൽ ഞാനന്തരോത്തരം ധന്യൻ;
ഒരു നാളത്താഴമുണ്ണൂർക്കൊരമ്മയാലെന്തിനി-
ക്കരളുന്ന സൽപാത്രമാണെന്നകധനം ദൈവം!
ദൈവമേ സത്യരൂപി ദൈവമേ ത്യാഗരൂപി
ദൈവമേ സത്യരൂപി വിജയിപ്പൂതാക നീ!"
എന്നോതിത്തൻകോടിമുണ്ടെടുത്തു ഫക്കീറിന
പൊന്നോമൽക്കരമേകൻ പൊലിച്ചാൻ സമ്മാനമായ്;

രോമാഞ്ചതരംഗിതഗാത്രനായപ്പുവാണി-
യാമാന്ത്യമഹാത്മസന്ന്യാസി നടകൊണ്ടാൻ.
രിക്തപാണിയെന്നാലും കൃതകൃത്യനായ് കൈവ-
ന്നകതാരപ്പാലകനാം തിരിച്ചു ഗൃഹം പുക്കാൻ.

അ വീട്ടിലപ്പോളുണ്ടൊരാശ്ചര്യം! അകസ്മാത്താ-
ലെവനോ സാർത്ഥവാഹനൊരുവൻ കണ്ടുകൊണ്ടു
ആഹാരാദിവസ്തുക്കളവിടെക്കൊണ്ടുവന്നു
മഹാഭാഗ്യവാന്മാരാം ബാലൻതൻ പിതാക്കളെ
വേണ്ടവയെല്ലാം വേഗം വാങ്ങുവാൻ യാചിക്കുന്നു;
വേണ്ടവേണ്ടൊരവകളെന്നവർ പിന്മാറുന്നു;
"അന്തിയായല്ലോ നേരമരിയും മറ്റുംകൊണ്ടു
പന്തിക്കു വന്നെത്തിടും ബാലകൻ കബീറിപ്പോൾ;
വേലചെയ്തുകിട്ടുന്ന കൂലിയൊന്നു കൊണ്ടത്രേ
കാലക്ഷേപം ഞങ്ങൾക്കു; കാംക്ഷയില്ലൊന്നിങ്കലും;
മറ്റുള്ളോരരികന്നു വാങ്ങിയാൽ കയർത്തിടും
മുറ്റുമപ്പാലൻ; അവൻ മുഖത്തിൽ കറുപ്പാർന്നാൽ
നഷ്ടജീവരാം ഞങ്ങൾ; ധർമ്മം ചെയ്‌വാനുണ്ടല്ലോ
പട്ടണം മുഴുവനും പാത്രങ്ങളും സ്ഥലങ്ങളും;
ആകയാലിവയെല്ലാമപരർക്കൊന്നാമ-
ങ്ങേകണ"മെന്നോതുന്ന ദമ്പതിമാരെ നോക്കി
ആ വണിക്ശ്രേഷ്ഠൻ ചൊന്നാൻ: "അക്കബീരാജ്ഞാപിച്ചതാ-
ണിവകളെല്ലാ,മിതിൽ ഞാൻ വെറും സംവാഹകൻ."
എന്നുരചെയ്തപ്പുമാനെങ്ങോപോയദൃശ്യനായ്;
വന്നു കേറിനാനുള്ളിൽ ബാലനാം കബീരനും.
അന്നാഴപ്പട്ടിണിക്കു ഹാ താൻ വാങ്ങിയ ചീട്ടു
അന്നു താതമാതാക്കളെക്കാണിപ്പാൻ സന്നദ്ധനായ്
വന്നൊരപ്പാലൻ കണ്ട കാഴ്ചയെന്തതിശയം?
കണ്ടപോൽ പൊന്നും നെല്ലുമന്നവും കറികളും!
എങ്ങനെയിവയൊക്കെ വന്നുചേർന്നതെന്നവൻ!
എങ്ങനെയവയവൻ നേടിക്കൊണ്ടതെന്നവർ!
സംഗതി ധരിച്ചപ്പോൾ സന്തുഷ്ടരായ് മൂവരും
മംഗലസ്വരൂപനാം ദൈവത്തെ വാഴ്ത്തിക്കൊണ്ടാർ.

പിന്നെയാരാത്രിതന്നെ ചുററിലും വസിപ്പോര-
ളെല്ലാം കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വന്നവർക്കസ്സൗമനസ്സങ്ങൾ
ഒന്നൊഴിയാതെ നല്കിയുമത്യന്താമോദനായ്
തന്നുടെ ശയനീയം തേടിനാൻ കബീർദാസൻ.
ആളിതിരിക്കവേ പിറേറന്നുമെഴുന്നേററു
പാതി താൻ തലേദിനം നെയ്തുതീർക്കിയ വസ്ത്രം
പൂർത്തിയാക്കിച്ചന്തയിൽ കൊണ്ടുചെന്നവൻ വിററു
പെററമ്മത്താഴം തന്റെ പിതാക്കൾക്കൂട്ടീടിനാൻ.
അന്നാളത്തെയത്താഴമസ്സുലാമമൃതവും,
മൂന്നാളത്തേതു ഹാ ഹാ! മൃത്തികാശകലവുമായ്
അക്കബീരിന്നതൊന്നി—ല്ലതോന്നിച്ചു സാക്ഷാൽ
മക്കയും ശ്രീകാശിയും വാണിടും മഹേശാനൻ.

൭. ഒരു സ്വപ്നചരമം.

ദാരിദ്ര്യദാവശിഖി കത്തിയെരിഞ്ഞിരുന്നു;
ദുർഭിക്ഷചണ്ഡച്ചുഴലി ചുററിയടിച്ചിരുന്നു;
പാരിച്ച പാരിനെ മഹായുധപാതകത്തിൻ
ചോരിൽക്കണങ്ങൾ വിധി വെണ്മഴവെച്ചിരുന്നു. ൧

ലോകം കിടന്നു കിഴുമേൽത്തകിടം മറിഞ്ഞു
ദുഃഖവ്യഥാകരകന്ദുകമായിരുന്നു!
ഹാ! കഷ്ടമപ്പൊഴുതു പിന്നെയുമെന്തു കേൾപ്പൂ!
ശോകപ്രദങ്ങളിലെപ്പൂവലിയൊററം. ൨

എത്രെയു ദുർവ്വിഷമരുത്തുകൾ കാലഭോഗി-
യുണ്ടെന്നാകിലവ നിന്നിൽ മുഴുക്കെയൂതി
കാന്ത! ഇലരെതു തവ കന്മഷശങ്കിയെന്നു
ഹാ! തേറി ഞാനാഗതി; സംഗതി തെററിയല്ലേ. ൩

ഹാ ഹാ! സഹൃദയകവിപണ്ഡിതസാർവ്വഭൗമ-
ശ്രീഹാരമദ്ധ്യമണി; ശിഷ്യജനാഗ്രഗണ്യൻ;
വ്യാഹാരമൈഥിലിയുടെ വത്സലഗർഭദാസൻ;
നീഹാരനിർമ്മലയശസ്സിന നിത്യഗേഹം; ൪

എൻ പന്തളക്കിളിയിവൻ; കവിതാരസാല-
ത്തെക്കൊമ്പിലുള്ളു മിന്നിയൊരു കോകിലചക്രവർത്തി;
ഇവ്വിതത്തിൽ മാതൃമൊഴിയെക്കനകാഭിഷേക-
സമ്പന്നയാക്കിയ മഹാൻ; ചരിതാർത്ഥജന്മാ; ൫

ണ്ണെന്നായിടത്ത മൊഴി തൂകി മനീഷികൾക്ക
ള്ള നാകമാക്കിയൊരു പുസ്തകപുണ്യശാലി;
നാനാഗുണങ്ങളുടെ നർത്തനവേദി—ഹാഹാ!—
ഞാനാരൊരാളെന്നു പറയുന്നു—ചതിച്ചു ദൈവം! ൬

(കളകം)

ആയില്ല നാല്പതു വയസ്സുഴലാൻ മീന-
പ്പായയിൽ കിടന്നതു പരശ്രുതി കേട്ടതില്ല;
തീയിൽപ്പതിച്ച ജലബിന്ദുവൊരൊപ്പമെങ്ങോ
പോയിക്കഴിഞ്ഞിതവിടുന്നതിനാളിലല്ലോ! ൭

ഞാനാമഹാന്മജനുമൊട്ടുവിട്ടന്നെനിക്കും
ഏന്നാമനാസ്വാപനകേളിവയസ്യരായി
ഇന്നാൾവരെയൂഴിയിൽ വാണതു വിസ്മരിച്ചു
ഇന്നഹമൊലി തുടർന്നതപോവനനായി! ൮

സൌഹാർദ്ദമെന്ന പദമെത്ര മഹത്ത്വത്തിന്റെ
മാഹാത്മ്യമെത്ര വിലയേറിയതെന്ന തത്വം
സൌഹാർദ്ദമായ മിഴികൊണ്ടവിടുന്നു തന്റെ
മാഹാത്മ്യമംവരെയെനിക്കറിയിച്ചുപോന്നു. ൯

ആമട്ടമെന്നെവിട്ടന്നകലത്തുമാറി;
വാമക്രമം വിധിയിൽ വഞ്ചിതബന്ധുവായ് ഞാൻ!
ഹാ! മന്ദമൃത്യുവിൽ മികച്ചവനാമെനിക്കെ-
ന്തീമർത്ത്യജന്മമിനിമേലിതളേണമുള്ളൂ! ൧൦

ഹാ! പന്തളം നൃപ മധുരവാങ്മധുലീല-
ളാപത്തണഞ്ഞിടുവതാരു നിനച്ചിരുന്നു!
സ്വപ്നത്തിലും കരുതിയില്ലിതു ദൈവമേ ഞാൻ!
നീ പശ്യതോഹരനിൽ നിഷ്പ്രതിമാഗ്രഗാമി. ൧൧

വാരററ വാഴ്ച്ചയവിടെയ്ക്കു വരും, നിനക്കു
പേരും തുലോം പെരുമയും പെരു,മെന്നു ഞങ്ങൾ
ആശംസിച്ചതതിശീഘ്രമബദ്ധമാക്കി
കാരുണ്യമററവിധി; കൈരളി! കഷ്ടകാലം!! ൫൨

പൂമെത്ത പൂകരുതു കൈരളി! മേലിൽ നിന്നെ
കൈമെയ് മറന്നു..............കമിതാക്കളില്ലേ!
നാമെന്തുചെയ്യുവതു! ദൈവവിധിക്കവർക്കു-
മോമെന്നു മൂളുവതിനേ തരമുള്ളുവല്ലോ. ൫൩

ധീവന്യ, വൈദുഷി, രസജ്ഞത, സൽകവിത്വം,
ശ്രീവർദ്ധനത്തിനുതകും ശിവമായ ശീലം;
ഈ വശ്യവസ്തുനിര കൂട്ടിയിണക്കി വിശേഷ-
കാവർജ്ജനത്തിനവിടുന്നവതാരമെന്നോ. ൫൪

മദ്ധ്യംവെടിഞ്ഞതഹഹ മാംസളഭാഗ്യമേതോ-
ള്ളായതും മിന്നിമായും നൽഗ്ഗുണതല്ലജങ്ങൾ
സായന്തനാഭ്രചിതരുചിതുല്യമാപാ-
ച്ചായങ്ങളെന്ന കഥ ഞങ്ങൾ ധരിച്ചതില്ല. ൫൫

നീയുററ നന്മ മുഴുവൻ നിനയാതെ നല്കി-
പ്പോരായുമാ പുരുഷരിലീർഷ്യ വഹിക്കകൊണ്ടോ
ആയുസ്സവർക്കരുളിടുമ്പൊളമുക്തമെസ്സ-
സായുജ്യമെന്നുവതഹോ! ചതുരാസ്യബോധമേതോ; ൫൬

കന്ദർപ്പസാദൃശിയെപ്പടും കമനീയകായം;
നന്ദജനാപ്രകരമാം നയനാന്തപാതം;
മന്ദസ്മിതാർദ്രവദനം; മധുരസ്വഭാവം;
സന്തർപ്പണാധികലനം സരസോക്തിരീതി:- ൫൭

അന്നോട്ടു ചൊൽവതുഴൽ തോന്നുളവാററ ബാഷ്പ-
പൂരോദരത്തിൽ മുഴുകും മിഴിയോടുകൂടി
ഓരോ നിമേഷവുമിതോർത്തു നിരാശ്രു കേഴ്ക-
മീരാജനത്തിനിതുവെന്തിവരുമന്നാളിൽ! ൫൮

(ആശമകം)

——(0)——

൯. ദിവ്യസാന്ത്വനം.

“ അയ്യോ! മാലോകരേ! ജീവൻവെടിഞ്ഞൊരെൻ
അയ്യോമൽക്കുഞ്ഞിൻ തളിർമെയ് കാണ്മിൻ!
മാതാപിതാക്കളേ! ജായാപതികളേ!
ഭ്രാതാക്കന്മാരേ! ഭഗിനിമാരേ!
ഓമനത്തെളിവുള്ളോരേ! നിങ്ങളോടൊന്നു ഞാ-
നഞ്ജലികൂപ്പിയിരന്നിടുന്നേൻ;
പാവമിക്കുഞ്ഞിനെപ്പാലിപ്പിനാരാനും
പാവനജീവനമൊക്കമേകി.”

ശ്രോത്രങ്ങളെല്ലാം കണ്ണ കണ്ണാക്കിമറ്റൊ-
രാൾതന്നിന്നാദരമത്യപൂർവ്വം
ശ്രാവസ്തിയാകും പുരിതൻ മുഖത്തിന്നു
വൈവർണ്ണ്യമേകി വലിത്തുയർന്നു.
ഉൽഫുല്ലപത്മാകരമൊന്നു ഗ്രാമത്തിൽ
കഠോരോപപാതം വാച്ചപോലെ;
ഇന്ദീവരസൗരഭമാമൊരുദ്യാനത്തിൽ
ചെമ്മീനിൻ ദുർഗ്ഗന്ധം ചേർന്നപോലെ;
ഉദ്ദാമലാവണ്യമാമൊരു ഗാത്രത്തിൽ
ശ്വിത്രമയവ്രണം പെട്ടപോലെ;
അപ്പുരിതൻമുത്താം പാല്പായസത്തിലീ
വേപ്പിലച്ചാറെടുത്താരൊഴിച്ചൂ?

ശ്രാവസ്തിയാം പാൽക്കടലിന്ന മംഗല-
ദേവതയായ ‘വിശാഖ’ദേവി
ആഭിജാത്യം വായ്പ്പോ,ടൊളിവും ഗുണഗ-
ന്ധാളിപരിമളം വീശിനില്പോം;
സാദരം തൻ മഹാകാശവീഥിയിൽ
വേദസ്വരൂപനെ വെച്ചു വാഴ്‌വോം;
അരവനോടവൾക്കൊരുണ്ണിതൻ നല്ലുയിർ-
ക്കാറു കരാളമാം കാലസർപ്പം
കൊത്തിളക്കുന്ന കടിക്കവേ, വല്ലാതെ
കത്തിയെരിയും കരളുമായി

അങ്ങനെയോരോന്നുറവിളിക്കൂട്ടിക്കൊ-
ണ്ടങ്ങിങ്ങുപാഞ്ഞുപോയ് -അയ്യോ പാവം!
ലോകപ്രശസ്തമായ് താൻ വളർത്തീടിനോ-
രേകസന്താനത്തെദ്ദുഷ്ടദൈവം
പുത്തനൊഴുക്കറപ്പെട്ടിയിൽ വെച്ചതാ-
മത്സ്യത്തെയേതോ മറവൻപോലെ
തട്ടിയെടുക്കവെ ആയത്തനാരംതട്ടു
പൊട്ടിത്തകർന്നതിലെന്തു ചിത്രം!

പാരിലെങ്ങും തന്നിക പരന്നതാം
കൂരിരുട്ടിൽപ്പുരികോമളാംഗി-
യാം പത്രുവിൽപത്രു-തൻകരതിലനെക്കയ്യിൽ-
ദീപം പൊലിഞ്ഞ തിരികണക്കെ
ഏന്തി നന്നെ നിലവിളിപ്പാരം മുഴ-
ങ്ങാതിപോലപ്പുരവീഥിതാവും.
പൌരലോകത്തിനാരും പെറ്റമിപ്പുര
കാണപ്പിയല്ല; വസ്ത്രമല്ല;
പ്രാണനാ,ണായതിനാർപോവാൻ? നൽകുക
വേണമെന്നോതിലുമെന്തുമാറ്റം?
വില്പനയ്ക്കുള്ളതാത സാധനപങ്ക്തിയി-
ലുൾപ്പെടുത്തീലല്ലോ ജീവൻ ദൈവം!
ഭിക്ഷമതല്ലവ,ൻ വന്നളവക്കാഴ്ച-
യീക്ഷണം ചെയ്തു കുടുംബിനിമാർ
തണ്ഡുലപൂർണ്ണമാം തൽപാണിപാത്രത്തെ
കണ്ണുനീർകൊണ്ടു കഴുകിനിന്നു.
ബാലകർ വീഥിയിൽത്തങ്ങളാം തുടർന്നോര
ലീലകളെല്ലാം ക്ഷണത്തിൽ നിർത്തി
കേവലമക്കാഴ്ച കണ്ടു വെറും മര-
പ്പാവകൾപോലെ പകച്ചുനിന്നു.
വൃദ്ധരായുള്ളവർ "വത്സ! കരയരു-
തിമ്പം" എന്നോതാൻ തുനിന്നിടവേ
മദ്ധ്യത്തിൽ തൊണ്ടയിടർച്ചയാൽ മൂകരായ്-
ക്കർത്തവ്യമൂഢ്യം കലർന്നുനിന്നു.
അംബുജനേത്രയാമക്കാശ്വാസനം നൽകാൻ

മുൻപുണ്ണൻ മുൻപുണ്ണനെന്നു ചൊല്ലി
പാഞ്ഞു തരുണർ പരവശരായ് നിന്നു
കാഞ്ഞ കരളുമായ് കൈകൾതിരുമ്മി.
മാമുനിമാരും മഹീശരുമെന്നല്ല-
മാടപ്പിറാക്കളും—അന്യർക്കായി
ക്ഷിപ്രം ശരീരം ത്യജിക്കാൻ മടിക്കാത്ത
സത്പ്രജേ! മാതൃനാഗരി
നിന്മക്കളൊമായ് വാഴ്കളെ വാഴ്കയായ് ത-
ങ്ങളെ ബലിക്ക തയ്യാറു തന്നെ;
ഫലി വഴിമാത്രമറിയാതെ ചുററുന്ന
പാവങ്ങളം—പണ്ടത്തെപ്പോലല്ലല്ലോ!

ഇങ്ങനെ നേരം കുറെ കഴിഞ്ഞപ്പോളു-
മംഗല്യഗാത്രീമണിയെ നോക്കി
ഏകനലിവനിതു ചൊല്ലി: "സോദരി!
നീ കരയേണ്ട നിനക്കു ഭൈക്ഷം
കൈവരുത്തീട്ടുവാൻ സംഘാരാമത്തിങ്കൽ
ദേവൻ തഥാഗതനുണ്ടിരിപ്പൂ.
മാരജിത്താകുമബ്ഭിക്ഷു സദ്ഗുണമാം
താരകവൃന്ദത്തിൻ സാക്ഷാദ്രൂപം.
എന്നാലും ചെന്നുടൻ നീയബ്ഭഗവാനെ-
പ്പാർന്നാലും പാദം പണിയുവേനേ."
കാതിലമൃതം കനകത്തളിക്കുമാ-
സ്വാമിതൻ കോലും സൂക്തവചനം
ആകൃഷ്ടനാന്തിരിക്കുന്നാസ്ഥലത്തേക്കു
ശീഘ്രം ഗമിച്ചാൾ ശിരീഷഗാത്രി.

രോഗവും താപവും ദാരിദ്ര്യവുംകൊണ്ടു
ലോകം വലവതു നോക്കിനോക്കി
അന്തഃകരണമലിഞ്ഞലിഞ്ഞായവ-
റ്റന്തംവരുത്തുവാനാഞ്ഞുഴറി
കിട്ടിപ്പൊൻസാമ്രാജ്യമൈക്കുമെച്ചുമ്പോൾ വെറും
പൊട്ടപ്പുല്ലാക്കിപ്പുറത്തുതള്ളി
സങ്കടമെല്ലാം സഹിച്ചുകൊണ്ടീട്ടുവാൻ

കങ്കണംകെട്ടിക്കണ്ണേകാറി
സർഗ്ഗമാമബ്ധിയും താനേ മഥിച്ചുഗ്ര-
നിർവ്വാണപീയൂഷകുംഭം നേടി
ഭാരതവർഷപ്രശസ്തിമന്ത്രത്തിനു
പാവനമാകും പ്രണവമായി
നിത്യം ചരിത്രാത്ഭുതമാവാം രാജർഷി;
ചിൽകന്ദരത്തിലെസ്സിംഹസിംഹം;
മാരനെക്കൊല്ലാതെ കൊന്നോരു സർവ്വജ്ഞൻ;
മാൻമിഴിമാരും തൊടാത്ത ശാഖിസൂനം;
ഭൂതകാരുണ്യത്തിൻ പുഷ്കലവിഗ്രഹം;
ഭൂതലത്തിൻ പൂർവ്വപുണ്യഫലം;
ഹിംസാപിശാചിക്ക് കൈകണ്ട മാന്ത്രികൻ;
സംസാരവ്യാധിക്ക് ധന്വന്തരി-
ബന്ധനമസ്കൃതിതേജസ്സീനാലം
പുണ്ഡരീകാക്ഷിതൻ ബാഷ്പപൂരം
മുഗ്ദ്ധകാരുണ്യകടാക്ഷമാം നീലപ്പ-
ട്ടുത്തരീയത്താൽ തുടച്ചുമാറ്റി
നാരാചവിദ്ധമായ് നട്ടംതിരിഞ്ഞിടും
പാരാവതത്തെപ്പരിചരിപ്പാൻ
പണ്ടഴിച്ചിട്ട പാവനമാം പാണി
രണ്ടുമുയർത്തിയാശിസ്സു നല്കി
കാത്തിണ്ട കാതരയാമവളെക്കിട-
മാത്ത്യഭ്യമേൽക്കുവാൻ സജ്ജമാക്കി
അത്യന്തഘോരമഴക്കൊല്ലവും ശോഭിച്ച
വാത്സല്യബാഷ്പസ്നപിതനേത്രൻ.

ഭക്തിയാറും മന്ദം വിരാജ: "ഭഗവാനേ!
മേലിന്നീവ്യോമത്തിൻ താരമാണേ!
നാക്കമയച്ചൊല്ലിയിരിക്കുന്ന പൊന്നുമൊ-
ഴഗോന്ദ്യസ്വർണ്ണമരാറും.
തൃക്കൺപാർക്കേണമേ ജീവൻപിരിഞ്ഞതാ-
മിക്കുഞ്ഞുബാലകവിഗ്രഹത്തെ.
ധിക്കിനാരത്താൽ മഹാത്മാവേ! മേലണ-
ക്കാമമാസിക്കുഴി കാഴ്ചപാകം!

അയ്യയ്യോ! നാരിമാർ ഞങ്ങളെശ്ശൂന്യമേ
ഹൈയംഗവീനഹൃദയമാരായ്
തീർത്തു വിധിയെൻ വിഷാദവിഷവഹ്നി
ചുറ്റും ജ്വലിപ്പിപ്പു നാലുപാടും.
പൂരുഷർക്കുള്ള വിളയാട്ടുപണ്ടങ്ങളാം;
പാരിൽ വെളിപ്പുറം മാത്രം കാണ്മോർ;
ഹാ പരമാത്മപ്രകൃതികൾ ;ഭോഗത്തിൽ
താപവും ഹർഷവും മറിവോർ;-
മംഗല്യജീവിതസ്വപ്നമെന്നുള്ള
ഞങ്ങൾക്കു മന്നിലപത്യമെന്യേ?
സന്തതിയെന്നല്ലോ സാധ്വികൾ ഞങ്ങൾക്കു
ഹന്ത! തപസ്സിൻ ഫലപ്രകാശം.
മണ്ണിലൂർന്നു വരുന്ന മനോജ്ഞരാ-
മുണ്ണികൾ ഞങ്ങൾതൻ പൂവൽമേനി
പുത്തൻകഷായം പൂട്ടും പുടവയാൽ
മൂല്യമാ ഞങ്ങൾക്കിരട്ടിക്കുന്നു.
പൈതലിൻ ശാഠ്യമിവർക്കു വിനോദനം;
രോദനം നൂതനവീണാഗാനം;
ലീലാസന്താഡനം കല്പകപ്പൂവർഷം;
ലാലാനിപാതം പയോഭിഷേകം.
നാളിൽ നാളിൽ തെളിഞ്ഞങ്ങനെ ബാലരെ
ലാളിച്ചും പോററിയും നിർവിശങ്കം
ഏകാന്തസ്വപ്നസുഖാബ്ധിസേവനത്താൽ-
ക്കൈക്കോട്ടുംകൊട്ടി കഴിപ്പൂ കാലം.
അങ്ങനെയുള്ളൊരബല ഞാൻ—എന്നോളെ-
ന്തിങ്ങനെ കാട്ടുവാൻ ദുഷ്ടദൈവം?
* ധൂമോർണ്ണേ! മച്ചി നീ; അല്ലെങ്കിൽ നിൻപതി-
ക്കീമട്ടരാജസ്സിൽ കൈകയറ്റം.
മായാമയമീപ്രപഞ്ചം നിരന്തര-
മാശാമയം നൽകി ഞാൻ വലഞ്ഞേൻ;
മായാത്ത നൂതനകീർത്തി പുലർത്തിന
മായാതനൂജ! ഉണരൂ നന്മേ!
എങ്ങീ നിരാശ്രയയായ വിധവ ഞാൻ?

* ധർമ്മരാജാവിന്റെ പത്നി.

ഒന്നു

എങ്ങീ ഹതഭവ വല്ലാത്താതം?
ആയുസ്സിങ്ങനെത്തിന്നതല്ലയോ പാരിന്ന
തായും തകപ്പനുമായുമല്ലേ നാ!

നാനാവികാരങ്ങളെപ്പിളിതമായിട്ട–
മന്നാരിമെതലിതന്നാക്രന്ദനം
ആകർണ്ണനംചെയ്തുവല്ലിന്നാരാന്തരം
ലോകഹിതയായുള്ള ലോകബന്ധു.
"ഹാഹാ! മൽസോദരി! ബാലകൃതിയാൽ നീ
മോഹാന്ധകൂപത്തിൽ വീണുപോയി.
ആളുരയാകം നീ കൺകൊണ്ടു കാണ്മില;
കാതുകൊണ്ടെതുമേ കേൾക്കുന്നില;
എന്നോ മറിച്ചു ധരിക്കലാ വത്സേ! നീ;
നിന്നെപ്പോൽ ഓരോരു മർത്ത്യൻ മാത്രം.
ജീവനമെക്ഷമതല്ലവാൻ ഓരോരു
ദേവനല്ലായാലും ചെയ്യുകില്ല.
കേവലമൊന്നു ഞാൻ ചോദിച്ചുകൊള്ളട്ടെ;
സാവധാനം നീ ശ്രവിച്ചുതാക.
ഈ നഗരിക്കകം നമ്മെക്കണക്കു
മാനവർ മേവുന്നതെൻ വിശാലേ?
എണ്ണലക്ഷം ജനമല്ലേയിലോകത്തിൽ
വാഴ്വതങ്ങെപ്പുറം കടന്നാൽ
'കോടാനകോടി' വിഷയങ്ങളെയും മറ-
ച്ചീടുന്നതിലെല്ലാം മർത്ത്യരെയും
ധാതാവിൻ സൃഷ്ടി മഹത്വം വിളിച്ചോതി
മാതാവാം ഭൂമി വഹിപ്പതില്ലേ?
പോരാഞ്ഞതാലീ മർത്ത്യലോകത്തിനു പുറമേ
ധാരാളമായ്പ്പെട്ടം ഗോളങ്ങളിൽ
ഭൂവരമ്പുതൊട്ടിങ്ങനെയറ്റവുമെപ്പോഴും
വന്മാമലതൊട്ടിളപ്പുല്ലോളം
വിദ്യുണ്ഡമാണ്ഡപിചണ്ഡപ്രകാണ്ഡത്തിൽ
സത്ത്വസഞ്ചാരപ്രതിമകളായ്
ജംഗമസ്ഥാവരകോടിയിലെത്ര
മംഗലവസ്തുക്കൾ വാഴുന്നില്ല?

ഏതാണിവയിലനശ്വരം? അക്ഷയം?
ഏതാണനാമയം? അപ്രകമ്പം?
കാണും വകയെല്ലാം തെറ്റാറപ്പു; ലോകം
തുണ്ടിളകീടിനാ പാഴ്ക്കൂടാരം;
ഒപ്പം മറിഞ്ഞതത്രേ വീഴേണ്ടതൊക്കെയു-
മിപ്പോഴോ-നാളെയോ-മറ്റന്നാളോ!
അല്പമണിയെയും ഊനം വെറുമൊരു
വിദ്യുൽസ്ഫുലിംഗമാക്കുന്ന ദൈവം
അണ്ഡഗോളങ്ങളെക്കൊണ്ടു കളിക്കുന്നു
ണ്ടമററനാളം ചെപ്പും പന്തും.
ഇരിക്കട്ടെ, മറ്റൊന്നു ചോദിക്കാം; വത്സ! നീ
ലോകവ്യൂഹത്തിലെസ്സൃഷ്ടികളിൽ
ഓരോന്നും നിൻ സുതനെന്നാക്ക; പോരായോരീ-
യാളോമൽപ്പൈതലിൻ ഭ്രാതാവെന്നും.
കൃത്രിമഭാവനയല്ലിതു; ഹൃത്തതിന്നു
വിസ്തൃതമാകണമത്രേ വേണ്ടു.
കാറവും വെളിച്ചവുമല്പമതിനക-
മേറുകൊണ്ടാലെല്ലാം നേരെയാകും.
എത്ര തനയർ മരിപ്പൂ നിനക്കപ്പോ,-
ളെത്ര തനയർ ജനിപ്പൂ നിത്യം?
ഒന്നിനെച്ചൊല്ലിക്കരകയും വേണ്ട മ-
റ്റൊന്നിനെച്ചൊല്ലിച്ചിരിക്കയും നീ.
രണ്ടും വരട്ടെയിരവും പകലുമായ്;
രണ്ടിലും തെളിയേണ്ട ഭാവമേകം.
ദൈവത്തെയാവഴിക്കല്ലാതെ വെല്ലുവാ-
നാവതല്ലല്ലോ നമുക്കു മല്ലേ!
എന്നും വയസ്സു പതിനാറായുള്ളവ-
നൊന്നുമാത്രം മുനി മാർക്കണ്ഡേയൻ;
ഓരോ പുമാനേയുമക്കണക്കാക്കുവാ-
നാരോർക്കിൽ,മോക്ഷവുമുത്തമമോ?
അത്രയ്ക്കു ദീർഘായുസ്സാവശ്യമില്ലല്ലോ
മർത്ത്യർക്ക് നിർവ്വാണസൗഖ്യം നേടാൻ.
ചിത്തം തെളിഞ്ഞൊരു നിമിഷം മതി;
ചിത്തമിരുണ്ടാൽ യുഗങ്ങളും പോരാ.

വിസ്താരഹൃത്തിനാ വാത്സല്യാതിശയമെങ്ങീ
ഹസ്താമലകം തിരഞ്ഞീല ഞാൻ?
എന്നിട്ടൊടുവിൽത്തെളിവുറ്റൊരാത്മജ്യോതി-
യെന്നിലെദ്ദീപമെനിക്കു കാട്ടി
ഇന്നു ഞാൻ നില്ക്കുന്നു കാലുറച്ചൂഴിയി-
ലെന്നുടെ തത്ത്വമറിഞ്ഞവനായ്.
സോദരി! ഞാൻ നിനക്കിപ്പോളതിന്നു
ഉത്തുംഗജ്ഞാനവിലോചനത്താൽ
നോക്കുക വീണ്ടും നീ മുന്നിൽ; പരേതനാം
മിക്കമാരൻ നിനക്കാരു വത്സേ?
മാതൃസുതബന്ധമെന്നതിനെന്തർത്ഥം?
രോദിപ്പതെന്തർത്ഥം,എന്തിന്നായി?
ഭീതിയും ശങ്കയും താപവും താഴ്ത്താതെ
നീ തികച്ചും നിൻ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിൽ
മുക്തിനിവിടിന്നുനേടുക കല്യാണി!
പാരിടത്തിന്നു കെടാവിളക്കായ്!”

നിർവ്വാണപ്രദായകമീവാഗമൃതമ-
പൂർവ്വമാനസിയാൾ സമാദരാൽ
കാരുണ്യസിന്ധുവിൽ നിന്നു ലഭിച്ചൊരാ-
ത്താരുണ്യശാലിനിതൻ ഹൃദയം
നിശ്ചലം, ശുദ്ധം, വികചം, വിശദം,
സ്വച്ഛജ്ഞാനത്തിൻ സ്ഫടികമായ്
ലാലസിച്ചീടവേ ചൊന്നാൾ പ്രത്യുത്തരം
മൂലപ്രകൃതിപ്രതികൃതിയാം.
“സ്വാമിൻ! ജയിച്ചേൻ ഞാൻ; സ്വാമിൻ! ജയിച്ചേൻ ഞാൻ;
കാമിതം നേടിനേൻ കാരുണാത്മൻ!
എൻകിടാവല്ലിതു; ഞാനിതിൻ തായല്ല;
ദുഃഖിനിയല്ല ഞാൻ; തപ്തയല്ല;
അത്യാപദത്താൽ ധന്യയായ്ത്തീർന്നേൻ ഞാൻ
ഉത്തമോദാരനായുള്ളോരോ!
ഇസ്സംഘാരാമത്തിൽ ഞാനും വസിക്കുന്നേൻ
സത്സംഗമോതുമെൻഹൃദന്തം.”

ഏവം വിശാഖയെയാശ്വാസിപ്പിച്ചോര-
ദ്ദേവൻ ജയിക്കട്ടെ ശാക്യസിംഹൻ.
അമ്മേ! ഭാരതധരണി! ഭവതിതൻ
നന്മനിവാകുമലർമടിയിൽ
ധന്യമുത്താനശയനമാർന്നോരെന്മേൽ-
സ്തന്യം നുകർന്നവരെത്ര മക്കൾ
ശോകഹർഷാബ്ധികൾ തുല്യമായ് ലംഘിച്ചു
ലോകഗുരുക്കളായ്ത്തീർന്നതില്ലേ!
എച്ചിലിലയ്ക്കു കടിപിടികൂട്ടിടും
പശ്ചിമദേശികരാസ്സുരബോധയാം;
അപ്പൊട്ടുമിന്നാമിനുങ്ങൊളിക്കില്ലാത്ത
തീപ്പെട്ടിക്കോലിൻ വെളിച്ചംപോലും!
മദ്ധ്യാഹ്നമാർത്താണ്ഡബിംബത്തിൽക്കതിരെയ്ക്കു-
മദ്ധ്യാത്മജ്ഞാനമാം ദിവ്യദീപം
ആ നിൻകിടാങ്ങൾ കൊളുത്തിയതിപ്പൊഴും
ഹാനിപറ്റാതെ സമുജ്ജ്വലിപ്പൂ.
മാതാവേ! മോഹാന്ധർ ഞങ്ങളും നിന്മക്കൾ,
ഹാ! താദൃശർക്കു സമന്മാരല്ലർ,
തിന്നുമിട്ടിക്കും തൊഴുത്തിൽക്കിടന്നുംകൊണ്ടു
തിന്നും തെളിഞ്ഞീടും സ്വാതന്ത്ര്യബദ്ധർ!
നിന്മക്കൾ ഞങ്ങളെ വേണ്ടുംപ്രകാരത്തിൽ
നിന്മക്കളാക്കിജ്ജഗത്തുപോറ്റി
കാലവ്യത്യാസത്താലുറയ്ക്കു കൈവന്ന
വൈലക്ഷ്യം മാറട്ടെ ദേവദേവൻ.

൧. ഭാരതീയപ്രാർത്ഥന.

ഞണ്ണായി കൊല്ല്യ,മമർകൊണ്ടുലകം കിടന്നു
തിണ്ണാടിടുന്നു; തിരുമേനിയിതെന്തുറക്കം?
കണ്ണൊട്ടുമിക്കെടുതി; കൺമുനയൊന്നഴിഞ്ഞു
ഞണ്ഡാന്തകേ! ജനനി! വ്യാമിയാറിയാലും. ൧

ഇൗയാംഗലേയരെയുമായവരോടെതിർക്കും
ട്യൂയാളുധാനരെയുമൊന്നു തിരിച്ചുനോക്കി
നീയാർക്കിണങ്ങുമിവരിൽജ്ജയലക്ഷ്മിയെന്നായ്
ന്യായാവകാശവഴി തീർച്ചവരുത്തിയാലും. ൨

എന്തോ നിനച്ചുവിളയോ പെട്ടുമവനോ ചെ-
ന്നെന്തോ നൃപന്റെ സുതനൊക്കെയൊലിച്ചുപോലും!
എന്തോ കണക്കിലുടനൂഴി തനിക്ക നേടാൻ
ചൊൽതോതിവാണവ ഭേദം! കൈസറുമന്നൊരുമ്പോലും!! ൩

ന്യാറിൽപ്പരം സമരം ചെയ്യാനൊരുങ്ങിടിക്ക
കാററിൽപ്പറപ്പൊരു ഭേദം കടലാസുമുണ്ടും
നീററിൽപ്പതിനേഴു വരെയും സമമായി;വാക്ക
മാററിപ്പറഞ്ഞതിൽ മാനവുമായിതിപ്പോൾ ൪

പീരങ്കിയുണ്ടു; വെടിയുണ്ടകളുണ്ടു; ശാസ്ത്ര-
സാരം കിടക്കവിടെ,പ്പുലമൊന്നു മാത്രം
പോരം കിരീടമണിവോർക്കവലമ്പമെന്നാ-
ണോരം കിഴോരമതി കൈസർ നിനച്ചുപോയി! ൫

അഞ്ചാതെയെത്തിടുമരാതിയെ നോക്കി ലേശ-
മഞ്ചാതെകണ്ടവല ബെൽജിയഭൂമി ഹൃത്തിൽ
അഞ്ചാമനാകമൊരു ജോർജ്ജിനെയോർത്തിരുന്നു
പഞ്ചാലപുത്രി ഭഗവാൻ ഹരിയെക്കണക്കെ. ൬

“പേടിക്കവേണ്ട സഖി! സിംഹപതാക മന്നി-
ലാടിക്കളിപ്പളവതിക്രമമേശയില്ല;

കുടിക്കഴിച്ചിലിന്ന ഞാൻ വരു"മെന്നുചൊല്ലിട-
ച്ചീടിൽക്കടന്നൊരിനാംഗലനാട്ടമെത്തി. ൧൭

പോരല്ലമെങ്കിലുമടക്കണമെന്നതല്ല;
ചോരത്തിളപ്പിൽ മിഴിമങ്ങൽ വളൎന്നതല്ല;
പോരാത്രമേൽ ദുരിതമെന്നറിയാഞ്ഞുമല്ല;
ധീരൎക്കു ധൎമ്മരതി സൃഷ്ടിയിലുള്ളതല്ലോ. ൧൮

ആരാണിതിങ്കലപരാധി? കരെറ്റു യുക്തി
പോരാകിലപ്പുറവുമിപ്പുറവും കിടക്കം.
നേരാകമാനമൊരിടം; മറിടക്കടശേഷം
പോരാതെ മറ്റൊരിടമിങ്ങനെയെങ്ങുമില്ല. ൧൯

ധൎമ്മംജയിപ്പതു,നശിപ്പതധൎമ്മമെന്ന
നൎമ്മത്തിനല്ല മറ പണ്ടതുചെയ്യതെങ്കിൽ
ശൎമ്മത്തിനില്ല വഴി സൎവ്വവിരോധിയാമി-
ദ്ദുൎമ്മന്ത്യനാട്ടിനുള്ള തെങ്ങടം ധരിച്ചിരിപ്പു. ൨൦

എന്നാലുമെന്തുമിനമാ,യിനിയെത്രകൂടി-
ച്ചെന്നാകിലാണപരാധി? യീയർമിനാൽ തട്ടി
മന്നാകമാനമൊരുപോലെ കരിഞ്ഞിടുന്നു;
നിന്നാണ സത്യമിതു നീയറിയണമമ്മേ! ൨൧

പോരാളിമെയ്പ്പൂട്ടനിണപ്പുഴയങ്ങൊരേടം;
തോരാതെയുള്ള മിഴിനീർപ്പുഴ മറ്റൊരേടം;
പാരായപാരിലൊരു പതിവ്രതയ്ക്കുമിന്നു
നീരാടിടുന്നു നിലവിട്ടിവയൊന്നിലൊന്നിൽ. ൨൨

പാരിച്ചിടുന്ന പണമൊക്കെയുമിക്കടുത്ത
പോരിൽപ്പൊലിഞ്ഞു പുകയാകുകകാരണത്താൽ
പാരിങ്കലെങ്ങുമൊരുപോലെ നടന്നു ഘോര-
ദാരിദ്ര്യദേവത കളിച്ചു പുളച്ചിടുന്നു. ൨൩

കോയിക്കൽതൊട്ടു കടിലോളവുമുല്ലസിക്ക-
മീയിന്ദ്യയമ്മയുടെ മക്കളിലെത്ര വീരർ

സ്ഥായിക്കണ്ണെന്തരികരം നിന്നിന 'ചല്യതോക്കിൻ'
വായിൽപ്പതിപ്പു ജനനിക്കഭിമാനമേകി! ൧൪

എന്തായിടട്ടെ തൊലി, യുള്ളൊരുപോലെയാണി-
ശ്ചേതസ്സിതക്ക് വിധിനൽകുവതെന്ന തത്വം
വീതാവബോധമടരിൽ ക്രിയകൊണ്ടുകാട്ടും
ഭ്രാതാക്കളം നിങ്ങളം ചരിതാർത്ഥരിലഗ്രഗണ്യർ! ൧൫

മാറ്റേറിമെയ്യിതോ, പണസഞ്ചി കാശോ,
ചെറ്റങ്ങു പെരുകിലതിന്നവകാശലേശം
മറ്റുള്ളവർക്കിവിടെ, യാംഗലചക്രവർത്തി-
ക്കൂററംവരെയ്ക്കുമടിയങ്ങളധീനരമ്മേ! ൧൬

ആ മാനി ജോർജ്ജുനൃവരന്റെ കഴുത്തിലോമൽ-
പ്പൂമാലചാർത്തു ജയലക്ഷ്മി പുണർന്നിടാതെ
നാമാരു പിന്തിരിയു, മക്കടലുള്ളവോള-
മീമാതിരിക്കരിനിർവ്യ തയാമൃതമന്നി! ൧൭

കേൾക്കുന്ന സമ്പോധികളം പുലർത്തിട്ടമാത്തനാമം;
വായ്ക്കുന്ന ഉഷ്മത വഹിപ്പൊരു വൈരിവൃന്ദം
തോൽക്കുംതിനം വരവുമുള്ളു നീ കനിഞ്ഞു
നോക്കുന്നവെങ്കിലിനി വന്നതു തന്നെയമ്മേ! ൧൮

ആളെത്ര ചത്തു! പണമെത്ര തുലഞ്ഞു! പോരിൽ
നാളെത്ര പോയി! നലമേറിടുമാംഗലേയർ
ചിന്തുന്ന നിൻകരുണയാൽ ജയമെത്തുകൊണ്ടും
നാളെയ്ക്കു നേടുവതു നേരെന്നമിന്നുതന്നെ. ൧൯

എന്നുഗ്രമൂർത്തിയെയുമെന്നുമടക്കിവയ്പ്പാൻ
ചാതുര്യമേറിന മിഴിതല തെല്ലിളക്കി
നീ ഉൾപ്പുമിപ്പൊഴിതിലിപ്പരമൊന്നു ചൊന്നു
ചാതുർവ്വർണ്ണത്തിനൊരു ശാന്തി വരുത്തുകമ്മേ! ൨൦

വ്യ. ഹ്'ര.

പാതിയും രാവിൽപ്പോയി; പാഴമാവാസ്യപ്പാമ്പു
വാ തുറന്നല്ലോ! പാതം വാനവും വിഴുങ്ങുന്നു;
ആകെക്കൂട്ടും മലമ്പാമ്പിൻ ക്രൂരദംഷ്ട്രാകോളത്തിൽ-
ച്ചിക്കണിപ്പൂരാചരം സർവ്വവും മൂർച്ഛിക്കുന്നു.
തന്മണാളനെത്തേടി രാത്രിമേവിയാം വാടി
നമ്മൂടികെട്ടഴിഞ്ഞു നാലുപാടും ചിന്നുന്നു;
രണ്ടുയാമം കഴിഞ്ഞിട്ടും നാഥനെക്കാണാഞ്ഞിട്ടു-
ള്ളൊങ്ങൽ വെണ്ണിലാമുഖം മേൽക്കുമേൽക്കറുക്കുന്നു. ൧

ഉണ്ണുരുന്ന താരങ്ങളാമിന്ദ്രനീലക്കല്ലൂ-
വിൻതുമാലക്കാട്ടിലെയന്തമിന്നാമിന്നുകൾ..
ആയവ താഴത്തല്ലോ വീശിനാ നിഴൽ പോലെ
രാജഗേഹത്തിൽ ചില റാന്തലുമെരിയുന്നു.
തീരെയുറക്കനാം വിട്ട ഭീതരായ്ത്തളരാ-
യാരെയപ്പോൾ 'ഡ്രെസ്സ്'ണിപ്പാറാക്കാർ പേടിക്കുന്നു?
ഇത്തരം ഭീ നിശ്ചക്കളെകവാൻ പോരുന്നതോ
ഷഞ്ഞാക്കുന്നതിന്റെ ക്രൂരതിക്കോലാഹലം?
ആയതാവില്ല ഹോ! പോകനാഴകത്തല്ലോ;
കാഴ്ചയുള്ളോടമൊരു കാഴ്ചണിയിരിക്കുന്നു.
ഹാനിരുന്തന്ന്യായമായ്പ്പാറിപ്പോയ് തളൊന്നം
ഹാ! നിശീഥാംഭോജത്തിൻ സായൂജ്യം വഹിക്കുന്നു? ൨

രാജമാനപ്രഭാവയുതനാമിയല്ലും മുമ്പു
രാജസ്ഥാനസാമ്രാജ്യലക്ഷ്മിതൻ സപത്നിയാൾ;
അപ്പോഴോ ശത്രുക്കളാൽ വഞ്ചിച്ചു കൊല്ലപ്പെട്ട
തൽഭർത്താവിനെപ്പിരിഞ്ഞാർത്തയായ്ക്കേഴുന്നവൾ!
അല്ലല്ലോ! ചക്രവാകി! തീരാത്തതെല്ലാം നിൻ ദുഃ-
ഖവ്യഞ്ജനത്തിൽ മാത്രമായതിൻസ്ഥൈര്യം.
നശകൊള്ളിപ്പു നിന്നെ മവോർത്തുതോ! വിധി
ചുടുകണ്ണീർ തൂകിച്ചു ചുടലക്കളത്തോളം! ൩

ആയതിൻ രോമനാമത്താ, വല്ലവർക്കപ്പോളധി-
യായത്തമാമെന്നോർത്താനന്യമാമത്യാഹിതം.
അതിൽപ്പൂണ്ടിനെയെ... തക്ക തോഴിമാരൊടു
ചേർത്തല്ലാതെയപ്പീല മർത്ത്യരെപ്പീഡിക്കുവാൻ.
ഭാഗ്യമാം സേതു പൊട്ടിപ്പൊളിഞ്ഞീടും കാളിന്ദി താൻ
പാർക്കിലാപത്തെന്നതൊരാറ്റുള്ളിയായ് വീഴ്വൂ?
കൈയിലുണ്ടവർക്കൊരു കാഞ്ചനക്കറക്കിട്ടം-
വായപത്ഥ്യത്തെപ്പുറത്തിട്ടുഗ്രം ഭണ്ഡാരം മുന്നേ
മാന്യനാമതിൻ താതൻ മരിതനായിപ്പോയി!
ശൂന്യമായിപ്പോയി തത്സാമ്രാജ്യസിംഹാസനം!
അരകാണ്ഡത്തിൽ കൊന്ന മന്നരെ, ന്നരെയൊതിയ-
ഗ്ലേയഘാതകൻ 'സാക്രമോഷ്ട'വാദണാസ്ത്രത്താൽ
പൌരരെയ്യേധിച്ചല്ലോ! നിർല്ലജ്ജം വിശപസ്ഥതാ-
മാരാജ്യശ്രീയെത്തന്റെ ശുദ്ധാന്തമാക്കീടിനാൻ
ഭ്രമി തൃഷ്ണയാലെത്ര പൂതിഗന്ധമായ്! കാണ്മിൻ
സ്വാമിഹത്യയ്ക്കീതേ സാധിച്ചിതൻ ബലാൽക്കാരം! ൪

ചെന്തളിരടയാളിപ്പൂമുകളികളെല്ലാം
തൻ മദമെല്ലാം നട്ടുകീശൻ മുൻപേതന്നേ
ഹത്യനാശമാവിനാ നൽകാഴ്വാൻ വരച്ചിട്ട്
സത്യവാഗ്ദേവപോലെ ശോഭിക്കും തദർഭകൻ;
താരുണ്യോദയകാലത്തിൽ സാമ്രാജ്യകിരീടമാം
സൂര്യനെപ്പിന്നിൽ ചൂടേണ്ട പൂർവാചലം;
തൻകുലം വിളക്കിയും താങ്ങിയും നിന്നീടേണ്ട
മംഗല്യമണിദീപം, മല്യമാണിക്യസ്തംഭം,
തൻകരമൈത്തവള്ളിയിൽത്തത്തിടും മണിത്തത്ത
കൺകുളിർക്കണിത്തൊത്ത്; കൈവല്യപ്പൊന്നിൻകുടം:
ആയതിന്നത്യാപത്തന്നോരാവിലാസനാമ-
നായതാക്കിയോരാരാ ചൊൽക്കയാണന്തിരീ.
അന്തരാത്മാവോ? കലയൈവമോ? മറ്റെന്താണോ?
ഹന്ത! അല്ലാം കാണ്മൂ വാക്യം ഗ്രന്ഥാന്തമായ്.
എണ്ണുകൊണ്ടു പാടില്ലേ? തൃഷ്ണമർത്ത്യനാം ഹിംസ്ര
ജന്തുവിൻ തിന്മയെല്ലാമാ മാനവും പ്രാണനെല്ലും?

താമരം കോമളമിയാൽ കണ്ടിച്ചു കൊട്ടരെക്കെട്ടു
താമരക്കണ്ണനെത്തന്നെ തള്ളുവാൻ നയം പോരേ?
അങ്ങീടൊന്നുതെളു പാപമതാഴ്‌കൊണ്ടും മന്നവൻറ
പുഞ്ചിരിപ്പൂമ്പട്ടാങ്ങ-പ്പൂണിടാൻ മോഹിപ്പീല?
സ്വനഗാത്രനാം തൻറ സ്വന്തമിന്നാണേട്ടിനം
സ്വനമല്ലായിതിരാം സ്വതിഗേഹത്തൊട്ടിലും.
'പാതിപ്പൂലാരോ വന്നു മുട്ടുന്നു;' 'ശങ്കിക്കേണ്ട,
ഘാതകന്മാരല്ലതു; യാമികൻ ജഗൽ പ്രാണൻ'.
'ജാലകം വഴിയാരോ നോക്കുന്നു;' 'പേടിക്കേണ്ട,
കാലവൃത്തമല്ലതു; കട്ടിശ്ശരിതരംപ്പിണേം.' ൯

അന്നോടിമ്മട്ടോരോന്നു താനേ സല്ലപിക്കമ-
പ്പൊരന്നാമനോതെല്ലിൻ പൂങ്കവിൾക്കണ്ണാടിയിൽ
ത്തോന്നുമേതോ വൈവർണ്യം പുത്തനായ് പുളപ്പും
തോരാറിത്തിരം വെപ്പിൻതുമ്പിയിൽക്കഴിപ്പളും
കണ്ടുകണ്ടുവന്നു കാര്യം തദ്ദാസിയാം
കൊണ്ടൽവേണിയാമൊരു ശ്രുപ്പകൈയാമയാതിനാം:-
"എന്തമ്മേ! തമ്പുരാട്ടി! യെന്തിപ്പോളാലസ്യമെ-
ന്നോടൊന്നു ചൊല്ലിക്കണേ! താസികൊരല്ല തെല്ലും?
പണ്ടിട പറ്റിയ ബാധകം വിട്ടുപണി-
ക്കൊണ്ടിരിക്കേണ പുത്തൻ മാൽപ്പിരാചിതെന്തല്ലോ!"
റാണിയോടിമ്മട്ടോതിത്തൻനെറ്റിമേൽപ്പൊപ്പിനാം
പാണിത്തുമ്പാലതുമ്പാൽ പരാമശ പാപം ദാസി. ൰

അന്യയല്ലല്ലോ സാർവ്വഭൗമസിംഹക്കുട്ടിയെ-
സ്സ്തന്യപാനം ചെയ്യിക്കും ധാത്രിയാമത്തന്വിയാം.
തൻറെ നായികയ്ക്കുൾപ്പം നവ്യവൈധവ്യവ്യഥ
ഹന്ത! പൂണ്ടമ്മേ വാഴ്വോരം താനാം തൻകിടാവുമായ്
വാരിളംതളിരൊളി വായ്ക്കുമക്കിടാവിൻമെയ്
വാരി മാറിൽ ചേർത്താളപ്പതാപപ്പോരാതം.
ആ രണ്ടു മാതാക്കൾക്കുമാമോദക്ഷേത്രമെല്ലാം
ചേരണഞ്ഞോർത്താനോ തമ്മിൽ വൈരവും പൊന്നുംപോലെ
തൻകിടാവിൻ ധാത്രിയാൽ ചക്രവർത്തിനിക്കുള്ള
കൈക്കുഞ്ഞോ? തനിക്കുവരും തോഴിയും ജ്യേഷ്ഠത്തിയും! ൧

ഓതിനാൾ റാണി“യയ്യോ! ധീരമേ! ഞാനെന്തൊരുതെറ്റു
ചെയ്തു,എൻ ഏതിനീ രാത്രി കാളരാത്രിയായ്ക്കാണ്മൂ!
നിന്മണിക്കൈത്താരാലോലമാക്കുള്ളം കുളിർപ്പിച്ചു;
നിർമ്മലപ്പാലാലാർക്കു നിത്യം സൌഹിത്യം വായ്പൂ;
തിങ്കൾനേർമുഖം കൊഞ്ചുമക്കിടാ,വെന്നോമന-
ത്തങ്ക,മെൻ നേത്രാഞ്ജന,മെൻ പ്രാണാധികപ്രാണൻ
തൂവെൺ പുഞ്ചിരിക്കതിർ തൂകിത്തൂകിത്തൊട്ടിലിൽ-
പ്പൂവൽമെയ് തണുപ്പിച്ചു പുണ്യാത്മാവുറങ്ങുന്നു.
ഈ നിലവിട്ടില്ല മേൽക്കൺമിഴിപ്പാൻ പൈതലി-
ന്നാനന്ദമഹാസന്താ,നാസ്വാദമാമാസ്വാദനം;
എന്തു കൊന്നറിഞ്ഞൂടാ പായ് സൂക്ഷ്മമാ,യയ്യോ! പിന്നെ-
യെന്തിപ്പിറപ്പിന്നാനേളമഴലെങ്ങ!
ഘാതകന്മാരണഞ്ഞോ ശത്രുവായ് പടിയ്ക്കൽ”ലെ-
ന്നോതിയും പൊട്ടിക്കരഞ്ഞാകെത്താൻ പുലമ്പിയും
താഴെ വീണുരുണ്ടിട്ടും തനിയെത്താങ്ങിക്കൊണ്ടു
പശ്ചാത്തലം മാറി മോഹത്തെ ചൊന്നാളേവം;— വൃ

“വേണ്ടവേണ്ടയേ! പോട്ടെ ഞാനിതിനൊരുവഴി
വേണ്ടപോലാക്കിടാം; വിഷാദമെൻ തുണയ്ക്കട്ടെ!
തങ്ങിത്തിന്നുറങ്ങാതെൻ ചാരവേ ചുരുണ്ടുകൾ-
ളെന്നുണ്ണി പുഞ്ചിരിപ്പൊഴിത്തൊട്ടിലിൽക്കിടക്കട്ടെ!
ഏതെന്നിനായ് മാറും ഞാ,നെങ്കിലെൻ പിറപ്പവ,-
ന്നൊന്നൊന്നു ചെയ്യുമവൻ പൌരനാം പുമാനാം;
സ്വാമിക്കു വേണ്ടിത്തന്റെ ജീവനെ ത്യജിക്കേണ്ടോ-
രാ മഹത്തമധർമ്മത്ത — യശോധനരാജ്യത്ത —
ഇപ്പോഴേ പതിന്നാലു വത്സരം കഴിഞ്ഞിട്ടാ
മൽപുത്രൻ സാധിച്ചാലേ മാതാവേ! മതിവരൂ!
പിന്നെ,'ക്ഷത്രിയസ്ത്രീ'യെന്നില്ലേ? നമുക്കിട്ട-
യിന്ന വേണ്ടതാം കാര്യമീ മുഹൂർത്തത്തിൽത്തന്നെ.
പങ്കമേ പറ്റാത്തതാം പ്രായമതിൽ ചെയ്തിട്ടേ-
യെങ്ങിടാവതിൻകൃത്യമേകാഗ്രഹൃദയമായ്.
തന്നെത്തൻകുലത്തോടും തജ്ജനദേശത്തോടും
ധന്യമാക്കീടട്ടെയപ്പൈതലിൻ പ്രാണാധാരം.

ഇപ്പോഴേ ചക്രവർത്തിക്കൊപ്പുത്രനൂരാനെന്തോ-
നിപ്പുഷ്പമഞ്ജൂഷയിൽ മറന്ന പൂമാലയായ്
വച്ചൊളിച്ചു കൊണ്ടുപോയ് വല്ലേടത്തും ചെന്നെത്തി
നിശ്ചയം വളർത്തുവൻ നിന്തിരുവടിയാണോ!" ൯

ഏവമോതിനാൾ ഹീര—യല്ല ധീര—യെന്നിട്ടു
ദേവിയെസ്സാകൂതമായ് നോക്കിനാളക്ഷണം.
ആ മഹാരാജ്ഞിയസ്തപ്രജ്ഞയായ്ക്കിടക്കുന്നു;
താമസിച്ചാലോ ഉണരി സ്വരക്ഷോപായവും;
നന്മയിൽപ്പെട്ടെന്നല്ലിതനുരാഗൻ്റെ വേഷത്തിൽ-
തന്മണിക്കിടാവിനെത്തൊട്ടിലിൽപ്പൂത്താൾ,
കണ്ണാലും കരത്താലും തെല്ലമപ്പിന്താനെന്നു
കൊണ്ടാടി വാത്സല്യക്കൊണ്ടാളുമപ്പോൾ സർവ്വേശനെ.
തന്മുഖം കനിവുതിരും താരിതൾക്കവിൾത്തട്ടി-
ലമ്മയന്നന്ത്യചുംബനമുതിർപ്പിച്ചാൾ.
ശീഘ്രമായ്പ്പിന്നെക്കൊച്ചുമന്നന്താൻ പൂമെയ്മാല
പൂക്കളടുക്കിപ്പൂരിച്ചു മോദത്തോടും
മറ്റു പൂമാലകളാൽ പുഴവെ പോയവൾ, കൊണ്ടു
തന്നാനന്ദഗൃഹം വിട്ടു ധീരമാതാവാം സതി.
ജയിക്കുക രാജകേതി നാരിയായ് ജനിച്ചോളെ!
ജയിക്കുക രാജസ്ഥാനസാമ്രാജ്യം രക്ഷിച്ചോളെ!
എത്രമേലമാവാസ്യക്കരിതട്ടിത്തില്ല-
മുൾത്തിങ്കൾ മാറ്റും കാട്ടും; പോക നീ സഹോദരി!
ചേലിൽ നിൻമരം സാക്ഷാൽ ശ്രീകൃഷ്ണകാന്തനാമില-
ക്കാളിന്ദീപ്രവാഹം നിൻ കാൽപ്പാടം നനയ്ക്കുമോ?
കേവലം ജീവല്ല നീയിപ്പോ,ളേതോ മഹാ-
ദേവതാചൈതന്യം നിൻ ദേഹത്തിൽ സ്ഫുരിക്കുന്നു! ൧൦

വീണില്ല ബോധം റാണി,യപ്പോഴേയ്ക്കുമത്തി
പാണിയിൽ ഖഡ്ഗം പൂണ്ട പാപികൾ രണ്ടാളുകൾ;
പ്രാണിപീഡാരക്ഷസീപാണിപീഡനം കേവലം
ക്ഷോണിതൻ കളങ്കങ്ങൾ; മന്നുമെയ് കശാപ്പുകാർ;
കാലനായുള്ളവൻറയും കണ്ഠഖണ്ഡനം ചെയ്യു
കാലമുണ്ണാകിടുന്ന കാരിരുമ്പിൻ്റുരുളകൾ.

കേറിനാർ തുറന്നിട്ട വാതിൽമാറ്റുമാളുകളിൽ;
തേറിനാർ മഹാരാജ്ഞി സ്വപ്നമെന്നനന്തരം
തൊട്ടിലിൽപ്പുതുക്കെപ്പോയ് നോക്കിനാർതാരാർന്ന
കുട്ടിയെ-ദൈവത്തിന്റെ കോമളപ്രതിമയെ—
പാതികൺമിഴിച്ചിട്ടും പാതി വാ തുറന്നിട്ടും
പാതിവൻപുഞ്ചിരിപ്പാൽ മെയ്യിൽപ്പകർന്നിട്ടും
ചേലിൽക്കൈകാലും കൈയ്യാർ പൈതലിൻതണ്ണൊളിമന്നോ
കാലണിത്തെരുത്തളക്കിതിലച്ചിലുക്കങ്ങളാം.
ഭസ്മീഭാവപഹാരം നിത്യകർമ്മാദ്ധ്യവരോ-
മന്നുതാനാകാര്യൂം കേവലം സാധിക്കാമോ?
ചേതീഷം ഭ്രഷ്ടമാകുമിന്ധനത്തോടാം പ്രിയം;
മൃത്യുകാമനോ തുല്യം ധിക്കനം സഹവിന്നെ!
മറ്റെന്തുരപ്പു? തന്റെ മാരണക്കാർകൊണ്ടും
തെറാന്ന ഹാഹാ! തൻ മകമിന്നുവാളുവാശ്ശണ്ണം;
താഴന്ന ചെന്നോന്നതിൽത്താമരയൊളിത്തകത്തിന്റെ
പാഴ്‌വാ വായ് പൊരിള്ളകണ്ണങ്കൾ ത്തിങ്കൾ.
ദുഷ്ടനാം പിശാചിയെത്തൃപ്തയാക്കാനക്രൂരർ
പൊട്ടിച്ചു ഗൌരീഗാത്രത്തെത്തൻ മുറി രണ്ടും
ചുവപ്പുമൊരവും കാണ്ടു ശോണമായുഴഞ്ഞിട്ട
തെറിച്ചു കൂടുതൽപ്പോലെ, ചെമ്മോരക്കണങ്ങളാൽ.
സ്വാമിക്കായ് പ്രാണാഹുതി ശൈശവത്തിലെ നൽകു-
മാമണിക്കുഞ്ഞിൻ മേഹിയംഭവത്തിൽപ്പാരത്തുപോയ്
പുത്തനാം നക്ഷത്രമായ്—ദൈവത്തിൻ കരത്തിൽ നി-
ന്നിത്രിലോകി നേടിന കീർത്തിമുദ്രയായ്—മിന്നി.
"ചങ്ങാതി! കാണെന്റെ വാളിൽച്ചോരയെ പുരണ്ടില്ല;
മങ്ങാതെ കാച്ചുകയോ തങ്കത്തിൻ കഴുത്തു ഞാൻ?"
"വേണ്ട വേണ്ടപ്പാ! പോരാ; വേണമെന്നാലെൻ വാളു
പൂണ്ടു പൊയ്യെല്ലാംകൈക്കൊള്ള മന്നവൻ തന്മുന്നിൽ നീ."
എന്നോതിക്കൊണ്ടു ദുഷ്ടർ തദ്‌ഗൃഹം വിട്ടിടിനാർ;
പൊന്നോമലാം റാണിയും മൂർച്ഛ വിട്ടുണർന്നാളോ; ൧൧

ഭീമമാകുമക്കാഴ്ച ഭേദിതൻ കനീനികാ—
തെമരംപോലെ കണ്ടാൾ; വാവിട്ടു മുറയിട്ടാൾ;

ഹീനതൻ. ലോകാന്തരസ്വാമിക്കതിഥിയെത്തിപ്പോ–
ളാത്മഗോത്രികാധിയായിരം മടങ്ങേറി.
"എന്തപൂർവസാഹസം ചെയ്തു നീ ഹാഹാ! ഹീരേ?
ഹന്ത! നിൻ പൈതലെന്റെ മൌഢ്യത്താൽ മരിച്ചല്ലോ!
ആരാന്റെയും പൈതിനായ് തൻകിടാവിനെത്തള്ളി–
യ്യാരേകും പെറ്റമ്മമാർ? ഭീമം നിൻ സ്വാതന്ത്ര്യം!
എൻകിടാവിന്റെ കറം മന്നനായ്പ്പിറന്നതാം;
നിൻകിടാവെന്തു ചെയ്തു ദുഷ്കർമ്മമായ്ത്തീരാൻ?
ഹാ, ജഗത്തിൻ മംഗലപ്പൊൻവാടാവിളക്കു നീ;
രാജസ്ഥാനേശവംശപ്രതിഷ്ഠാദായിത്രി നീ;
ത്യാഗസാമ്രാജ്യത്തിന്റെ ധന്യ ചക്രവർത്തിനി;
സ്വർഗ്ഗപൂർവപുണ്യത്തികാമുകതാമണി!
ഹീരേ! മദ്ധ്യമന്യേ! മത്സോദരി! മന്മാതാവേ!
പാരേഴുരണ്ടാലും നിൻ പാദകാണിക്കയ്ക്കാമോ?
ഓമനേ! തനിത്തളിർത്തങ്കമേ! ഹാഹാ! നിന്റെ–
കോമളപ്പൂമെയ്യിലോ ഘോരമാം ഖഡ്ഗം വീണു?
പാതിയേ വിരിഞ്ഞുള്ളു പൈതലേ! നിറുത്ത നീ,–
യെങ്ങുമറ്റയ്യോ! പറന്നെത്തുന്ന വാനിൽപ്പിന്നെ?
നവ്യമാം സന്താനത്തിൻ നായാട്ടല്ലല്ലോ വിധി!
ദിവ്യനിർധാരവൃത്തം ചെകുത്താൻ പട്ടത്തല്ലോ!'
എന്നരച്ചു പിന്നെയും മോഹിച്ചാൾ മഹാരാജ്ഞി—

* * * * *

വന്ദിക്കുമോ വേഗം വല്ലമട്ടിലും സൂര്യൻ? ൫൨

പോരും നീ തെളിഞ്ഞതു പൊട്ടക്കുറിക്കട്ടേ! നിൻ
മാരണശംഖൂതുന്ന മന്ത്രമായ്പ്പൂങ്കോഴികൾ.
ധർമ്മദ്രോഹിയാം നിന്നെത്തച്ചുകൊല്ലുവാൻ തന്നെ
കർമ്മസാക്ഷിസ്വാമിതൻ കല്യാണകാല്യോദയം.
ചെന്തീയിൽപ്പഴുപ്പിച്ചു മുദ്ഗരം ചിത്രായസം
നിൻതലയ്ക്കടിക്കുന്നു ലക്ഷോപലക്ഷം വിള.
നിൻകണ്ണുകലങ്ങിച്ചു നീങ്ങിപ്പോയ്? ലോകത്തിൻ–
മേൽക്കരിക്കയായ് വിണ്ണമസ്തുനിദ്രമാം ബോധം! ൫൩

അത്യുൽകടാംഹസ്സാപിയപ്പോഴേ ഫലം കാണ്മ-
മിതതുപമാ പ്രത്യക്ഷം വ്യക്തമായ് വ്യാഖ്യാനിച്ചു.
യോഗ്യനായ് രാജ്യം വാഴും ദ്രോഹിതാൻ തത്സ്വാമിതൻ
പാഴ്ക്കൃതാന്തനെന്നപ്പോൾ പൗരന്മാർ ബോധിക്കയായ്;
തത്സുതൻതന്നെക്കൊൾവാൻ ധാർഷ്ട്യവാനാമപ്പാപി-
ക്കതൻസുകൃത്യം തലവെട്ടിനാം വാളുമ്മം ധരിക്കയായ്.
സംഘാംചന്ദ്രഗുപ്തനെസ്സക്രോധം വധിച്ചാര-
ന്നുവെന്തകാലോന്മീലച്ചന്ദ്രസപ്തോച്ചിസ്സുകം.
ചെങ്കററ സിംഹാസനം വാഴ്വാൻ ദൈന്യം വാച്ചു
റാണിയെത്താൻ കല്പിച്ചാർ രാജകതാഗ്രേസരർ. ൧൪

റാണിയും മന്ത്രീന്ദ്രരാൽ ചൂഴപ്പെട്ടുടൻ ഹീര
വാണിട്ടും ഗ്രന്ഥസ്ഥാനം പ്രാപിച്ചാൾ ദുഃഖാർത്തയായ്.
ഭൈകവിട്ടുമങ്കതന്നാകംപ്പെട്ടുകതിങ്കൾ
തങ്കന്ത തൻകൺമണി ദിലോർത്തകിങ്കിണി.
തന്റെ വംശസ്ഥാപനം സാധിച്ചു തൻദാസിയെ-
യിങ്ങൽ പൂണ്ടു വാഴ്ച മാറിൽച്ചേർത്തണച്ചവൾ
ഉണ്ടായ വൃത്തമൊട്ടുക്കോതിനാളൊരുമട്ടിൽ-
ത്തൊണ്ടയിൽ തടഞ്ഞീടും വാക്കാലുമാംഗ്യത്താലും.
ആ വൃത്താന്തം കേട്ടാളുള്ളതം മനസ്വിനി
മാവകമ്മമേശമെത്, ധന്യയായ് സംതൃപ്തയായ്.
തമ്പണിക്ഷണത്തിൻ നഷ്ടം തല്പബാഷ്പം വീഴാതെ-
യമ്മങ്ക കാതാൽ വാങ്ങി ജന്മസാഫല്യം പൂണ്ടാൾ.
ഹീരേ! മഹീരേ! പോകാം കോമളത്തെ'ല്ലെന്നോളു-
മാരാജത്തിയാളെത്തടുത്തപ്പുറമുണർത്തിനാൾ.
സ്വീകരിച്ചാലും ശില്പേ! സ്വീകരിച്ചാലും ദേവി!
ലോകാനന്ദകമാമീയോമൽക്കിടാവിനെ.
ഈ മണിത്തിങ്കൾത്തെല്ലിൻ പൂനിലാവിനാൽ മേന്മേൽ
വ്യോമവും പാരും നേടും ശൈത്യവും ധാവള്യവും.
കുട്ടനെക്കൈയാൽ വാങ്ങിക്കൊണ്ടുപോയ് കൊട്ടാരത്തിൽ
മട്ടിനി! വളർത്താലും! ഭാവുകം ഭവിക്കട്ടെ!
ഞാനെന്റെ ജന്മോദ്ദേശം സാധിച്ചേൻ; മേലെന്തിനി-
ക്കുന്നമററാറമ്പിപ്പാനൂഴിയിൽ കൃത്യാന്തരം?

അങ്ങേതാ—വാനത്തുനിന്നൻപാർന്ന നിൻതായെ,യെൻ
മംഗലപ്പൂന്തൈപ്പൈതലേ! മാടി നീ വിളിക്കുന്നോ?
എന്മുലപ്പാൽ ഞാൻ നിനക്കേകുവാനിതാ വന്നു!
കണ്മണി! കരയാതെ കാൽക്ഷണം കിടക്കണേ!”
എന്നോതിയങ്ങോ പോവാൻ തയ്യാറായ്നിന്നാൾ ഹീര;
അന്നോട്ടു ചൊല്ലും തത്തമ്മ ഭാഞ്ജിയും ധരിച്ചീല.
“ഹീരേ! ഹാ! ഹീരേ! നിന്മനതാരെന്തു പിച്ചും ഭ്രാന്തും?
പോരും പോരെന്നോടൊപ്പം കോലകത്തേക്കെൻ സഖി!
ഇത്തരത്തിനായോ നീയല്ലാതെന്നോമനേ!
ഉദ്യാനമാനം കൊണ്ടും മൃത്യുഭീത്രാണം കൊണ്ടും?
വാഴിപ്പൻ നിന്നെ ഞാനേ റാണിയായ്; ഞാനെന്നിഷ്ട-
തോഴിയല്ലേ! വേർപെട്ടു പോകൊല്ലേ! പോകൊല്ലേ! നീ!”
മാറോടു ചേർന്നാൾ റാണി, ഹീരതൻ ചെവികളിൽ
ദീനയാം വാക്യങ്ങളോ മൗനത്തെ സാധിച്ചീല;
സ്വാമിഭക്ത്യാശ്രമമായ് ശോഭിച്ചാളദ്ദാസിയാൾ
കാമമാതൃമഹാപ്രേമം മൂർച്ഛിക്കും മാതാവപ്പോൾ. ൧൩

രാജ്ഞിയെ സ്സാഷ്ടാംഗമായ് മേൽക്കുമേൽ വണങ്ങിയ
പ്രാജ്ഞി—പോരല്ലോ പ്രാജ്ഞ—യാസ്ഥലം വെടിഞ്ഞുടൻ
ഞൊടിക്ക വിട്ടു പാഞ്ഞിട്ടുണ്ണിയെക്കാൾ വേഗത്തി-
ലൂക്കേഴും സമീപത്തെയാററിൽപ്പോയ് ച്ചാടിടിനാൾ.
പെറ്റുമാസ്ഥലത്തുണ്ടാം ബുദ്ബുദങ്ങൾ ചെയ്യുന്നാ-
മേർമ്മമേഴിക പ്രസംഗാന്തത്തിങ്കൽ മാത്രമേ
റാണിക്കും മറ വെളിച്ചമെന്നതാൻ കഴിഞ്ഞുള്ളൂ;
ക്ഷോണി മന്ദഭാഗ്യയായ്; ദീപം പൊലിഞ്ഞുപോയ്.
ചെന്നവർ പുഴയ്ക്കുവക്കല്ലോരാളുകം ചൊരിഞ്ഞാൻ
കണ്ണുനീർക്കണങ്ങളെല്ലുത്തമലർമാല്യം.
ഏററവും വിലപിച്ചു വാങ്ങിനാർ പിന്നെത്തിരി-
ച്ചാരേററുമന്ത്യയാത്രയെന്നല്ലോ പഴമൊഴി. ൧൪

* * * *

ഹീരയെയുദ്ധരിപ്പിച്ചു ഭിക്ഷിൽത്തൽസ്മൃതിക്കായി-
ച്ചൂതവാരമൊരാലയം റാണിയാൾ തീർത്തിടിനാൾ.

അന്നൻമാരത്തെക്കൊണ്ടാമാറവ്വർക്കതിപ്പോഴും
മന്നാം പോന്നവാഗ്രമത്തിൻ മന്ത്രങ്ങളാലേഖ്യംപോലെ. ൮

— (൧) —

൯. മഹാമേരുവിന്റെ മനസ്താപം.

മേരുമേരുവെന്നുള്ള പേരുപൂണ്ടില്ലേ മഹാ-
ചാരുരൂപനാമൊരു ശൈലരാജൻ?
അഷ്ടദിഗ്ജ്യോതിസ്സാകുമദ്രിതൻമേൽപ്പണ്ടൊരു
കൊച്ചുപൈങ്കിളിയതിൽ കൂടുകെട്ടി.
വേരിലും സ്കന്ധത്തിലും കൊമ്പിലും പുഷ്പങ്ങളെ-
ത്താരിടതിങ്ങി നില്ക്കും കണിക്കൊന്നയിൽ
ഓമനമന്ദാകിനിത്തൂമലർമണമുൾക്കും
തൈമണിത്തെന്നൽക്കാറ്റിൻ താലോടലേൽക്കെ
പാടിയും പറന്നും വിരിച്ചാടിയും ബ്രഹ്മാനന്ദം
നേടിയും വാണിരുന്നച്ചെറുകിളിയെ
സ്വച്ഛന്ദസൌഖ്യത്തിൽ നിന്നും ഭ്രാന്തശല്യമാമെന്തോ
തപ്പീടിൽപാശിതം തന്നൊരുങ്ങി.

ആ നെടുവീർപ്പു സാക്ഷാലദ്രിസാമ്രാട്ടാം തന്റെ-
സാനുവിൻ ഹൃത്തട്ടിൽനിന്നുയർന്നതത്രേ.
ആയുസ്സുമത്യായുസ്സുമായതിൻ മൂലമെന്തെ-
ന്നാച്ചെറുപക്ഷിയെത്താനാർത്തയായതോ.
ഏറ്റം പൊറാതും തിരിയാതെയുമ യാതനാതൻ
ഹേതു ഹൈമാദ്രിയോടു ചോദ്യംചെയ്തു.
“എന്തിങ്ങനെതൻപിതാവേ! കേൾപ്പതെൻചെവി? ഖേദം
നിന്തിരുമേനിയിലും നിലീനമെന്നോ?
സാനുവും നിതംബവും ശൃംഗവുമമൂലാഗ്രം
രത്നങ്ങളെല്ലാം പൊന്നും മണിയുമല്ലേ?
സൂര്യബിംബവും സാക്ഷാൽ ശശിതൻ തിളക്കവു-
മാസ്സനാമങ്ങേയ്ക്കിലോരോ കലമല്ലേ?

ഇദ്ദിവലോകത്തിലിന്നാങ്ങളല്ലേ മുത്തട്ടിലെ
മുത്തണി... ... ...യും കെടാവിളക്കും?
നന്ദനാരാമംവിട്ടു നാഥരൊരുത്തരും നാക-
സുന്ദരിമാർക്കില്ലല്ലോ സുഖൈകഭോഗം?
കാമമെന്തങ്ങേക്കിനിക്കേവരേണ്ടതൊന്നുള്ളൂ
കാമനീയകക്കതിർക്കള്ളിത്തിടയോ?”

ഓതിനാൻ പ്രത്യുത്തരമുത്തമാശ്രിതേന്ദ്രൻ “അമ്മ-
ലോകത്തറികന്നോ? കേൾ നീ! കിളിക്കിടാവേ.
മുന്നം ഞാനാണായനാം മുറവുമെൻ മെച്ചികളും
നിന്നോടൊപ്പം തണ്ണൂൽച്ചിറകിതന്നു.
അച്ചിറക്—അയ്യോ! മൽഭാഗ്യവിപര്യയമേ!—
വജ്രമുലച്ചു വെട്ടിക്കളഞ്ഞു ശക്രൻ.
ഞാനവനോടൊന്നിനും പോയതി,ല്ലെന്നാലപായ-
മുനപക്ഷമാക്കിയെന്നെയറി വജ്രി.
ആവഴിക്കേറാ, ഞാനും ഹാ! ശ്രേതകകേടിപോത-
മാവതേ,ന്നതു മുതൽക്കിവണ്ണമായി.
എന്തിനു ദൈവമെനിക്കേകിയാപ്പക്ഷങ്ങളും?
എന്തിനു പിന്നീടതു തിരിച്ചെടുത്തു?
സ്വരസം മാം പക്ഷം സ്വന്തം വിളങ്ങുമാറ്
ഗുരുസമ്മതി വന്ന സ്വകൃതിതന്നെ;
ആവിധമൊരു മോക്ഷമാരെനിക്കേകുന്നു? ഞാൻ
ഹാ! വിധേ! ജീവച്ഛവം കൂട്ടിലൊളം!
വാസവൻ വാനോർക്കധിനാഥനെന്നാലെന്തൻസുഖ-
വാസഭോഗമാർഗ്ഗത്തിൽപ്പെട്ടു മദാന്ധൻ;
ആയിരമുണ്ടെങ്കിലുമക്ഷികളെന്നാലത്തട്ടിലെ-
ത്തീയവൻ കാണുന്നില്ല മോഹാന്ധൻ.
ആർപ്പും വിളിയുമാട്ടും തപസ്വികൾക്കെക്കൊൻ നെട്ട-
വീർപ്പുകൊണ്ടുപ്പാതകമാമോ ശ്രവണസുഖം?
വേണ,വരെന്നാകിലവനെ മേൽക്കുമേൽ സ്വഭിക്കട്ടേ;
വേണമട്ടതിൻപുണ്യമെനിക്ക ചേരം.
മുപ്പാരം ലോകങ്ങളെ മുറവിട്ടെന്നപോലെ
ചിൽപുമാൻ ശർമ്മനെന്നെയാവില്ലാക്കി
ഇന്ദ്രനെപ്പാലിച്ചില്ലേ? വെന്നതാരന്നേട്ടിനം?
മന്നാപക്ഷനാം ഞാനോ? കലികളുണ്ടോ?

പാദപം പാദപമായ് നിൽക്കുകിൽക്കുളിർ നൽകും;
പാഴ്‌വിറകായ്പ്പതിച്ചാൽക്കുളിരകറ്റും;
ചേലിലുമതിനേറ്റ മാലിലും സജ്ജനത്തിൻ
ജോലിയൊന്നത്രേ നൂനം—പരോപകാരം.
ഞങ്ങളാൽ ശതമന്യുവാസരെപ്പോലെന്നെയ്യിൽ വാ-
ണാകവേ പുണ്യഫലം ഭുജിച്ചിടട്ടേ;
നഷ്ടമെല്ലാമവർക്കാം ലാഭമെല്ലാമെനിക്കാം
വിഷ്ടപേശൻ നൽകുന്ന വിചിത്രഭൂതങ്ങൾ!
എങ്കിലും വല്ലപ്പോഴുമെൻ ചിറകില്ലായ്മ
സങ്കടംതള്ളിക്കേറിത്തലപൊക്കുന്നു;
പക്ഷമൂലം ശൂന്യമായ്പ്പാർശ്വം കാണവേ ചിത്തം
തൽക്ഷണം വല്ലാതുള്ളു വരളുന്നു.
വത്സ! നീ പക്ഷം വിരിച്ചുടവേ നിന്നെക്കണ്ടു
മത്സമാധാനത്തിന്നാരിടച്ചിൽ വന്നു.
പള്ളിവില്ലാളിക്കിടെ ഇന്ദ്രനോടമരാണോ-
ത്തള്ളിവിട്ടീലല്ലോ! ഞാൻ തനിച്ചുപാപി!!
അങ്ങനെയന്ന്യൂനമാകണം നീളമൊരു
ജംഗമമാണേന്നോ ഞാൻ; ഭയം പൂണ്ടെന്നെ.
അന്തരിക്ഷത്തിൽപ്പറന്നാത്മാനന്ദമോദം വാഴ്‌വാൻ
ഹന്ത! പാറിപ്പോയ്! ഞാൻ ഹതവിധേയൻ!
എന്നാളുമിനിക്കഴ് ചായയെൻ മനമൊന്നത്രേ ഞാന-
ന്നിന്നെവീർപ്പിട്ടുതൻ സഹോദരനോ!
ഹാ! ചമമെയ്പ്പിറന്ന ഞാൻ വെറുമചരമാ-
യീ ജഗത്തിലെത്രനാൾക്കഴിച്ചുകൂട്ടും?
ജന്മമല്ലയ്യോ! പാഴാക്കിയല്ലൂപ്പാഴോദം
പൊന്മണികളാലെത്ര വളർന്നുള്ളു?
ഭാഗ്യമോ ഭാഗ്യവും പാതിരാമെയ്യേനിക്ക-
മാറിവയ്യാതെ തിരിച്ചെൻ ചിറകുനൽകും?
ഇതകലെ നീ കേട്ടതാ... ... ; പാട്ട
കീഴ്ക്കണ്ടപോലെപാടിയ... ...!"

എന്നമൊരണ്ണേ ചൊല്ലിപ്പവതരമാവാകമ-
സ്ഥാവരസാധ്വമെൻ വിരമിക്കവേ

"ദൈവമേ! നിഷ്പക്ഷൻ നീ; നിൻ വരവിതരണ-
മേവനിലും തുല്യം." എന്നോതുന്നുകുറി
മെല്ലവെ വിടർത്തി വീണമീതേ പരനെപ്പുകഴ്ത്തി-
പ്പാടിയുമാടിയുമപ്പുരത്തി വീണു.

—(0)—

൧൦. ഒരു വീരമാതാവ്.

പെരുമ്പടപ്പുഴി പിറന്നിരുന്നു
പെരുമ്പടപ്പൂരിയിൽ മുമ്പൊരിക്കൽ
കോയിക്കലെപ്പൂഴ്ച്ചമരത്തിനായ് വെച്ചു-
ന്നിരുന്ന രാജന്യകുമാരനേകൻ. ൧

അടക്കവും തേടിനാറേഴു വയ-
സ്സുന്നതരാന്തമറിഞ്ഞിടാതെ
പൊന്നുണ്ണിതൻ പൂങ്കവിൾ വിട്ടിരുന്നു
താരുണ്യമേകിച്ച പുതുച്ചായം. ൨

ഉന്തച്ചിന്താവിഷമജ്വരത്താൽ
ഉന്നൻ സ്വപ്നപ്പുറമിക്കലെത്തിൽ
കായം കരെ കെളുത്തി കാട്ടിയാലും
പ്രാണൻ തണക്കാനറിവില്ലായിരുന്നു. ൩

മാനുഷീനിന്ദിതമാവാവായ
മാർക്കണ്ഡേയനടേയായുസ്സ്വാക്കി
തൻതൈലോക്ഷിതാമികളുണച്ചുറന്നു
താൻപാർവ്വിൽപൂത്തിനില്ലിട്ടതിം. ൪

ഓടിക്കിതച്ചെത്തിന മൂത്തനേക-
നൊരുവലയപ്പുറത്തിരുന്നവിൽവച്ചു:
അവന്റെ കണ്ണിലിൽ നനവെന്താക-
ത്തുപ്പുപ്രകാരമാക്കമായിരുന്നു. ൫

മററക്കരം സ്വല്പമൊരന്നപോലും;
മറേറക്കരം മൽഗപാത്രഭാണം;—
ഇമ്മട്ടിലെന്നും പ്രഭുവിൻ വയസ്സു-
ന്നൊരാക്കവിഞ്ഞാൽപ്പതിനെട്ടുമാത്രം! ൬

സ്വച്ഛർല്ലലാടാക്ഷരമാലതൻറ
സൂക്ഷ്മപ്രതിച്ഛന്ദകമെന്നപോലെ
കാണായതപ്പുത്രനെടുത്തുനോക്കി
കരഞ്ഞുതിപ്പൂറിന കാര്യപീഡ. ൭

"പകച്ചിറങ്ങിപ്പുരവെട്ടിലെൻറ
തണ്ടെട്ടും പൊട്ടുതള്ളിക്കഴിഞ്ഞു;
അയ്യം നടക്കുന്ന മുറച്ചു; തായേ!
ഞാനെന്നുമേൽ വേണമിതാതിവാല്യം." ൮

എന്നോതി വീഴ്പ്പറിയിട്ടു വാക്ക
തട്ടിത്തടഞ്ഞോരു കണ്ണുനീരി
തപ്പാറ്റു തഞ്ചം മിഴിയെറുമോമൽ–
ത്തങ്കക്കരം തായുടെ തൊട്ടുവച്ചു. ൯

സന്ധ്യാംബരം പോലെ മകൻറ നോട്ടം
ശോകാതിരാഗാകമിയന്നു കാൺകെ
തണ്ടാർ തലോന്നാമ്പൽവിരിഞ്ഞിടാതെ
വാടിക്കുതോരായ് ജനനിക്കു വക്ത്രം. ൧൦

ആ വീരമാതാവിനതേവരക്കു-
മപത്യവാത്സല്യമനോരമങ്ങൾ
ആ ലോകിൽ നേത്രങ്ങൾ പകന്ന കണ്ണാ-
യാളക്കപുത്രേക്ഷണമക്ഷിണങ്ങൾ. ൧൧

വളർന്ന ചില്ലിക്കൊടി ചൊല്ലിൽ വച്ചും
വഹ്നിസ്ഫുലിംഗം മിഴികൊണ്ടുതിർത്തും
മകൻറനോക്കമ്മ വലിച്ചുവിട്ടാൾ
വാക്കോപമായുള്ളൊരു വജ്രബാണം. ൧൨

"എന്തോതി നീയെൻ മകനേ? 'മരിച്ചാ-
ലെണ്ണട്ടതം; ഞാനിനിയെന്തുവേണ്ടൂ?'
എന്നോ നിനക്കമ്മയെ—യെന്നെ—യോർക്കി-
ച്ചൊല്ലിക്കവൻ തോന്നിയ ചോദ്യമിപ്പോൾ? ൱൨

ആര്യം കുലാചാരകരാകുവാൻ ഞ-
ങ്ങാണെക്കളുണരാൻ പ്രതീതാർത്ഥയാം ഞാൻ
അദൃഷ്ടിലോകം മറവാരനൊട്ടുക്കം
കേൾപ്പെട്ടയെപ്പുറൊറാതെ പൊട്ടിയായി! ൱൩

കാർക്കശ്യമിതു പുത്രക്ഷണന്നു തോന്നി;
കാര്യം വരുമ്പോളെളുതാ ഭീരുമാത്രം!
തങ്കത്തിനാം പൂച്ചിനമുള്ള രമം
ഞാണായപലാണ്ടാളെനാരമ്പു കാട്ടി!! ൱൪

അന്തഃപുരത്തിന്നകമക്കിടാവു
കണ്ണും നിറച്ചിന്നു കരഞ്ഞിടട്ടേ;
അല്ലാതെയെന്തൻ തനയന്നു ചെയ്യാം?—
അവീരയാം ഞാനസഹായയല്ലോ. ൱൫

'ഞങ്ങൾക്കു മാനം കുലദൈവ'മെന്നു-
ള്ളാത്മവാക്യം പൊതുവുള്ളതാക്കി
മാടക്കമനോരഥിതേ വംശ്യം
വാണോർ; അതിപ്പോൾ നിഗമോക്തി മെലിവ്!! ൱൬

തട്ടത്ത നിൻ ജ്യേഷ്ഠരെ വെട്ടിവീഴ്ത്തി-
സ്സാമൂതിരിപ്പാടരൊരിടുമ്പോൾ
കണ്ണുമിഴിച്ചിങ്ങനെ നിൽക്കയെന്നോ
കർത്തവ്യമെന്തന്യായാധിപാഗ്രഗൻ നീ? ൱൭

ദുര്യോധനം ക്ഷത്രിയജന്മമാണേ
ജഗത്തിൽ നീയിന്നു ധരിച്ചതെങ്കിൽ
എൻകൈപിഴച്ചു നിൻ കളിന്നില്ല
സന്ദേഹമോലാവിളമ്പതിക്ക കാലം. ൱൮

ദൂരത്തിലെങ്ങോ പടരാം ഭാഗ്യ,മിങ്ങു
പൊക്കുന്നു വെള്ളക്കൊടി നിൻകപോലം!
ഇത്താളിലോ മാറാലർ നിൻകുലത്തിൻ
കീർത്തിക്കൊലച്ചീട്ടു കുറിച്ചിടുന്നൂ? ൨൦

ഈ മാതൃഭാഷാപ്രിയ, മെൻറ കുക്ഷി.
മരിച്ചുപോകട്ടെ സഗർഭ്യഭാവം,
നിൻജന്മ,മിച്ചൂഴിനൊന്നിനൊക്ക മേന്മ-
യേകുന്ന ഘണ്ടാപഥമെങ്കിലല്ലോ! ൨൧

ശ്വാസംവിടും ഗ്രന്ഥശവങ്ങളെത്ര
മണ്ണോടു മണ്ണായ് മറവാർന്നിടാതെ
പെററമ്മയാം പാരിനു മാലണയ്പ്പൂ
ദുരിഷ്ടദുർഗ്ഗന്ധമലീമസങ്ങൾ! ൨൨

അഖണ്ഡമാചൈതന്യമെന്നുമുള്ള-
മർത്ത്യസൽകീർത്തിവപുസ്സു നേടി
കാലാന്തരത്തെ ലംഘിപ്പവരെത്രയില്ല
കല്യാണധാമാക്കളാം ഭൂകന്യപുത്രർ. ൨൩

ശ്വസിച്ചു ചാകുന്നതിലേറ്റമെത്രയും
മരിച്ചു ജീവിപ്പതു മന്നിടത്തിൽ!
അതോർത്തു നീ ചെയ്യുക നിൻറ ധർമ്മം;
അതെപ്പുറത്തേക്കധികാരി ദൈവം! ൨൪

മാക്ഷിതക്രൗഞ്ചവധിതൻപ്രകമ്പ-
ട്ടാതിയ്ക്കുള്ളസനാതനീക്ഷം?
അസ്സാധുചിതന്നാർത്തനിനാദമെത്തി
പൂർണ്ണത്രയീശശ്രുതിമണ്ഡലത്തിൽ.' ൨൫

ആദ്യത്തിൽ നിന്ദാരസതിക്തമായും
മന്ദേതരം വാത്സല്യഹൃദ്യമായും
തന്മാതൃവാഗാമലകീഫലത്തെ
മന്നൻറ കണ്ണും സുഖമായ് ഭുജിച്ചു. ൨൬

അടിക്കലം വിട്ടെഴുന്നേററു ശീഘ്രം
കൈവരാവൃത്തി കഴുകാതെ മന്നൻ
തൻവാളം വലിച്ചൂരിയുലച്ചുകൊണ്ടു
സാംഗ്രാമികക്ഷോണിയിലേക്കു പാഞ്ഞു. ൧൭

കണ്ണീർക്കണത്താൽ നനയാതിരുന്ന
കൈയുക്കമാരൻ രണഭൂവിലെത്തി
പ്രക്ഷാളനംചെയ്തു വിപക്ഷസേനാ-
കണ്ഠസ്ഥലീശോണിതനിർഝരത്തിൽ. ൧൮

അടർക്കളപ്പോയ്ക്കയിലുല്ലസിച്ചോ-
രരാതിഭൂപാലയശോമൃണാളം
അന്നാരം ബുഭുക്ഷുക്കിടപെട്ടിരുന്നോ-
രാ രാജഹംസം വഴിപോലശിച്ചു. ൧൯

രണാങ്കണത്തിങ്കലസൃക്കളാരു
വീണാൻ നൃപൻ സാധിതപൂരുഷാർത്ഥൻ;
കല്യാണമാല്യം ജയലക്ഷ്മി ചാർത്തി
വീരവ്രണം മിന്നിന തൽഗളത്തിൽ. ൨൦

൧൧. തത്വചിന്ത.

മന്നവൻ തന്റെ രത്നകിരീടത്തിൽ
മിന്നിത്തിളങ്ങുന്ന വൈരങ്ങളേ!
ഒന്നു വല്ലപ്പോഴുമോർക്കപോലുമി-
ല്ലുന്നതർ നിങ്ങടെ കഴിഞ്ഞ കാര്യം.
ആദിത്യരശ്മിയൊട്ടുമണയാത്ത
പാതാളലോകപ്പടുകുഴിയിൽ
കൂരിരുട്ടിൽപ്പെട്ടു, ഭൂമിക്കകത്താരു,
ചേറിൽപ്പുതഞ്ഞൊരു മേനിയുമായ്
അങ്ങനെയോ ദുരിതമനേകായിരം വർഷം
മങ്ങി മയങ്ങിക്കിടന്നോർ നിങ്ങൾ.

സ്വഛന്ദവൃത്തിയിൽ സാധകം ചെയ്യുന്ന
ലോലഖനിക്കുലിവൈഖരിക്കാരൻ
കത്തികടിക്കാതെ കാഴ്ചം വയ്ക്കരോട്ടു
പണ്ടെത്തുണ്ണിക്കിറയിൽച്ചുററി
താഴത്തിറങ്ങിത്തളരാതെ, നിങ്ങളെ-
ത്തപ്പിയെടുത്തു കരയ്ക്കു കേററി
ശാപവിമോചനം നിങ്ങൾക്ക നൽകിയാ-
ത്താപസപ്രായൻ കൃതാർത്ഥനായി.
ഹാ! നിങ്ങൾ— വള്ളുവഹൃദയങ്ങൾ—തെല്ലുമ-
പ്രാണിയെയാർദ്രനെച്ചിന്തിപ്പീല.
അന്ന്യോപകാരികൾക്കായുള്ളകൊണ്ടെല്ലും
ഖിന്നതയില്ലവനിത്തിനവും
നിങ്ങൾക്ക സോദരരായൊരെ മേനകാ
വൻകണ്ണിൽ നിന്നു കരേററിടുന്നു!
നിങ്ങൾക്ക മാതാവാമാകല്പവില്ലേ?
മംഗലത്തിലയമ്മമാക് ഖനിയാം
നിങ്ങൾ വിധിബലാ ദൂഷമിന്നാർന്നിട്ടും
ഉംഗ്രാമാം സ്ഥാനവും നൽകിക്കും
കേൾക്കുകിൽ സന്തോഷസന്താപബാഷ്പങ്ങൾ
വാഷിം സമ്മിശ്രമായ് കണ്ണിൽനിന്നും.

വാർമഴവില്ലൊളി നാലുപാടും വീശു-
മോമനസ്ത്രീമുക്കമേലങ്ങളേ!
പാൽക്കടൽപ്പൂൺകടക്കൺമധു സേവിച്ചു
കീഴ്ക്കട തീരെ മറന്നിരുന്നല്ലേ!
ആരൊയോളി തെല്ലൊന്നകത്തേക്കും പാറിപ്പി-
നല്ലന്നാൽ നിങ്ങൾ കരിക്കട്ടകൾ!
ഓമനസ്ത്രീമന്തിന്മണിയല്ലതെ
കോമളമൈകൾകിതല്പജത്തിൽ
വന്നെത്തുഷസ്സിൽത്തിന്മണിപോലെവും
വാസനാരോസാമലങ്ങളേ!
തിങ്കൾമുഖിമണിയാമേൻ വലനാമി-
ഇക്കോളിക്കെണ്ടമത്തല്ലികയിൽ

വണ്ണവും വണ്ണവും ചെന്നു വിഴുങ്ങിടും
വെൺനാഗരികതക്കല്ലറകളേ!
കാന്തമാർതങ്കലത്തങ്കപ്പതക്കത്തിൻ
മാന്തളിർച്ചെപ്പൊളി… …കണക്കെ
ഒപ്പണക്കപ്പികൾക്കുള്ളിൽത്തിളങ്ങിടും
മഞ്ഞുറുമുന്തിരിസ്സത്തുകളേ!
പൈമ്പാൽമൊഴിയാളിളങ്കവിളുകൾ
കമ്പികൾതൻവഴിക്കൊടികളേ
ശ്രീപീയൂഷത്താൽക്കണ്ണഞ്ചിപ്പിക്കും
വരമൊഴിത്തങ്കവിപഞ്ചികളേ!
നട്ടുവളർത്തിയോരുണ്ണാപ്പോലെന്നോ
മുങ്ങിയെടുത്തൊരു മുക്കവനോ
യന്ത്രം കറക്കിവിടും പണിക്കാരനോ
ഹന്ത! വാഴ്വും തീക്കും ഭിക്ഷുതാനോ
നിങ്ങളാലോകർക്കൊപ്പിട്ടീല ലേശവു-
മിങ്ങനെ തന്നെയോ ലോകധർമ്മം?
നാടിയാം വാകയിലെ തണൽക്കരങ്ങളിൽ
മിന്നും പൊരുളിനെന്നൈശ്വര്യത്താഴ്വിൻ!

എന്തിനു തോന്നിപ്പുരയ്ക്കുന്നു? ചിന്തിച്ചും-
കലങ്ങുന്നിവയ്ക്കുമെനിക്കും മനം?
കല്ലോ, കരടോ, കടലാടിയോ, കള്ളി-
മുള്ളോ, മുരിങ്ങയോ, മുക്കുറ്റിയോ,
ഈയലോ, പാറ്റയോ, മൂട്ടയോ, തൊരത്തേളോ,
പേനോ, കൊതുകോ, കുഴിയാനയോ,
മറ്റോ വടിവാർന്ന ഹാ! ഹാ! പട്ടുകടി-
പാറിക്കിടന്നൊരാ പാപിയെന്നോ
അങ്ങിങ്ങോ ചുരുണ്ടുനിന്ന തിരകളെത്തേട്ട-
ത്തിങ്ങനെ പൊക്കിക്കരയ്ക്കുകേറി
എൻതമ്പുരാനേ! ഭഗവാനേ! പോറ്റി! നീ
നിൻ തിരുവുള്ളപ്പെരുവെള്ളത്തിൽ
തേച്ചുകഴുകിത്തുടച്ചു വെടിപ്പാക്കി-
യോഗ്യന്മാരാക്കിയീ ഭൂപരെക്കി

സർവ്വചരാചരസാമ്രാജ്യമേല്പാൻ ചെങ്കോ-
ലെൻ വലങ്കൈയിൽ സമർപ്പിച്ചീലേ?
മോഹാന്ധകൂപത്തിൽ മുങ്ങിയും പൊങ്ങിയും
ഹാ ഹാ! കൃതഘ്നശിരോമണി ഞാൻ
സത്യസ്വരൂപനേ! സർവ്വലോകങ്ങൾക്കും
കർത്താവേ! ഭർത്താവേ! സംഹർത്താവേ!
രക്ഷിതാവങ്ങയെയോർക്കാതെയെൻജന്മം
കുക്ഷിംഭരിയായ്ത്തുലച്ചുവെങ്കിൽ
കല്ലിനും പൂവിനും നന്ദിയില്ലെന്നു ഞാൻ
ചൊല്ലുന്നതിൽപ്പരം മൌഢ്യമുണ്ടോ?
എന്നെ ഞാൻ നന്നാക്കാനോർത്താൽ മതി; പിന്നെ-
യന്യവസ്തുക്കളും നേരെയാകും.
ശീമക്കമലമേ! റോസേ! നവമുത്തേ!
കോമളമുന്തിരിങ്ങത്തേ! വീണേ!
നൂനം ഭ്രാതാക്കളേ! നിങ്ങളെയുല്ലാസിപ്പാൻ
ഞാനല്ലധികാരി; തെറ്റിപ്പോയി.
മാപ്പുനിങ്ങളേകുവിൻ! നാമെല്ലാം നന്നാവാ-
നൊപ്പം കനിയട്ടെ ചിത്സ്വരൂപൻ.

൧൯. കാവ്യപ്രഭാവം.

തപനവധിചെയ്തു താന്തനായി-
ത്തനതുടജത്തിൽ വസിച്ചിരുന്ന ശുക്രൻ
ഭയമൊടശരീരിവാക്കുകേട്ടാൻ
പ്രളയഘനാഘനഗർജ്ജനംകണക്കേ. ൧

“ബലി പടയിൽ മരിച്ചു; പൌലോമീശ-
പ്പൊരുതി നിലച്ചു; ജയിച്ചു ദേവരാജൻ;
കഥയിനിയുമിതൊട്ടറിഞ്ഞതില്ലേ?
കവിയഹോ പകലും കിനാവുകാണ്മോൻ! ൨

കതമൂക കരണീയം" എന്ന വാക്യം
കടുവികടസ്ഫുടമുത്തരോത്തരോച്ചം
ജവമൊടു ഗഗനത്തിൽനിന്നുയർന്നു
ജലധിയിൽനിന്നു ഹലാഹലാംകണക്കെ. ൨

(യുഗ്മകം)

മുഖരിതഹരിദന്തമാവചസ്സിൻ
മുഖവുരയാം ചെറുവാക്യമൊന്നുമാത്രം
മുനിയുടെചെവിയിൽത്തറച്ചു മുറ്റും
മുനയൊരു മൂന്നുകലന്റ വേലുപോലെ. ൩

ഭൃശമുടനൊരു തെല്ലു ഞെട്ടി,വാനിൽ
ദൃശ നിലവിട്ടു പകച്ചുനോക്കിനിന്നു;
വിളറി കവിൾ; വിയർത്തു നെറ്റി; മങ്ങി
മിഴി;ഗതചേതനനായി മാമുനീന്ദ്രൻ. ൪

പുനരപി ധൃതസംജ്ഞനായ താതൻ
സ്ഫുടമിതിനെത്തേടി വിട്ടുമാറിടാതെ
ശ്രവിധർമ്മമഴനൊരു ചിന്തചെയ്തൂ-
ന്നൊടുവിൽ —"ഇതെന്തൊരകാലവജ്രപാതം? ൫

ബലി–ശരി,മമ ശിഷ്യൻ–എങ്ങരികിൽ–
പ്പൂമയവനിപ്പൊ?ഴതിഥിയെതാരവൻ?
അടരിനു വഴിയെന്തു? തെല്ലിവിന്നാ-
ളുപകൃതിക്രിയതെന്തുമട്ടിൽ നൽകി? ൬

വിധി,നിജതനയൻ സനൽക്കുമാരൻ
വിശ്രുതവിരോചനസഖ്യനെന്നുകാണ്മൂ;
അഴൽ മഹിതകയധ്വജാനപായത്തി-
ന്നതുളകയില്ലസുരാരി സത്യസന്ധൻ; ൭

വിള ബലി തനതിഷ്ടമേവനെന്നായ്
വിഷമശരാരിയെ വിശ്വസിച്ചിരിപ്പൂ;
ഭുവമവനൊടു വൈരമേറ്റു സ്വർഗ്ഗി-
സമിതിയിലശക്തരുകൾ മുന്നുപോക്കില്ല. ൮

(യുഗ്മകം)

അസുരരൊടു സുരർ ചേർച്ച പണ്ടാ-
ണസുലഭമെങ്കിലുമസ്സഹോദരന്മാർ
അവികലമൊരു സന്ധിചെയ്തുകൊണ്ടി-
ന്നവർതമ്മിലുമത്ര ശീഘ്രമല്ല. ൬൦

ശമമലനൊരുവേള പോരിടട്ടേ;
ശകലിതമാവതവന്റെ ഗാത്രമല്ലേ!
ഇഹ ബലി മുതിയന്നപോലും! എന്തു-
ണ്ടിനിയധരോത്തരമൊന്നറികകേൾപ്പാൻ! ൬൧

കളവു പറകയോ കടന്നൊരത്തൻ?
ഖലനവനെൻകഥ കേട്ടുകേൾവിയില്ലേ?
വഴിയതിനമരിപ്പും; എങ്ങു നിന്നോ
വരവവളു വന്നു; ചതങ്കമെന്തുതന്നേ.” ൬൨

അരയൊളിയിട താൻ സമാധിയന്നാ-
ലറിയുമശേഷമതിന്നു ശക്തിയന്യേ
പരഗതിയിലുമേവമൊന്നു ചിന്താ-
പരവശനായ് ഭഗവാൻ പരാപരജ്ഞൻ. ൬൩

മമതയിൽ മനതാർ മയങ്ങി മായാ-
മലിനമഹാന്ധ്യവിലാന്ധനായ് പ്പതിച്ചാൽ
മറയുമെ കരകണ്ട മാമുനിക്കും
മനുജകൃതികമശേഷമെന്തു മെയ്യം? ൬൪

“ഇവിടമിനിവെടിയരുതു ശിഷ്യരെങ്ങ-
ണിതിവരെ മെല്ലനെ നോക്കിടേണ”മെന്നായ്
ത്വരിതി മുനി നിനച്ചു ചെന്നുചേർന്നു
ചരമതിലൊളുയചാതുര്യഗേഹവിൽ. ൬൫

മുനിവരെ കരളിപ്പസീമയാമും,
മഹിതമഹീയതമെരലിഭ്രക്ഷയാമും,
അവിടെയതിമനോജ്ഞമൊഴ്യമൊന്നു-
ണ്ടരിയ വിഹാരചനായമധിവാസഗേഹം. ൬൬

ചപലത ലവമററു മിന്നലോരോ-
ച്ചുരമഗിരിശിഖരാശ്രിതാഭ്രബിംബം
കടുതരവിവൃതാസ്യമാം തമസ്സാൽ
കബളിതമായ് ക്കരിതേച്ചപോലിരുന്നു. ൧൭

ഇതുവരെയവിടത്തിൽ നിന്നുപൊങ്ങും
തുമുലരവം, മുനിയൊട്ടുതന്നേരം
കലിന്നടയിരമ്പലല്ല മററും
ക്രുദ്ധഗരാതിവിലാപമെന്നറിഞ്ഞു. ൧൮

തവിടുപൊടിതകർന്നു താഴെവീഴും
തനതുമനോരഥമേട നോക്കിനോക്കി
തരളമതി തപസ്വി പാഞ്ഞുചെന്നു
മനുജകുലാധിപരാജധാനിതന്നിൽ. ൧൯

അതിനകമുരനസ്സണഞ്ഞതന്നേര-
ത്തഹഹഹ! കണ്ണിനു കാഴ്ചയെന്തുപൊൽവു!
കഠിനം!—അസുരർതന്നവസ്ഥയാർക്കും
കരളുരുകുംപടി കഷ്ടമായിരുന്നു. ൨൦

ഉടലൊടു തല വേർപിരിഞ്ഞു, വക്ഷ-
സ്സുടവുകലർന്നു, കരാദി ചൂർണ്ണമായി,
കഴൽ കരമിവ ഘോരരക്തത്തിൽമുങ്ങി-
ക്കവി പല ശിഷ്യകളേബരങ്ങൾ കണ്ടു. ൨൧

നടുപഥവിയിൽ വിലപിച്ചിതി, ജംഭൻ,
നമുചി,വലൻ,മുതലായ സൈന്യനാഥർ
തടിയിടിപൊടിയായ്ക്കിടപ്പൂ ഹാ ഹാ!
തപനതനുജനികേതനാലോചനീനർ. ൨൨

വളരെയസുരവീരർ ശേർന്ന മന്ത്രം
വപുരിവ വൈകൃതമായ് വെളിക്കു ചിന്നി
ചുടുനിണവുമണിഞ്ഞു ഹാ ശയിപ്പൂ,
ചുവടുമറിഞ്ഞ മരമരങ്ങൾപോലെ. ൨൩

ഒന്നു

അരുളപൊഴിഞ്ഞു,മഥിതരായിതന്നോ-
രവരെയകമ്പടിസേവചെയ്തുകൊൾവാൻ
ബുദ്ധന്മർ കതികൊണ്ടു തുള്ളിനില്പൂ
വെറുമപൂർണ്ണകളേബരാവശിഷ്ടർ! ൧൪

തടവിനിടപെടാതെ സഞ്ചരിക്കും
നരജഡമാം സകലം സമൂലഘാതം
ശിവശിവ! ചിതറിക്കിടപ്പു ചുറ്റും
ശിലയിലടിച്ചുതകർന്ന കപ്പൽപോലെ. ൧൫

മനുസൃതരിതുമട്ടു താവുമാറായ്-
ത്തറയിൽ മറിഞ്ഞു മലർന്നു നിന്നികേതം
പരമരമനയെന്ന മട്ടുമാറി-
പ്പുരുഷലകളുമായ്ച്ചമഞ്ഞിരുന്നു. ൧൬

അതിനകമൊരിടത്തു സത്വമൊപ്പാ-
നസുരകുലേശനവാപ്തകാലധർമ്മൻ
ശിഥിലതനു കിടപ്പു ജിഹ്വ നീട്ടും
ചിറകു മുറിച്ച ശിലോച്ചയം കണക്കെ. ൧൭

ധമനിനിരയറ്റു, സന്ധിബന്ധം
തവിട്ടു പൊടിഞ്ഞു, വെളിക്കു വൃക്ക ചാടി,
ഗളമിതയിൽ മുറിഞ്ഞു, കുടലുകളായ്-
ക്കരളു തെറിഞ്ഞു, കശേരുകാസ്ഥി പൊട്ടി, ൧൮

തലയുടെ വെള്ളിയോട്ടകന്നു, ചുറ്റും
തറയിലതിനകമാർന്ന ചോര ചിന്നി,
നലമുടയ മുഖം ചതഞ്ഞു, ഹാ ഹാ!
നയനമുടഞ്ഞു, രത്നോൽക്കരം നടുങ്ങി, ൧൯

പരവശനിലയിൽ പ്രതിപ്രതീകം
പരപരിളുതി പരം വിളിച്ചുചൊല്ലി
ഒരു കണ്ണാപമെഴുന്നതാണ് ദൈത്യ-
ക്കടയവനാം ബലിപോലും!—എന്തു മാറം! ൨൦

(വിശേഷകം)

ഇരുളുടെയൊരിടത്തൊഴുക്കിയന്നാം,
അപരിതമിരുണ്ടൊരിണ്ണു കട്ടയായും,
സ്ഫുടതരമതിൽനിന്നു ചെമ്പരത്തി-
പ്പൂമലർനിരെതിർഛായ ചിന്നിടുന്നു. ൱൪

വെളിമഹിഷി വിശിഷ്ടയായ വിന്ധ്യാ-
വലി പതിതൻ വികൃതോത്തമാംഗപിണ്ഡം
മടിയിൽ മമതയാർന്നുതാങ്ങിയും,
മനതളിർ മൂർഛയിൽ മഗ്നമാക്കിവാഴ്കും, ൱൫

വിധിയെയപലപിച്ചു, മാർത്തനാദം
വിവിധമുയർത്തിയു, മശ്രുധാര വാർത്തും,
തളിരൊളിതനു തല്ലിയും തൊഴിച്ചും,
തറയിലുരുണ്ടു പിരണ്ടു കേണിടുന്നു. ൱൬

(യുഗ്മകം)

അഴൽനിഴൽ കണികണ്ടിടാതിരിപ്പോ-
നസുരജനത്തിനനന്തരാവകാശി,
അരികിൽ മുറയിടുന്ന ബാണനും വീ-
ണഹഹ! കിശോരനപോഢതാരുണൻ. ൱൭

അചലമതി ജിതേന്ദ്രിയൻ ശരീര-
ക്കണിമണി ഇല്വലസുവർണ്ണചൂർണ്ണബന്ധൻ
ഉലവിനമവരൊക്കെ നോക്കിയപ്പോൾ
ഉകമഴൽ വന്നു; വരാതെയെന്തുചെയ്യും? ൱൮

പലതവണയതിന്നുമുമ്പുമോരോ
പടയിൽ മഹാരഥികളോടു തോററു മാറി
അസുരരവശരായ് തിരിച്ചുനാളു-
ണ്ടവരെ മഹർഷിയപസ്മരിച്ചതല്ല. ൱൯

അരതിതലവാളതിൽപ്പെട്ടുപോ-
മുപജയമാർക്ക് വരില്ല; വന്നിടട്ടേ;
പരമമതവർക്കു ഭംഗമിന്നതെന്നായ്
വെളിവറിയില്ലുളളമന്നറിഞ്ഞിടട്ടേ; ൱൰

അഴൽവരമെന്തുവന്നു; വന്നുവെന്നാ-
ലതിനൊരുമാതിരി കൈകണക്ക കാണും;
ഇതളധികമെഴും കമലവാപി-
ന്നിരവിലുമിത്തിരി നാട്ടവെട്ടമുണ്ടാം; ൩൮

അടിമുതൽ മുടിയോളമാറുമാറു-
ള്ളൊരണിമാവമദൃഷ്ടപൂർവ്വമേവം.
അസുരനസൂയയതിനാകമാനം
ഹതവിധിനൽകിയതന്നൊരിക്കൽ മാത്രം. ൩൯

(വിശേഷകം)

ഇതുവിധം മിഴിനീർ വഴിഞ്ഞിടും മെയ്
ഇക്കിളിനെഴുന്നൊരു ഇയ്യിനാൽ ഇവർത്തി
വലിയൊരു നെടുവീർപ്പുമിട്ട വിന്ധ്യാ-
വലിയുടെ മുന്നിലണഞ്ഞു മാമുനീന്ദ്രൻ. ൪൦

“കരുണയൊടണിമെയ് തലോടി, വത്സ!
കരയരു”തെന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു കാവ്യൻ
കരതലമവൾതൻ ശിരസ്സിൽ വച്ചാൻ;
കമനിയുമർദ്ധഗതാസു കൺ മിഴിച്ചാൾ. ൪൧

വിരവൊടു മിഴിരണ്ടുമോമനക്കൈ-
വിരലുകൾകൊണ്ടു തുടച്ചു മുന്നിൽ നോക്കി
കുലഗുരു സവിധസ്ഥനെന്നറിഞ്ഞ-
ക്കുവലയനേത്രയെഴുന്നു കൂപ്പുകൈയായ്. ൪൨

ജലമൊരുപടി ശീഘ്രമർഘ്യപാദ്യാ-
ചമനവിധിക്കുതകുന്ന നേത്രയുഗ്മം
അരിയ ഗുരുപദങ്ങളിൽപ്പതിപ്പി-
ച്ചരിവയർമുത്തമിവാതിഥ്യമാചരിച്ചു. ൪൩

“മതി മതി മകളേ! വിഷാദ”മെന്നാ-
മതിമുഖിയാളൊടു ഗൽഗദസ്വരത്തിൽ
അരുളി നിജകരങ്ങൾ മൌലിയിൽ ചേ-
ർത്തവളെ നിതാന്തമനുഗ്രഹിച്ചു ശാന്തൻ. ൪൪

കവിയുടെ കരുണാബലത്തിനാൽ തൻ–
കമനവിരഹോഗ്രതാപമൊട്ടുമാറി
കരളലിയുമൊരന്നനാംഗി ബാഷ്പ–
സ്ഖലിതപദം ചിലതപ്പൊഴുച്ചരിച്ചു:— ൪൫

“തിലകിതഗുണവാരി! ദീനബന്ധോ!
മിതിജമുനേ! ഭഗവാൻ ത്രികാലവേദി;
അടിമലരവലംബ,മാർത്തയാമീ–
യടിയനതിൽപ്പരമെന്തുണർത്തിടേണ്ടു? ൪൬

ഹരിയെ വിബുധബന്ധുവാക്കിയാലെ–
ന്നരിയല്ലുരുദ്രപദനായ് ഭവാനെ നല്കി
നിയതി നിരവലംബർ മൈത്രിയിൽത്താൻ
നിയതമണയ്പ്പു നിതാന്തപക്ഷപാതം. ൪൭

കതിപയനിമിഷങ്ങളും വേണമെങ്കിൽ
ഖലർ സുഖമെണ്ണിയെ ചെയ്തിടട്ടെ കാലൻ;
കനമെഴുമസുരർക്കു താങ്ങലില്ലേ
കവി കരുണാനിധി കാലകാലശിഷ്യൻ! ൪൮

അദിതിജപതിയാകവോതനയങ്ങളും–
ട്ടുജഗതമാക്കി വെളിക്ക തള്ളുവാനും,
അതമമാത പറയന്നുകൂടി വേറി–
ട്ടുമതലകം പണിചെയ്തുകൊള്ളുവാനും, ൪൯

കഴിയുമനഘരാം തപോധനന്മാർ
കഴൽതൊഴുമടിയെ കനിഞ്ഞു കാത്തിടുമ്പോൾ
കദനമെവിടെനിന്നുമെത്തിടട്ടേ;
കരബദരീകൃതകാംക്ഷിതാർത്ഥർ ഞങ്ങൾ.’ ൫൦

ഇതുവരെയുമിവണ്ണമാർത്തിയന്നാ–
ളവരെയുമിത കിനാവിൽ നിന്നുണർത്തി
അരികയാന നിജശക്തി ബോധ്യമാക്കും
ഹതവിധിതന്നയവാപ്പ ചാരിതാർത്ഥ്യൻ! ൫൧

(ശിഷ്യകം)

വിഗതപിതൃകനിക്ഷമാരനല്ലോ!
വിധവ വെറുംപാപപാത്രമാംഗിയാം ഞാൻ;
വിഷയമിതുമനാഥ്യമെന്തുവേണം
വിമലകുലത്തിനിതിൽപ്പരം വിനാശം? ൩൨

കുതറി മതംവിട്ടവർ നാമൊരെണ്ണം;
കരഗതമായ്ച്ചമയുന്ന മറ്റൊരെണ്ണം.
അതുലതമാമവിപ്പതിന്നു പോയാ-
ലപര്യവെക്ഷ ലഭിച്ചതത്തെമനാശം. ൩൩

ശരിയിതു പവിത്രവൃത്തിയാവാം;
ശചിയുടെ 'പുത്ര'മഹാവിലാസമാവാം;
അടിയനതറിയേണ്ട; വേണ്ടതെന്തെ-
ന്നവിടെ നിനയ്ക്കുകിലത്യസൂക്ഷ്മം. ൩൪

ശകലവുമനുതാപയത്തിനാവാ-
ധനമവിടുന്നറിയാത്ത തത്ത്വമില്ല;
മനമവർ പരിപാവനീയർ യുഷ്മ-
ച്ചരണയുഗൈകശരണ്യർ തമ്പുരാനേ!" ൩൫

പലതുമൊളിവെന്നുമൈതി വീശും
പതങ്ങളിതിൽപ്പരിതപ്തരായ്പ്പതിക്കെ
പരിണതകരുണാകുലാന്തരംഗൻ
പകരമുച്ചൂടയി പാരികാംക്ഷി. ൩൬

"ഞാനതത്തഴൽ! പുത്രനല്ലയോ നി-
ന്നരികിലണഞ്ഞതു,തവൻ സജീവനല്ലേ?
അതു മതി മകളേ! നിനക്കു മാലേ?-
തരത്തൊഴി നീയതാ പെൺകിടാവു കഷ്ടം. ൩൭

അവിരതമഭിവാദനത്തിനായി-
സ്സുതനുകിൽ നിത്യസമംഗീപമാ ഞാൻ
മകളുടെ വിഷയത്തിലുച്ചരിപ്പൂ;
മമ മൊഴി സത്യവുമർത്ഥവത്തുമല്ലേ? ൩൮

അതിരിജൻ സ്വയ മില്ല സംഭരിക്കാ–
മനതാരു പതുക്കെ ഹരിച്ചുകൊണ്ടുപോകാം;
അമൃതഫലമെഴുന്നതസ്മദീയ–
ക്കപരമഖണ്ഡതപോബലാഭിധാനം. ൫൯

പരിഗളിതപരത്രരാഗദർപ്പൻ,
പശുപതി മർത്ത്യ ലോകപാലനോൽക്കൻ,
മൂഢനതെ വരമെന്തു? ഇഷ്ടമാമീ
മൃതബലിജീവനമൈ,ഞാനതൊത്തുനോക്കൂ. ൬൦

അസുരപതി മദീയശിഷ്യനൊന്നു–
ള്ളറിവുവെടിഞ്ഞതല്ലീകത്തിലാദരമായാനി
അതുമിതുമവതാളമായ് വരച്ചാ–
ലണകകലാലയിലഗ്രഗണ്യനങ്ങാൾ! ൬൧

ചില ചെടി കവരം മുറിച്ചു വിട്ടേ
ചിതമൊടു വാച്ചു തഴച്ചിടുന്നതുള്ളൂ;
പരകൃതപരിവൃത്തി മാനവർക്കും
പരമതുമട്ടിലുപേക്ഷ്യമേറെ. ൬൨

അരുതൊരുവി പിരിയാത്ത ബന്ധമോ നി–
ന്നനുകരണയനാദരിച്ചു ചെയ്തതില്ല;
അവിരതമവിവേകപാതപത്തി–
ന്നവശതയസഹ്യമവശ്യമാവിതന്നെ. ൬൩

അതിനിതു ഫലമാട്ടെ; ഞാനൊരു നാമമെ–
ന്നരികലുരുളതലീകവീരവാദം;
മഹിതസ്വതന്ത്രിക മന്നിലെങ്ങാൻ
മണലണകൊണ്ടൊരു മാറ്റമായുമുണ്ടോ? ൬൪

കരയരുതു കുമാരി! കാണുകേവരെ
കളി ചിലതൊക്കെ നിനക്കു കൺതിരിക്കൂ!
മധുരതരമഹേന്ദ്രജാലവിദ്യാ–
മരകതപിഞ്ഛിക മറന്നുപോമല്ലി!” ൬൫

ബഹുവിധമിതുമട്ടരച്ചു കാവ്യൻ
ബലിയെയിതരുളി വിശേഷസാന്ത്വമേകി,
ശപഥമൊത്ത വചനത്തിനാൽ മറച്ചാൻ;
ശ്രവണപുടങ്ങളിൽ മന്ത്രമുച്ചരിച്ചാൻ; ൬൩

അവയവതതി പാണികൊണ്ടു തൊട്ടാ-
നലിവൊടനന്തരമാനനം മുകർന്നാൻ;
ഒടുവിലുണ്ണതന്റെ വരസ്പർശനത്താ—
ലൊരു നിമിഷത്തിലിതൊക്കെയും കഴിഞ്ഞു. ൬൪
(ഘൂസ്തകം)

ഝടിതി "ഉപേന്ദ്രപതേ! മമൈകബന്ധോ!
ജയ ജയ ദേശിക! മാദ്ധ്വവാനായനമേ!"
ഇതി വിവിധവചസ്സുരച്ചുകൊണ്ട-
ന്നിളയെ വെടിഞ്ഞെഴുന്നേറ്റു ദാനവേന്ദ്രൻ. ൬൫

ചതവുമുറിവുമില്ല മെയ്യിലെങ്ങും;
ശകലമിടയ്ക്കൊരു ചോരൽ പോലുമില്ല;
ചടവൊരു ലവമില്ല; തെറ്റിയിട്ടൽ
ശ്രമജലബിന്ദുവുമൊന്നുതിരില്ല! ൬൬

ശിരസ്സിൽ മകുടത്തൊടും നിറുകയിൽ ത്രിപുണ്ഡ്രത്തൊടും
കഴുത്തിലിഴമുന്നൊടും കരതലത്തിലസ്ത്രത്തൊടും
കുനിഞ്ഞു ഗുരുവിന്റെ കാൽത്തളിരിലാശു സാഷ്ടാംഗമായ്-
പ്പതിച്ചു സുരവൈരികശനിപാണി വൈരോചനി. ൬൭

—— (ഠ) ——

൬൬. കന്യാകുമാരിയിലെ സൂര്യോദയം.

നിത്യനായുള്ള ഭഗവാനേ! പോററി! നീ
നൃത്യത്തിനൊന്നു നടുക്ക നാട്ടി;
മുറവും നീലാംബരംകൊണ്ടു മേൽക്കെട്ടിയും
ചുററുവെളിയരപ്പട്ടും കെട്ടി;

നൂതം

സൂര്യസുധാകരവെള്ളിത്താലവും
താരകച്ചെപ്പും മുകളിൽത്തൂക്കി;
ആഴിയാം മഹേന്ദ്രനീലക്കൽ ചുററിലു-
മൂഴിയാം പച്ചക്കൽ മദ്ധ്യത്തിലും
മേനിയിൽ വച്ചുറപ്പിച്ചു വിളങ്ങുമീ
മാനഷഗോളമണിക്കൂടാരം
നാലുവഴിക്കും മനോജ്ഞമിതപ്പതി-
നാലുമണിക്കൂറുമെത്തുന്നാളും!
എങ്കിലുമെൻ വിഭോ! നേരം പുലരുമ്പോ-
ളെൻകരംതാമരത്തൂമലരിൽ
ചെങ്കതിരോന്റെ തിരുപ്പുറപ്പാടകം
വൻകളിക്കോലമാമൊന്നു വേറെ!
നിന്തിരുമേനിയെ നേരിട്ടു കണ്ടു ഞാൻ
ബന്ധവിമുക്തനായ് ത്തീരുവോളം
അന്യപ്രകൃതിപ്രദർശനമെന്തെന്നെ-
ധന്യനാക്കാനല്ലേ തമ്പുരാനേ!

പാരിച്ചു വാനിൻനിഴൽ പോലെ മൂടിയ
കൂരിരുൾക്കെട്ടിക്കരിമ്പടത്തെ
തന്മെയ്യിൽ നിന്നു വലിച്ചുകളെക്കള-
ഞ്ഞിമ്മഹീമണ്ഡലപ്പൊന്മണ്ഡപം
മൂരിനിവിർന്നുണർന്നേററതാ നോക്കതാ!
നേരെ കിഴക്കോട്ടു നോക്കിനില്പൂ.
അന്തി തുടങ്ങി വെളുപ്പോളം നൃത്താട്ടം
പന്തിയിലാടിത്തളർന്ന ചന്ദ്രൻ
നക്ഷത്രങ്ങളാം ചങ്ങാതിമാരോടും
വാനങ്കളത്തു വിട്ടുപോയി.
അങ്ങിങ്ങുതാരങ്ങളൊന്നുരണ്ടൊട്ടു
മങ്ങിത്തിളങ്ങി മയങ്ങിക്കാൺമൂ:
മാതാവായ് വേറിട്ടു മാറ്റം തിരിയാതെ
ചെടിക്കും ഖേചരബാലർ പോലെ;
തെററിത്തറയിൽപ്പതിച്ച വിൺമകുട-
ന്നൊററക്കൽമൂക്കുത്തി വൈരം പോലെ;
എന്തിനു ശങ്കിച്ചു നില്ക്കുന്നു വത്സരേ!
പിന്തിരിഞ്ഞങ്ങങ്ങൊളിക്കാറാവിൻ;

ഉഷഃ

ജ്യോതിസ്സ്വരൂപനെഴുന്നള്ളുമാറായി;
പാതയിൽ നിന്നു വിലകിക്കൊൾവിൻ.
മന്ദാനിലൻ നവമാർജ്ജനിയാൽ തൂത്തും
മന്ദാകിനിപ്പുഴ നീർ തളിച്ചും
മന്ദാരശാഖി മലർനിര വർഷിച്ചും
നന്നായ് വിളങ്ങീയഭ്രവീഥി
കഞ്ജശരനേർന്നടമതളെ നർത്തന-
മഞ്ജുളമഞ്ജീരശിഞ്ജിതത്താൽ
മാറ്റൊലിക്കൊള്ളേണ്ട കാലമായ്! കൂട്ടരേ!
മറ്റേതു ദിക്കിൽ മറഞ്ഞുകൊൾവിൻ.

ചിരിക്കുന്ന നോക്കുക! ചൊവ്വേ കിഴക്കോട്ടു
ചക്രവാളത്തിന്റെയറ്റത്തായി—
മോദിയിൽ സാഗരം വിട്ടുകരയേറി
ക്രീഡിക്കും യാമിനീകരം പോലെ;
അല്ലെങ്കിലാഴിയിൽ വാനോർ കൃഷിക്കായി-
ത്തള്ളിയുറപ്പിച്ച മുട്ടപോലെ;
പോരെന്നാൽ തൻതല തെല്ലൊന്നുയർത്തിടും
വാരാഴി മൈനാകശൈലം പോലെ;
നീലസ്സമുദ്രത്തെത്തൊട്ടുകിടക്കുന്ന
നീലവലാഹകമാലകളിൽ
ഈടെഴും ചീനാംശുകത്തിന്റെയറ്റത്തു
പാടലപ്പട്ടുകസവുപോലെ
തങ്കക്കരയിട്ടു തുടങ്ങി പുലർവേല-
മങ്കയാം ചുറ്റിലും മന്ദമന്ദം.
ചേണാർന്ന നീലക്കൽക്കമണ്ഡത്തിൻ മീതെ
മാണിക്യരത്നം പതിക്കയോ;
ശാണോപലത്തിൽ തങ്കത്തെയാരാരോ പൊൻ-
നാണയമാറ്റു നോക്കുകയോ;
വർഗ്ഗജപങ്ക്തിയെ പ്രാങ്മുഖമായ് നിർത്തി-
ത്തങ്കത്തലക്കെട്ടണിയിക്കയോ;
വാരൊളിക്കാർമുകിൽപ്പാത്രത്തിലോമന-
ത്താരത്തനിദ്രവം കാച്ചുകയോ;

ഭാവിപ്പതെന്തു നീ? ദേവതേ! കൈക്കുമ്പിളിൽ
സ്ക്രൂവച്ചു മിന്നലുറപ്പിക്കയോ?
തപിഞ്ഞകാനനം ചുററിപ്പിടിപ്പെന്തു
ഭാവച്ചുന്തിയോ താഴ്ച്ചു നിൽപ്പൂ?
ജ്യോതിസ്സിതികൾ ജ്വലിക്കുന്ന കാർമുകിൽ,
പാതി കരിഞ്ഞ ഹവിസ്സുപോലെ.

ഈ മഹാമംഗളപ്പന്തികയിൽ പര-
മാമോദമോന്മാദപരവശരായ്
കാമം വയസ്യമാർ പ്രാചിതൻ മേനിമേൽ
കാശ്മീരഗന്ധദ്രവം തളിപ്പൂ.
ഹന്ത! പൂർവ്വാശാനതാംഗിക തൂകഴൽ-
പ്പൊൻതളിരിന്ന ചെമ്പരത്തിപ്പൂവായ്;
ആകാശമധ്യത്തിന്നുത്തമമാം പത്മ-
രാഗാമലമണിമേഖലയായ്;
മാറിടത്തിന്ന പരിമളധോരണി
പാറും പനിനീർപ്പൂമാലികയായ്;
അങ്കവിരാജിതകദംബം ഉദ്ഭട-
ട്ടപ്പംകരിപ്പിച്ചിടും ശോണിമയായ്;
തേൻതൂവും ചുണ്ടിന്റെ ഹിംഗുലച്ചായമായ്;
തൂമനോഹാരിക്കെന്നാളും ചിത്രകമായ്;
ജീമൂതമേചകസീമന്തവീഥിക്ക
കോമളസിന്ദൂരരേഖയുമായ്;
ശശ്വൽപ്രകൃതിശോഭി വിതറീടുമീ-
വിശ്വസമ്മോഹനശോണചൂർണ്ണം
ശാതക്രതവദിഗംഗനാമണ്ഡന-
മേതേതെല്ലാമെട്ടിയരുന്നില്ല!
സ്വൈരയാം പ്രാചീഭഗവതി! യിപ്പുതു-
വീരവാളിപ്പട്ടണിയിക്ക നിന്നെ,
ഓരോ ദലവും നിൻ നാഥനാമിന്ദ്രന്ത-
ന്നാരോമൽക്കണ്ണിന്ന ദൃശ്യമായി
നീളെവിരിഞ്ഞു നിറം കലർന്നീടുന്ന
ചേലുററ ചെന്താമരമലരാൽ
നിരുപമായുള്ള പൊയ്കയായ്ക്കാണുന്നു
ഉള്ളു നിവ്വുമെൻ ചിന്തുംപോലെ.

മാറിത്തുടങ്ങി നിറമതാ! കുങ്കുമ-
ച്ചാറു സൌവർണ്ണദ്രവമായ്ത്തീർന്നു.
ചക്രവാളാഗ്രത്തിൽ പ്രത്യഗ്രജ്യോതിസ്സിൻ
പ്രക്രമമെന്തോ പരിസ്ഫുരിപ്പൂ.
മഞ്ഞയും ചോപ്പും കറുപ്പും വെളുപ്പുമായ്
രഞ്ജിപ്പുമേറീടുമാപ്രദേശം
ആകവേ ഹാരിദ്രവാരിയിലാറാടി
ലോകമനോഹരമായ് ലസിപ്പൂ.
അങ്ങോട്ടു നോക്കുവിൻ! ശൈലവും സമുദ്രവും
ഭംഗിയിൽ മേളിക്കും ദിക്കിൽ നിന്നും
പൊന്മയമാമൊരു സൌധം പൊങ്ങുന്നു;
കൺമിഴി രണ്ടും തുറന്നു കാണ്മിൻ!
ആദിബ്രഹ്മത്തിൻ നടുമുറ്റമോ? ദിവ്യ-
ശോഭനരത്നാംബുജാഭിസദമോ?
കുന്നും കരിങ്ങാലിക്കാതൽച്ചുരിട്ടയോ?
പുത്തൻദീപാരാധനത്തട്ടമോ?
ഓമനക്കല്പകപ്പൂമലർച്ചട്ടിയോ?
ഹേമവല്ലിക്കുന്നിൻ മേലത്തട്ടോ?
വാനവക്രീഡാവളവഞ്ചിയോ?
വാരിധിയാടിടും കാവടിയോ?
ഇക്കടൽമങ്കതൻ കേളിവ്യജനമോ?
ശുക്രന്റെ കൊറ്റക്കുടശ്ശീലയോ?
വജ്രമത്തങ്കപ്പതുക്കമോ? പരി-
ഷ്കാരപീയൂഷമണികുംഭമോ?
പൊന്തിക്കഴിഞ്ഞു മുഴുവനിതങ്ങസ്സ്
സിന്ധുവിൻപൂർവ്വഭാഗത്തുനിന്നും.
ആഴിതൻവീചീമണിമാളികയിലി-
ന്നാഴികപ്പാൽക്കുടമാരു വച്ചു?
പ്രാണനിശ്വാസദക്ഷിണവസ്തുക്കളെ
കാണിക്കയീ മഹാനാരിയാരവൻ?
കാച്ചിയുറച്ച സ്വർണ്ണിതൻ ഗോളത്തിൽ
വാച്ചിടും വെണ്ണയിതാരു കട്ടി?
ചക്രവാളത്തിൻ പ്രശാന്തസമാധിക്ക
പുഷ്കലപാവനോപാസനാം കണ്ടുക

ചേലുററ മിന്നമിഴിവ്യൂഹമഹസ്സല്ലോ
ബാലദിവാകരദേവബിംബം!
കൈകളുയർത്തുവിൻ! കണ്ണും കനിക്കുവിൻ!
കൈവല്യമൂർത്തിയെക്കുമ്പിടുവിൻ!

ജ്യോതിർന്നേതാവേ! സവിതാവേ! വിശ്വൈക-
ചൈതന്യദാതാവേ! മൽപിതാവേ!
സത്യപുമാനേ! ഭഗവാനേ! ഭാസ്വാനേ!
പ്രത്യക്ഷദൈവമേ! ലോകബന്ധോ!
ബന്ധംവെടിഞ്ഞെന്നെക്കാത്തുകൊള്ളേണമേ!
ബന്ധനമസ്കാരം തന്നുമന്നേ!!
അന്തിയിലിന്നലെയല്ലോ! മഹാത്മാവേ!
നിന്തിരുമേനി നിരസ്താപകൻ
വന്നിപ്പതിസ്തുയർന്നിയ പശ്ചിമ-
സിന്ധുവാം തൊട്ടുവിൻ വക്ത്രത്തിങ്കൽ
ഹന്ത! പതിക്കവേ ലോകം മുഴുവനു-
മന്ധതാമിസ്രത്തിലാണ്ടുപോയി!
കാമികൾ പാപികൾ കള്ളന്മാർ മൂഢരെല്ലാം
കാമിതം നൽകിടും രാത്രികാലം
പൂതമപ്പാത്ര ചരിക്കുന്ന ഞങ്ങൾക്കു
തീരുന്ന വിഭ്രമത്തിനുമാത്രം.
വീണ്ടും തിരുമേനി ഞങ്ങളെപ്പാലിപ്പാൻ
വേണ്ടും ഘടികയിലെത്തിയല്ലോ!
എത്രദൂരം കവാത്തുമിയിട്ടീടണ-
മെത്ര തിരമാല ലംഘിക്കണം;
എത്ര മാസ്സും വൃക്ഷങ്ങളും കടക്കണ-
മിത്രവേഗം വന്നിവിടെപ്പാറാൻ?
കേശവരജ്ജു മറന്നതാം പൊൽപ്പന്തു
ലാക്കിൽക്കിഴക്കുവരത്തെച്ചുപ്പിൽ
മാററിമറിച്ചു പുറത്തുകാട്ടും കാല്യ-
മാമഹേന്ദ്രജാലം മഹാവിശേഷം.
ദേവി ഭവാന്റെ വിയോഗത്തിങ്കൽ ദ്യോവും
ഭൂവുംകറുപ്പുടുപ്പണിഞ്ഞിരുന്നു;

സന്ധ്യ

ഉഷ്ണനിയതിച്ചിലന്തി നെറ്റിമേലെ–
കെട്ടിയ മരാളമാല പോലെ.
പൊന്നും താൽനൂതൻ ഗന്ധർവ്വരാജൻ വന്ന
ഉണ്ണിയുടച്ചു കളകളം
ലോകമിങ്ങളും സഞ്ചലിന്നു കാണിമിലാ–
മൃദശ്ശൃംഗങ്ങളെ മൂടുപടം.
രാധാവതിയിൽ മേയാനെത്തിന
പാകപുണ്യപ്രവാഹത്തിൽ
നീരാടിക്കൊള്ളുവാൻ സജ്ജരായ് നില്ക്കുന്ന
പാരായപാരെല്ലാം മനമോഹനം!
നിന്നെപ്പോലൊന്നു പ്രതീക്ഷിച്ചുനില്ക്കുമീ–
ത്രൈലോക്യതാമരപ്പൂന്തോണിയിൽ
ഓമനത്തിങ്കൾക്കരങ്ങളൊന്നായപ്പോലും
പ്രേമസ്വപ്നമണിത്തിടമ്പേ!
നന്ദനകളത്തിലെ വണ്ടുപോലീലോക–
വൃന്ദാവനത്തിൽ വിഹരിക്കുവാൻ
ശീഘ്രമായ് കെട്ടഴിച്ചൊട്ടു വിട്ടാലും
ശോകങ്ങളൊക്കെയും ചിലപ്പുമാനേ!

അനുരാഗമാനസേ! എന്തൊരാഴങ്ങളു
മാനസിമേഖത്തിൽനിന്നൊഴുകിപ്പൂ!
പെട്ടെന്ന മേഘത്തിൽനിന്നു ഉതിരുന്നതാൽ
പൊട്ടിയൊലിക്കും ശിലാദ്രവമോ?
വാനവാരാമത്തിൽ ഗന്ധവാഹകശ്രേണി
വാരിയെടുക്കും മധുരമനോഹമോ?
അപ്സരസ്ത്രീകൾ കുളിർ...മിൽപ്പൂത്തും
ശില്പമലയജകർപ്പൂരമോ?
അശരീരികൾ കവർന്നുധരിച്ചിട്ടും
വിശ്വജീവാത്മതന്മാത്രമോ?
ആയിരമല്ല പതിനായിരമല്ല
മായമാറാതംബുജബന്ധുബിംബം
ഓരോരും നിറവും മനസ്സുകൾ ശമിപ്പവൻ
മാനുഷർക്കവതല്ലാതെ മട്ടിൽ
കോടാനുകോടികളൊക്കെയുതിർക്കുന്ന
പാരമലപ്പാൽക്കതിർക്കന്ദളങ്ങളും.

സൂൻ

നേരൊരു കത്തിടും വട്ടപ്പുകഹറിയയോ?
ക്ഷുരപ്പു തീരാത്ത തൂണീരമോ?
ഓരോ കവിതം ഗ്രേവാൻ മിഹിരൻെറ
ചാതകമാണന്നു,ത്തിജ്ഞറീട്ടി
പ്രാസാദശൃംഗത്തിൽപ്പുരദിൻപതിമയയും
പാഴ് കുപ്പപ്പാട്ടിൽപ്പുറയനേയും
താനൊന്നപോലെ താലോടിയിത്തമ്പുരാൻ
ദീനതപോക്കിസ്സുഖിപ്പിക്കുന്നു.
ഇന്ദ്രസ്സുഭ്രസായനമക്കതിയാൽ വൈചിത്ര്യം
വാസ്സുജ്ജും നീങ്ങിന ലോകർ വീണ്ടും
വേഗമേറയും തലയും മുറുക്കുന്നു;
പോകുന്നു ജീവിതപ്പോർക്കളത്തിൽ.
അങ്ങനെ പോകുവിൻ കൂട്ടരേ! നിങ്ങൾക്കു
മംഗലം നൽകും മരീചിമാലി;
നാഴിക മുപ്പതുമല്ലോ; തലോലു
പാഴിൽക്കളയൊല്ലിൻ ഭ്രാതാക്കളേ!

അങ്ങയാം വാരൊളിക്കണ്ണമലർത്തതാ-
ലെൻകണ്‍ കണികാണമെന്‍പിതാവേ!
ഉവിലെനിക്കേകിനിയ്ക്കമോ? ധീരനായ്
ജീവിതയാത്രയ്ക്കൊരുങ്ങട്ടെ ഞാൻ.
അജ്ഞാനഘോരാന്ധകാരത്തിൽനിന്നിക്ഷണം
സുജ്ഞാനമയമായ പാതയുമായ്
പൊങ്ങും ഭവാൻെറ കിരണമധുരാന്നം
മംഗലമൂർത്തി! ലഭിക്കുമല്ലോ
ഞാനെൻ ത്രിവിധകരണസന്താനങ്ങ-
ളുന്നപ്പെട്ടുകയില്ലെന്നാരച്ചുൻ.
എന്തോ മണിയെന്നു സത്രാജിത്തിനാഞ്ഞ
ജാതാമരം പണ്ടതില്ലിപോലും!
ഹാഹാ! ദിനമണി,യന്തരീക്ഷമണി,
ലോകത്തിൻകണ്മണിയാം ഭവാനേ
ഹസ്താമലകമായ് കാണുമെനിക്കിന്നു
ഒരു മണി ചാർത്തുള്ളപോലെ.

നട്ടുച്ചനേരത്തു യാജ്ഞവൽക്യന്നന്നു
ചട്ടററ വേദമുപദേശിച്ചു;
യാതൊരുപദേശവും വേണ്ട, താവക-
പാദപരിചര്യ ചെയ്യുകിൽ ഞാൻ
പാകാരിപുത്രനാകാഞ്ഞിലും ദ്രോണർക്കൊ-
രേകലവ്യനായ് ക്രമത്തിൽത്തീരാം.
കർമ്മസാക്ഷിൻ! ഞാൻ മേലാനേട്ടിനവുമെൻ
കർമ്മമോരോന്നിന്നു സാക്ഷിയാക്കി
കാലംനയിക്കട്ടെ; കാലാന്തരത്തിങ്കൽ
കാലൻ കയറ്റുപ്പു കണ്ടിടട്ടെ.
വേദസ്വരൂപ! ഭഗവാനേ! യജ്ഞമേ
മാതൃകയാക്കി നടന്നിടുകിൽ
ഐഹികപാരത്രികഭോഗാധി-
ദ്ദേഹിയെയെങ്ങനെ തീണ്ടിടുന്നു?
ദേവ! മനുഷ്യകൃമിമാത്രമെങ്കിലും
ഭാവനാമത്തപുത്രനാം ഞാൻ
കൂട്ടൊട്ടുമിന്നിങ്ങലിഞ്ഞും ത്വൽപ്രാഭവ-
മൊട്ടൊട്ടങ്ങിങ്ങൊളിഞ്ഞും കാണ്മൂ.
എൻകരംകൊണ്ടു മുന്നാൻ വിളക്കുവാൻ
നിൻകനിവുണ്ടാകിൽ ഞാൻ ജയിച്ചു!
സച്ചിൽസ്വരൂപനേ! താമണിത്തേരിൽ
പച്ചക്കുതിരകളേഴും പൂട്ടി
ചമ്മട്ടിയുമേന്തി നിൽക്കുന്ന സജ്ജനായ്
ത്വന്മനസ്സിന്നിണങ്ങുന്ന സൂതൻ.
സാദരമെഴുന്നള്ളത്തിന്നു സമയമായ്;
പോരനിവൃത്തിന്നെൻ പാട്ടിതാ ഞാൻ.
കാരണപൂരുഷ! കല്യാണവിഗ്രഹ!
കാമിതദാനൈകകല്പശാഖിൻ!
ആശ്ച! ദേവന്റെ ഇണയാമെൻ ഹൃത്തളത്തിൽ
സൂര്യകാന്തിപ്പൂവായ് വാഴ്‌വൂതാക!
തൈമലർപ്പൊന്നിൻ നാളലൻപരിസര-
സീമ നിതാന്തം ലസിപ്പൂതാക!

തപൽകടാക്ഷശ്രീകളിന്ദജാവീചിയി-
ലിക്ഷംമെലാസൻ കളിപ്പൂതാക.

——(0)——

൧൮. കപിലവാസ്തുവിലെ കർമ്മയോഗി

ഭാഗീരഥിയും കാളിന്ദകമാതിയു-
മേകീഭവിക്കും പ്രയാഗതന്നിൽ
ആരാധനീയനാം ഭിക്ഷുവൊരാൾ വാഴ്വൂ
നാരായണന്റെ നവാവതാരം.
പത്തരമാറൊളിത്തങ്കനേർമേനിയിൽ-
പ്പുത്തൻമഞ്ഞപ്പട്ടുടുപ്പു ചാർത്തി
മിന്നമിപ്പൂണ്ടവൻ പാരിലോളിരുളം
വെണ്മ വിളങ്ങും വിഭാകരനോ?
ചില്ലികൾ തോട്ടിയിൽ കാമക്രോധങ്ങളെ
വല്ലിൽമടക്കിയൊരെപ്പൊഴുതിൽ
വെല്ലുവിളിപൂണ്ടു വിശ്രാന്തി നേടിന
വില്ലുകൾപോലെ സമുല്ലസിപ്പൂ.
തെല്ലുമഴുക്കമിളുക്കവും തന്നുള്ളി-
ലില്ലെന്നു കണ്മിഴിക്കണ്ണാടികൾ
കാണിപ്പൂ കാരുണ്യമൂർത്തമാകും
കാന്തികളിൽ ചിന്നും താരകകൾ.
കല്ലിലും നെല്ലിലും കാട്ടിലും നാട്ടിലും
ചെല്ലുന്നേടത്തും നിന്നേടത്തും
തന്നെയേ കാൺകയല്ലാതന്യ വസ്തുജം
മന്ദഹാസിതമാളുമാര്യ!
ഇദ്ദേഹത്താരെന്നു ചൊല്ലേണമോ? സാക്ഷാൽ
ബുദ്ധഭഗവൽപാദങ്ങൾതന്നെ.
മൈത്രിയാം ഗായത്രീമന്ത്രത്തിൻ മാഹാത്മ്യം
ധാത്രിയിലൊരിജ്ജനത്തിനെല്ലാം
കാട്ടിടാം കൈവിടാൻ ദേശികനായ്ത്തീർന്ന
കപിലവാസ്തുവിൻ കർമ്മയോഗി

ഏകാകിയായ് നദീതീരത്തിരിക്കുന്ന
ലോകാഭ്യുപായത്തിലാലിക്കൻ.

എന്തിനാണീശ്ശലഭപ്രായരായ പാപി
പ്രത്തിയുമഗ്നിയിൽ പാറുംപോലെ;
തിന്മവിളത്താനേ വിതച്ചിട്ടും കൊയ്തിട്ടും
ജന്മം കളയുന്ന പാഴ്ക്കൃഷകർ.
തൊള്ളതുറന്നാൽതെഴിയുന്നതിതെല്ലാം
വെള്ളമല്ലിന്നാറാവും വെപ്പിൻകൈപ്പും:—
അത്തരമുള്ളോരസംഖ്യതലയറ്റത്ത
മർത്ത്യമഹാലോകമഹാകളങ്കം
കൈകരണ്ടുമവർക്കും കാണുമ്പോൾ കൂമ്പിപ്പോം
കൈവല്യമൂർത്തിതന്നന്തികത്തിൽ
തെല്ലും മടിയാതെ പൊന്നാണോ പെരുവാക്കാം
കല്ലും കൊഴിയുമെറിഞ്ഞുനിന്നാൻ.

"മട്ടുംതലയുള്ളോൻ കൂപ്പുറമില്ലാത്ത
നട്ടുച്ചഭ്രാന്തനോ നില്പ്പൂ മുന്നിൽ?
തങ്കക്കിരീടം തറയിലെറിഞ്ഞൊരാ
വങ്കൻ മികച്ചൊരു തെണ്ടിയായോൻ
തെണ്ടിത്തിരിയുന്ന തെരുവുകളി–
ന്നാണ്ടികളുതെയുള്ളോരണ്ണാൻപോലെ.
പാഴെഴുത്താണിയാൽ പ്രാവുപിടിക്കുവാൻ
പാറിനടയോൻ പരണ്ടിക്കൊണ്ടാൽ
ആത്തലയെമ്മട്ടുമുടിചൂടും?
അട്ടയ്ക്കു പെട്ടു പൊട്ടക്കളി!
പാതിയുറക്കത്തിൽ മാല്യയെക്കൈവിട്ട
പാതകി പച്ചക്കലിക്കോമരം
ലോകം നന്നാക്കുവാൻ ചാടിപ്പുറപ്പെട്ടു
മോഹമേ! നിന്നെത്തടഞ്ഞ പാപ്പു!!
കാഷായവസ്ത്രത്താൽ കാപട്യം മൂടിക്കൊ–
ണ്ടാഷാഢഭൂതികൾക്കഗ്രഗണ്യൻ

പാരെ സനാതനധർമ്മസരണിയിൽ-
കാട്ടും പടലും കലർത്തിടുന്നു.
പിട്ടുപിശിട്ടും പിരട്ടുപിണ്ണാക്കമീ
മൊട്ടത്തലയൻ പ്രസാദമായി
മട്ടും മതിയും മറന്നനായുമൊട്ടും-
പൊട്ടുംതിരിയാത്ത പിള്ളേർക്കേകി
നല്ലൊരു നാട്ടിനു നാശം പിടിപ്പിപ്പൂ.
പുല്ലോളും പോരാത്ത പുള്ളിക്കാരൻ.
എള്ളുമറിയാത്തോൻ സർവ്വജ്ഞനായ്ത്തീർന്നു;
ബോധംനശിച്ചവൻ ബുദ്ധനായും.
കാലം കിടന്നു കരണംമറിയുന്നു!
വാലങ്ങു കേറിത്തലയാകുന്നു!!
മാററിയക്കണ്ട മഹാപാപം തീരുവാ-
നാററിലിറങ്ങിക്കുളിക്കട്ടെ ഞാൻ."

അമ്മട്ടുതൻ നാവാമാമസ്ത്രത്തില-
ദ്ധർമ്മരാജർഷിയെക്കുത്തുയാട്ടി
അമ്പോ! ശൈലിയൊവൻ നിന്നാൻ കൃതാർത്ഥനായ്!
ശംഭോ! മഹാദേവ! ശാന്തം പാപം!!
കാടിമട്ടോളമകന്നാറ പാതാള-
ക്കാളിക്കരച്ചപ്പോഴ് കൊട്ടുന്നിർക്കീടം
ആകാശഗംഗയിൽത്തത്തിടും ഹംസത്തിൻ
ലോകാതിശമഹത്ത്വമുണ്ടോ?
ദുർവാരകോപത്താലുള്ള മഹർഷിയും
ദുർവാസസ്സാകുമാ വാക്കുകേട്ടാൽ
ക്ഷാന്തിക്കധിഷ്ഠാനമാകുന്നതും ക്രോധ-
ശാന്തിയിൽക്കൊട്ടുംകൃത്യമായിട്ടപ്പാകും.
വൈകുന്നപ്പോഴവൻ മേന്മേൽപ്പിറക്കു-
ളാകാരത്തോളമുയർത്തിക്കൂട്ടി
വീശിയുമൂതിയും നോക്കി പണിപ്പെട്ടു
വാശിയിലാവഴുപ്പറവും.
പാഴിൽത്തിരിപ്പാടി പാവുന്നീലങ്ങനെ;
കീഴിലെപ്പോലെതാൻ മേലും ബുദ്ധൻ!

നിർവ്വാണോപജ്ഞനാത്മനിർഭയപ്രശമമാനസം
നിർവ്വാതവിക്രിയനതാളിപം.
ഘോരക്രോധപ്രസ്ഥരത്തെച്ചവിട്ടുന്ന
മരളജതാവിനാ വാക്കൊരൊന്നും
മാതൃമുലപ്പാൽ നുകരും മണിക്കുഞ്ഞിൻ
മഴമഴലമൊഴിയായ്ത്തീർന്നു.
പെറ്റുള്ള മുന്നിൽനിന്നൊരോന്നു കാണിക്ക—
മാക്കുമപ്പാപിയെശ്ശാക്യസിംഹൻ
പ്രേമം വഴിയും കണ്മിഴികൊണ്ടൊന്നു
ത്തുമയിൽ നോക്കുകമാത്രം ചെയ്തുള്ളാൻ.

താനങ്ങനെയെത്ര തകർത്താലും ശാന്തനിൽ
മൌനവും മന്ദസ്മിതവുമെന്യേ
കാണാത്തതു മറ്റൊന്നുമെല്ലു പകച്ചാന—
ക്കാറ്റിനെത്താഡിക്കും കൈകുടയോൻ.
“മനുഷ്യനല്ലിസ്സത്വം ചാണകവുമല്ല;
പെണ്ണുമല്ലാണുമല്ലാതുകഷ്ടം!
പൌരുഷമെന്നതിൻ പേരറിയാത്ത
കാതവിനേർപ്പെട്ട മായ മാത്രം!
ചൂടുള്ള ചോരയൊരുത്തുള്ളിയായെന്നാകിലു—
മോട്ടുന്നീലങ്ങൊരു നാഡിയിലും;
അല്ലാത്തതാലാസ്യമൊരല്പംകവുക്കണോ?
മല്ലാടാൻ നാക്ക തരിച്ചിടണ്ടോ?
വല്ലകണക്കിനു തന്നെയിരിക്കുന്ന
പല്ലുപ്പിരിയും ചിരിച്ചു പാഴൻ.
പോക്കറ്റു പൊട്ടുവതിന്റനേകം ഞാൻ
വാക്കമ്പുമെന്മേൽ വലിച്ചുവിട്ടു?
ബുദ്ധ! മതി നിന മൌനച്ചിരിയിതു;
ഉത്തരംമുട്ടിയാൽ കൊഞ്ഞനമോ?
വാവാ നമുക്കല്പം വലിച്ചുനോക്കിടാം;
നീ വാ ഇതാണെന്നു കണ്ടോട്ടെ ഞാൻ.”
എന്നായ് മുട്ടത്തിലെതിരാളി; ബുദ്ധനോ
നിന്നാൻ ചലിയാതെ കുന്നെപ്പോലെ.

ശീതളകൃപാമൃതശീകരസേചനാ-
ചാതുരി വായ്ക്കും കടാക്ഷത്തോടും.

മന്നിടം മാറിപ്പൊഴിച്ചു കളിപ്പിക്കാൻ
വന്നിടും വാരിദജാലങ്ങളെല്ലാം
നോക്കുകത്താരാദ്യമേഘം വാഴ്ത്തീ,ലാവണ്യപ്പം
പഞ്ചമ്യും പാഴ്മണൽക്കാടുമല്ലോ!
അന്യാദൃശകൃപാമൃതമുതിർക്കുന്ന
ധന്യാത്മവിശപദ്ധ്യാജികളേ!
ഇജ്ജഗന്മംഗലത്തിന്നായ്‌ ജനിക്കുന്ന
സല്പുണ്യജന്മാക്കൾ യുഷ്മാദൃശർ.
പൂഴി പുരളാത്ത പൂമേനിപ്പൂവുമേള-
ത്തുഴിക്കുന്നകത്തിരവരേ!
കുരക്കട്ടെ ക്രോഷ്ടാക്കൾ; മോങ്ങട്ടെ മൃഗങ്ങൾ;
ലോകത്തെയെന്തുകൃമികൾ കണ്ടു!
ഉന്മിഷൽകന്മഷദുർമ്മദദൂഷിത-
മിമ്മഹീമണ്ഡലമാകമാനം
വെണ്മ വായ്പ്പിച്ചും നന്മ തഴപ്പിച്ചും
ജന്മം കൃതാർത്ഥീകരിപ്പൂ നിങ്ങൾ!

കായുന്ന ചൈതന്യസ്സാം കല്യാണമയപാത്ര-
മായതിൽനിന്നു മേൽ പൊങ്ങിപ്പൊങ്ങി
തൂയ കനിവുപോൽ പുഞ്ചിരിമെയ്യാർന്നു
പായുന്ന മേവന്ന മുന്നിലെങ്ങും.
ചാരത്തു നിൽക്കുന്ന സൌഗതാചാര്യാവിൻ
കാമരാളിമെയ്യിലാ മന്ദഹാസം
കാമം പതിക്കുന്ന കൌതുകേയച്ഛന്ദതായു-
മോമൽപ്രസാദപ്പൂമാലയായും.
തന്മേനിയേതോ പുതുതാം തങ്കപ്പാനം
ജന്മസാഫല്യം ലഭിച്ചപോലെ
നിന്നാനവനും വിശുദ്ധിസോപാനത്തി-
ലൊന്നാംപടിമേലൊരു കാലൂന്നി.
സമ്പൂർണ്ണഗൌരവം ശാക്യമഹർഷിയും
തൻപൂർവ്വനിശ്ചയമെന്നോർക്കിടവാൻ

പള്ളിയറയാം വാങ്മയകോശത്തിൻ
വെള്ളിയറതന്നഴി നീക്കി.

"സ്വാഗതം ഭ്രാതാവേ! സ്വാഗതമങ്ങയ്ക്കു;
സ്വീകരിച്ചാലുമെന്നാതിഥേയം.
അങ്ങയെക്കാണ്മാനവസരം വന്നതു
മംഗളത്തിന്നൊരു മാറ്റുമായി.

മാധവദേവനെപ്പണ്ടു ഭൃഗുപോലെ
ക്രോധത്തിലെന്നെപ്പരീക്ഷിക്കുവാൻ
ആവിർഭവിച്ചുള്ളൊരു മർത്ത്യനാണെ-
ന്നു ഭാവിച്ചുകൊള്ളുന്നേൻ ഞാനാത്മമാനേ!
മാരനൊരിക്കലെൻ രാഗത്തെശ്ശോധിച്ചു;
വീരനാമങ്ങിന്നെൻ ദോഷരോഷം;
രണ്ടുമെന്നുള്ളത്തിലില്ലെന്നു കണ്ടുവായ്-
ക്കണ്ടുകൊണ്ടല്ലോ സന്തോഷം നിങ്ങളും.
നല്ലൊരു നാകം വെറുതേ കളഞ്ഞായ്-
ത്തെല്ലാത്തു മാഴ്കൊല്ലേ നീ രാഗദ്വേഷ്യൻ;
ആ നികഷത്തിലന്തഃപ്രാണനേറ്റു
ഹാനി പിണയാതെ മിന്നിയല്ലോ!

നന്മയും തിന്മയും ദ്വന്ദ്വവും നിങ്ങളു-
മെന്മനസ്സിന്നു ഭ്രമകല്പം.
കല്ലും കരിമണ്ണും മണ്ണും മരങ്ങളും
പുല്ലും പുഴുവുമെൻ സോദരന്മാർ.
തൽക്കർമ്മയോഗമല്ലെന്നു വഴിപ്പെട്ട
കൽത്തൊഴിലാളിയന്നെൻ വഴിയിൽ
തൂക്കകമായ് മെന്മേൽ ഭൂഷണപ്പൂവഴി
ക്കോകിലകാകളി പാടുന്നവർ.

വന്നാലും വത്സ! ഭവാനെൻ സമീപത്തി-
ലെൻനാവിനാലങ്ങയെക്കാണുമാറാം
മെന്തപ്രതത്തിന പോരാ നിങ്ങളും
മെത്രയും പാർക്കുന്നു ഭാവിക്കാനാ.
വിശ്വജയത്തിന ഭിന്നം മരത്തിൻ
ശരൽപ്രകൃതിപ്രക്ഷേപമായി

വാരേറ്റാത്ത വാളില്ലല്ലോ; കാമിതം സർവ്വവും
കാറേറ്റാത്ത കല്പകവല്ലിയല്ലോ.
അന്യായമുകൊണ്ടു കഴുത്തറുത്തിടുവാ-
നായിത്തുടങ്ങീടുമാത്മഘാതി
നിർവ്വാണമാകും പുമർത്ഥം ലഭിക്കുവാൻ
നിർവ്വാഹംകാണാതെ നിത്യബദ്ധൻ.
എത്രയും കാഴ്ചയിൽ മുമ്പു കാണരിടു-
മത്രയും കാണ്മതിൽ മുമ്പുകുറ്റം;
അങ്ങനെയുള്ളൊരിയായുധംകൊണ്ടാതെ-
മങ്ങോതാളത്തിൽ ക്രീഡിക്കൊല്ല!
നാലാമതാകുമിപ്പിത്രശ്രിതത്തിന്ന
നാമം ഒന്നുമില്ലെന്നല്ലി! ബന്ധോ!
നത്തിപ്പറിച്ചാൽ നളപാകമാകിലും
തത്തിപ്പില്ലെന്നറിയുന്നില്ലേ?
അഗ്ന്യുകൾക്കായിട്ടുപ്പിച്ചാലും
ലോകരുചികരമൊഴുക്കുമൊരാൽ
ആയതിൻസ്വാമി സ്വാദനത്തെത്രയും
കായമനസ്സുക്കേശമെന്തല്ലി?
പോരാ! രസനാ ചൊരിയും ദുർവ്വാക്യങ്ങൾ
ഘോരാശീചാരങ്ങൾത്രതന്നാൽ;
നേർക്കുമവരെന്നാറിയാളിതാരല്ലും;
തോൽക്കയോരെയ്യും തിരിയാതുകയും.
മനസ്സു ദുപ്പിയലില്പുമായരെപ്പൊന്ന്
തുനാമുള്ളപ്പൂൽ താൻമാറിൽനിന്നിട്ടും.
കാററിന്നെതിരായെറിയും മണൽത്തരി-
യെറാകുകിലും താൻകണ്ണിൽത്തന്നെ-
വന്നാററംകൊണ്ടു പോസ്വയമേൽക്കുവാൻ
ഹാ നാം വിനയ്ക്കുവകൊടുക്കാമോ!
ലാകിന്നു കൊടുക്കാൻ കഴഞ്ഞാകാനാവില്ല;
മുകളിനൊത്തോല്ലി കോരാൻ മറ്റൊരുകാലുമാം.
നന്മയ്ക്കു തിന്മതാൻ നാശപ്പിക്കവൃ;
വെണ്മയ്ക്കു ശുദ്ധിയും ചൊരിയവൃ.
ഉഷ്ണത്തെയുഷ്ണം ശമിപ്പിപ്പീലെന്നല്ലോ
ദ്വേഷ്യസമാചാരമൈത്ര്യതന്ത്രം.

കണ്ണീർതലയ്ക്കുടിത്തീരാത്തക്ഷണ–
മെന്നുമേലാടിക്കടലിൻറയും;
എന്നാക്ഷണങ്ങളിലഭിശപ്തിശാലിനാ
വെന്നിടാൻ ക്ഷാന്തിയെവിടെ പാറ്റും.

പാൽക്കതിർ പാരിൽ പരത്തും പനിമതി
നാശ്ശര കെട്ടു നടങ്ങനില്ല;
ശകവിട്ടു നാശ്ശ ചാടിക്കളിക്കവാ–
നങ്കണം വെടിഞ്ഞിയിട്ടിടുന്ന,

മേഘമെല്ലാറ്റൂൽ വഴിമറച്ചീടട്ടെ;
രാഹുവിൻ നാക്കിനാ നക്കിടട്ടെ;
താനതിലൊന്നും കലുഷമാകാതെ പൊങ്ങുന്നു
വാനത്തെത്തിങ്കൾ നമുക്കാദർശം.

എന്നുമറ്റാകാശവീഥിയിൽ മിന്നമീ–
യണ്ഡഗോളങ്ങളശേഷമയ്യോ!
കാലചക്രക്കറക്കത്തിൽ തെറിക്കുന്ന
ലോലസ്ഫുലിംഗങ്ങൾ മാത്രമല്ലീ!

അയ്യായിരമില്ലാത്തവൈരാഗ്യവാടിയിൽ
കായം തൊടികൊണ്ട് മർത്ത്യകീടം
തൻകോപാവാനിയിൽ സ്വയം ഭേദിപ്പിപ്പാൻ
സങ്കോചം തെറ്റി, യെന്തു ചിത്രം!

എങ്ങുകിടപ്പൂ പുരുഷാർത്ഥപ്രാപ്ത്യുപാധിമാം!
എങ്ങു കാമക്രോധകാലുഷ്യം!
തെറ്റാതാമിപ്രപഞ്ചത്തിന്നൊരു
ദൂരനമസ്കാരമെന്നേവേണ്ടൂ!"

എന്നരചെയ്തു നിവൃത്തി മഹാമുനി,–
യൊന്നുമറിയാത്ത ഭാവുകനും
കണ്ണീർപ്പുഴയിൽ മുഴുകിന മെയ്യോടും
ധ്യാനനമസ്കൃതി പൂണ്ടിതന്നാൻ.

കാളിന്ദീതീരത്തിൽ കാൽത്താണി ചെത്ത
ബാലമുഞ്ഞിയനെയാകെ
കൊമ്പമഴിർപ്പൂപ്പൊട്ടു ചാർത്തിക്കതിരകളു–
മൊമനക്കാലവസന്തത്തിരയെ

അപ്പു സ്ഫടികനിറം തേച്ചു വാഴിപ്പൂ-
നിപ്പുകലശമലക്കരങ്ങൾ
പൊന്നുമുടത്തിരപ്പൂതങ്ങളായ്ക്കിഴസ്സുകിനാൾ
ബുദ്ധന ശ്രദ്ധയാം ഗംഗാദേവി.

൧൫. വിചാരധാര.

ആകാശവും ഭൂമിയുമൊപ്പമർ-
ന്നതിക്കതിർപ്പൊന്നിലലങ്കരിക്കെ
ഓളുന്ന തൻവൈചിത്ര്യലോട്ടമേറതി-
ലൊരോരോമനപ്പൂങ്കൊടിയിപ്രകാരം. ൧

"നീ ചെക്കി! ഞങ്ങൾക്കും! ആ വന്ന
'നീലിപ്പൂലകങ്ങളി'യിൽ നിന്റെ നോട്ടം!
കണ്ണിന്നു തീരെയായിടുവാൻ മറന്ന
കാലമെയമകാലം കനിവാറാതില്ല. ൨

തടിച്ചു പൂൽകെട്ടു ശിരസ്സിലൊന്നു
താങ്ങിത്തളർന്നിങ്ങിരുമി 'കിടാത്തി'"
ഇണത്തിലും തൻ നിലതാണെയെന്നു
തീർത്താൻ തിരുന്നുണ്ടു ജനങ്ങളെല്ലാം. ൩

ജനിച്ചുനാൾതൊട്ടു ജഗത്തിലെങ്ങും
സ്നേഹം ലഭിക്കാത്തതാമിവൾക്ക് പൊൽത്താൽ
ചിപ്പത്തലക്കെട്ടുമഹാർഹമല്ലു;
തങ്ങളെല്ലാം മൂർത്തി പിള്ളകൾക്കും. ൪

ഇവർക്കു ദാരിദ്ര്യഫലത്തിൽ മേന്മൽ
ചിന്താവ്യഥകളുകൾ ചേർന്നുപൂട്ടി
ദൈവം ഇടഞ്ഞോരശ്രുവിന്റെ ചാലു
കാണാം മുളക്കന്ന കപോലഭുവിൽ. ൫

മുട്ടിനമേലോളമിറക്കമാന്ന
മുഷിഞ്ഞതാമൊന്നിവ, താനരയ്ക്കൽ
ഭിങ്നാഭി കൊണാൽപ്പൊളിപോലെ ചുററി
'ടോണം'മറയ്ക്കുന്നിതു വസ്ത്രപാളം. ൯

പ്രത്യൂഷകാലംമുതലന്തിയോളം
പാടത്തിലോരോ പണിചെയ്തു നിത്യം
പ്രഭാകരൻതൻ കരമേറ്റുവാടി-
പ്പോയത്തിനംഗം പ്രചുരാന്ധകാരം! ൰

തൂവെപ്പണിഞ്ഞുജ്ജ്വലികൾ കൊണ്ടിവൾക്ക
നെററിത്തടത്തിൻ വടുവൊത്തു പട്ടം!
പാടത്തിലപ്പാളയിലിന്നിതൊന്നു
പാടീരപങ്കദ്രവം! എന്തുചെയ്യാം!! ൰൧

കണ്ടാൽ വെറും പ്രാകൃതയാമിവൾക്ക
കൈവന്നിടും മേന്മയൊരല്പമൊക്കാം;
ആരാരുചിന്തിപ്പവർ? ചർമ്മദൃഷ്ടി-
ക്കഗോചരൻ പ്രാണമയാം സമീരൻ. ൰൨

ചരാചരം സർവ്വമൊപ്പമേറ്റു
പെററമ്മതൻ ലാളനമേൽക്കമൂലം
ജീവിപ്പു; കല്യാണിനി ധാത്രിയാമ-
ദ്ദേവിക്ക ശുശ്രൂഷികയിക്കമാരി. ൰൩

പ്രകൃത്യധിശ്രീ വഹിക്കമേമൽ-
പ്പുലാരവർണ്ണാഞ്ചിതകേശപാശം
ശരിക്ക ചീകിച്ചിട വേർപെടുത്തും
വിലാസമൈശ്വര്യമിക്കമാരി. ൰൪

മൌലിക്കമേൽ പൊലത്തൃണം ചുമന്ന
വരുന്നൊരിസ്സാമ്പലിയെൻെറ കണ്ണിൽ
തലയ്ക്ക ശസ്യാഭരണം ധരിക്കം
സർവ്വംസഹാദേവികണക്കിരിപ്പൂ. ൰൫

അതാ പുറപ്പെട്ടു ക്ഷേത്രത്തിൽനിന്നു
'ഹരേ'രവം ശ്രോത്രമനോഭിരാമം.
ഘ്രാണത്തിനാൽ ഗോവു ഭുജിച്ചുപോയി
തന്നോമലുണ്ണിക്കുപരിതൻ പ്രസാദം. [illegible]

ഏതിന്റെ മെയ്യാർന്നിട്ടൃഷിമാതിൻ
സ്തന്യം ലഭിക്കപ്പെട്ട് പൃഥു ധന്യനായി;
ഏതിൻ ചുരന്നോരകിടാതിഥേയൻ
കംഭോതലവനാക്ഷയപാത്രമായി; [illegible]

ഏതിന്നവേണി, ക്രൂശ്യൂപബന്ധം
ക്കൈകൊണ്ടു വാജിദ്രുപസാതമജാതൻ;
സ്വർണ്ണം ഭൂമവെടിഞ്ഞു പൂതാൻ-
കോലേന്ദിയമ്പോടിമണികളേശാരൻ; [illegible]

ഈയാഷ്പധാമം ഇങ്ങനെ നമ്മൾ-
ക്കേതിന്നുമേൽദൈവതമൊന്നുമില്ല;
ഇബ്ഭാരതോർവ്വിക്കിയലും യശസ്സി-
ന്നേതിൻ കൃപാനുഗ്രഹമാണിമൂലം; [illegible]

അഗ്ര്യോപഹിംസാസ്പൃതപാതകത്തി-
ല്ലാമോശ്യമന്യോപകൃതിപ്രവീണം;
അനന്തകല്യാണഗുണാഭിരാമം:—
അതിന്നതിൻ നന്ദിനി കൈക്കുഞ്ഞുപ്പം! [illegible]

(ശ്ലോകം)

ഇസ്സാധു കൈകൊണ്ടിവു മനസ്സിൽ മോദം
ഗോവിന്ദ ഗാത്രമതനാമകിട്;
മഥിക്കവെ പണ്ടു സമുദ്രവീചി
ഗോവിന്ദനങ്കേതസ്സുമനഃപോലെ. [illegible]

ഈയർഹണം നന്ദിനിയാർക്ക പണ്ടു
സുദക്ഷിണാദേവി കരേറ്റിനാലം
നടത്തി വേണ്ടുന്നതു രേഖി; നീലി!
നിനക്കിതാ നിസ്സ്പൃഹനിത്യകർമ്മം. [illegible]

---

* ക്ഷിക്കെണ്ടു്.

ഗോവിന്ദന്റെ കണ്ണീർക്കണമേ ചരിച്ചു
ഹിരണ്യഗർഭോത്സവമാർന്ന ശഷ്പം
മുറ്റത്തു ഗോശാകൃതി പൂണ്ടുകൊണ്ടു
അഭ്രാഭിഷേകാർഹത നേടിടുന്നു. ൫൦

ഇപ്പൊയ്ച്ചിറച്ചേറു വിടർത്തിടുന്ന
ചെന്താമരപ്പൂമണിമച്ചിനുള്ളിൽ
പാലാഴിവിട്ടെത്തിന പത്മനാഭ-
പ്രാണാധികപ്രേയസി പാർത്തിടുന്നു. ൫൧

മൽസ്വാസ്ഥ്യവും മാമകനീലിനാർക്കം
ശഷ്പം ഭുജിക്കും പശുവിന്റെ പാലും
നിന്നെപ്പുലർത്തീടുകകൊണ്ടു കണ്ണേ!
ഞൈഗമാത്മൻ നീ, മതിനിപ്പു വാഴ്ക. ൫൨

മേലുള്ള ജന്മങ്ങളിൽ മംഗലങ്ങ-
ളിവർക്കു മേലിപ്പതിനീശനോടായ്
പ്രാർത്ഥിച്ചുനില്ക്കും പശുവിന്റെ പാട്ടു
നീയേറ്റുപാടാൻ നിരതാ നിബദ്ധൻ. ൫൩

നിജാവനികാര്യാകൃതി നിർവഹിച്ചു
കൃതാർത്ഥയായ്പ്പോമിവളെന്നുവിലം
തൻപോക്കമന്തമതിരാത്തതല്ലോളി-
ന്നുമനോധർമ്മവതങ്ങൻ ലഭിപ്പൂ. ൫൪

തിരിച്ചുപോരായോർവിടം കടന്നമ്മ-
ണ്ടാത്മാത്ഭുതമാം പ്രയോഗി ഇതുകിടുന്നു.
അത്തോറുവാങ്ങാൻ കനിയട്ടെ കണ്ണു-
മാമുത്തുമാലയ്ക്കുചെറുപ്പൊഴിപ്പൂ! ൫൫

പോകൂ തോഴി! പോകൂ നീ ഭവനത്തിലുള്ള
പൊൻവെള്ളി തൊട്ടുള്ളൊരു വസ്തുവെല്ലാം
ചാരുത്വകം വന്നണയാതതോർത്തു
സൗഭാഗ്യകാന്തി കലർന്നെപ്പുരമ്മെല്ലു! ൫൬

വാഴേണമെന്നാളിത്തരിശിന്നുമേലു-
ണ്ടിങ്ങകഴികളൊരു കുന്നു കാണും;
ഇന്നിന്നലത്തെതിലുമെന്തുമെന്നും?
ഈവിട്ട മനോജ്ഞതി കൊൾകയല്ലീ? ൬൭

കല്ലത്തിലെപ്പൊഴ് കെട്ടനീറിവല്ല
കൃതാർത്തനിൽക്കനാളു ലോകമിപ്പോൾ;
കതിച്ചു രത്നാകരസംഖ്യമെല്ലാം
കുലങ്കഷയ്യമല്ല പരസ്സിലല്ലോ. ൬൮

കഴിഞ്ഞകാലം വസുധാംഗനയ്ക്കു
കൌമാരമയ്സ്സൊദരി! കയ്യർ കാണ്മൂ;
വരുന്നതോ യൌവനമായവർക്കു;
വാഴ്വു വയസ്സന്ധിയെ നോക്കി നമ്മൾ. ൬൯

ന്യായസ്ഥനായും സമദർശിയായും
ജഗന്നിയന്താവു ജയിച്ചിടുന്നു.
കാലത്തിനക്കർഷകനാമിയുമ്മ
വിത്തിട്ടവണ്ണം വിളയിച്ചുകൊൾവാൻ. ൭൦

മൂഢന്റെ പൊന്നും മണിയും മനീഷി
കാണുന്നു ചെമ്പും ചരലുമെന്നകെ;
വരും പണം പോകമതൊന്നിലല്ലീ-
യതമാവുറപ്പിച്ചതു വിശപ്പില്ലി. ൭൧

പോ! തോഴി! പോ! നീ പതറായ്ക; നിന്റെ
പൊട്ടപ്പുരക്കുട്ടിനമേലുമിപ്പോൾ
സുധാമയൂഖൻ ഗഗനത്തിൽനിന്നു
തൂവെൺകതിർപ്പൂനിര തൂകുമല്ലോ! ൭൨

അന്തർവിളക്കതിൽ നിനക്കു-
മവ്യാജവിശ്വോപകാരകീർത്തി ദീപം
അഖണ്ഡനിർവ്വാണപദത്തിലെത്താ-
നാറവരെയും വഴികാട്ടിടട്ടെ." ൭൩

ആരേയവർമ്മരെന്നരമ.ചസ്സതിന്റെ
താല്പര്യമെന്തെച്ചുറവൊപോതൽ കണ്ടു?
എന്നാലുമക്കത്തു പറഞ്ഞു: "പാവം!
ഹാ! പാവമേ! നമ്മുടെനീലി"യെന്നായ്. ൯൫

മലർന്ന മക്കളൂതുകെട്ടന്നാ
വല്ലാത്ത ബുദ്ധിമുട്ടെന്നിട്ടുവച്ചിരിച്ചാരം
എന്നോമനയ്യൂറന്നെടുന്നകന്ന"—
മെന്നോതിയക്കട്ടെ ഹൃദയവാഗ്പു. ൯൬

കേരള സാഹിത്യ
അക്കാദമി